NR 27

PODKARPACKI INFORMATOR KULTURALNY

2003

WRZESIEŃ - PAŹDZIERNIK

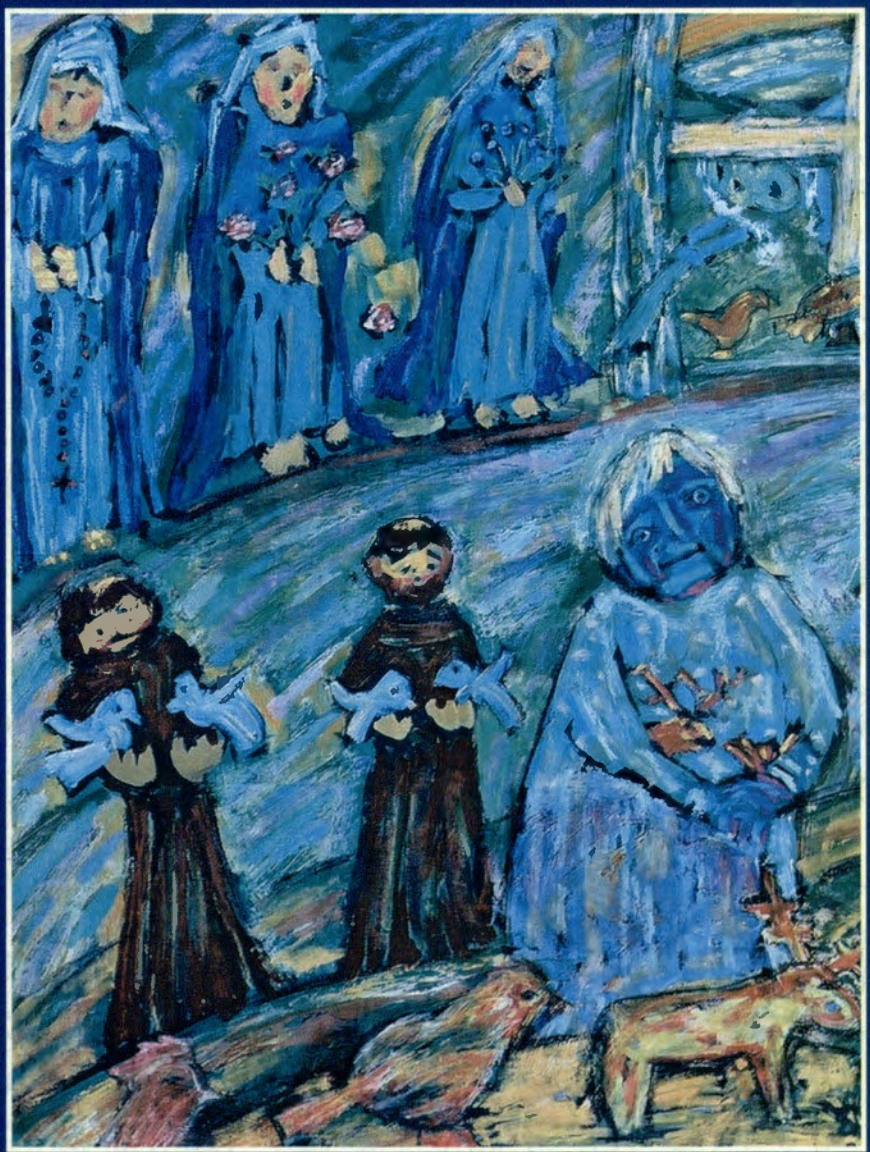

WYDARZENIA

Wakacyjne koncerty

W wyniku nawiązanej współpracy Wojewódzkiego Domu Kultury z Prezydentem Miasta Rzeszowa po raz pierwszy doszło do wspólnej organizacji cyklu imprez plenerowych na rzeszowskim Rynku w okresie wakacji.

Co niedziela, w lipcu i sierpniu, odbywały się tam w godzinach popołudniowych koncerty zespołów artystycznych; orkiestr, kapel ludowych i podwórkowych, zespołów śpiewaczych i muzycznych.

Zespoły te, z gmin i miast okalających Rzeszów, prezentowały się w następującej kolejności: Markowa, Trzebownisko, Ropczyce, Sędziszów, Niebylec i Wiśniowa.

Uznaniem publiczności cieszyły się też występujące w dalszej kolejności Big Family Band i zespoły muzyczne WDK.

Zespół śpiewaczy „Żytnioki" z Zaczernia, gm. Trzebownisko fot. A. Kus

KOMUNIKATY

DOTACJE NA ROK 2004

Podmioty spoza strefy finansów publicznych, w tym stowarzyszenia i fundacje, mogą ubiegać się o dotacje celowe na realizację zadań w dziedzinie kultury. **Wnioski o dotacje na rok 2004, na specjalnych formularzach, należy składać do 15 września br.** na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, Departament Edukacji i Kultury – Oddział Kultury, 35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15.

O dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury mogą ubiegać się także jednostki samorządu terytorialnego: starostwa i gminy. Nie ma specjalnego formularza wniosku. Termin wystąpień (wraz z preliminarzami) dla JST – jw.

Formularze wniosków i bliższe informacje można uzyskać w siedzibie Oddziału, ul. Towarnickiego 3a, II p., p. 26 i 27, tel. (0 17) 850-17-26(7), fax 850-17-21, a także w Internecie pod adresem: www.podkarpackie.pl (dział Kultura).

Równocześnie informujemy o możliwości ubiegania się o dotacje na zadania w dziedzinie kultury w roku 2004 ze środków pochodzących z dopłat do stawek w grach stanowiących monopol Państwa. Bliższe informacje w departamentach merytorycznych **Ministerstwa Kultury** i na jego stronach internetowych: www.mkis.gov.pl

Termin składania wniosków na rok 2004: **do 31 października br.**

KONKURS „MAŁE OJCZYZNY – TRADYCJA DLA PRZYSZŁOŚCI"

To **konkurs na najciekawsze projekty rozwoju społeczno-kulturalnego miast, gmin, wsi, dzielnic czy osiedli wielkomiejskich**, bardzo popularny wśród samorządowców, animatorów i organizatorów życia kulturalnego w środowiskach lokalnych. Organizowany od 1993 roku, dotychczas uczestniczyło w nim ponad 800 środowisk, spośród których 81 otrzymało nagrody i wyróżnienia.

Konkurs adresowany jest do: animatorów kultury, liderów inicjatyw społecznych i kulturalnych, ludzi twórczych, którzy pragną urzeczywistniać swój oryginalny projekt na rzecz własnego środowiska; samorządów; organizacji pozarządowych.

Zgłoszenia uczestnictwa tylko **na Karcie zgłoszenia**, należy przesyłać na adres organizatora (Fundacja Kultury, 00-364 Warszawa, ul. Ordynacka 13/6) **do 30 października br.** Bliższe informacje o konkursie, wraz ze wzorem *Karty uczestnictwa,* zamieszczone są na stronie www.fundacjakultury.pl (można je także uzyskać za pośrednictwem tel./fax: (0 22) 827-97-16 i 827-19-71).

APEL W SPRAWIE EUROPEJSKICH DNI DZIEDZICTWA

Organizowane są corocznie, w jeden z wrześniowych weekendów, w postaci „Otwartych dni zabytków", udostępnianych wówczas nieodpłatnie, pod opieką przewodników.

Stanowią doskonałą okazję do zaprezentowania, obok eksponatów zgromadzonych w muzeach, także najbliższych nam zabytków, których użytkownicy – właściciele obiektów zabytkowych będących siedzibami różnorodnych insty-

PODKARPACKI INFORMATOR KULTURALNY NR 27 2003
www.podkarpackie.pl/informator

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Redakcja: Departament Edukacji i Kultury – Oddział Kultury
35-959 Rzeszów, ul. Towarnickiego 3a, tel. (0-17) 850-17-27, fax 850-17-21, e-mail: csoja@podkarpackie.pl
Opr. red. i korekta: Cecylia Soja

Opr. wyd., skład i druk: Mitel s.c., tel./fax (0-17) 852-13-62, 861-26-69, e-mail: materialy@mitel.com.pl

Za zmiany w repertuarze i terminach imprez redakcja nie bierze odpowiedzialności. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Autorami informacji są placówki kulturalne Rzeszowa i woj. podkarpackiego.

Nakład: 2 000 egz. ISSN 1507-6156

tucji – zainteresowani są wielekroć propagowaniem wiedzy o tychże miejscach.

Apelujemy zatem do samorządów, instytucji i organizacji, w których gestii znajdują się placówki muzealne i obiekty zabytkowe, o włączenie się do tej znakomitej akcji promocyjnej dotyczącej dziedzictwa kulturowego naszego najbliższego otoczenia, miejsca zamieszkania, regionu.

BIENNALE FOTOGRAFII W KROŚNIE

Muzeum Rzemiosła w Krośnie wspólnie z Państwowym Pomaturalnym Studium Kształcenia Animatorów Kultury i Bibliotekarzy oraz Biurem Wystaw Artystycznych zapraszają do udziału w **II Ogólnopolskim Biennale Fotografii „Krosno 2003. Miasto i ludzie".** Konkurs otwarty jest dla wszystkich fotografujących, technika dowolna, format minimalny dłuższego boku – 24 cm, ilość zdjęć dowolna. Prace będą oceniane w 3 kategoriach: fot. monochromatyczne, fot. barwna, zestaw – cykl od 3-5 zdjęć bez względu na technikę. Termin nadsyłania prac: **25 listopada**.

Bliższe dane o innych warunkach: Muzeum Rzemiosła, 38-400 Krosno, ul. Piłsudskiego 17, tel. (0 13) 432-41-88, e-mail: mrzk@poczta.wp.pl

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL WIELOKULTUROWY „GALICJA" 3-7 WRZEŚNIA 2003 R.

Organizatorem tego znakomitego przedsięwzięcia, odbywającego się pod patronatem prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego i ministra spraw zagranicznych Włodzimierza Cimoszewicza, jest Fundacja „Dziedzictwo" w Warszawie. W programie wiele imprez: spektakli, koncertów, wykładów i spotkań z udziałem artystów i twórców z Polski, Słowacji i Ukrainy. I tak **3 września**, w ramach Dnia Słowackiego, odbędą się spektakle („O stworzeniu świata" Teatru Tatro ze Słowacji i „Trubadur" w wyk. Lwowskiego Akademickiego Państwowego Teatru Opery i Baletu) i wernisaże wystaw, w tym „Andy Warhol jako Andrij Varchola" w zamku w Krasiczynie (o nich bliżej w dz. Galerie). **4 września** będą miały miejsce imprezy pod patronatem ministra kultury i sztuki Ukrainy Jurija Boguckiego. Otwarte zostaną wystawy w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej („Trzy wyznania – dwie religie"), Archiwum Państwowym („Na styku kultur. Mniejszości narodowe w dokumentach AP") i na Zamku Kazimierzowskim (wystawa prof. Mykoły Szymczuka), w Katedrze Greckokatolickiej będzie koncertował Chór „Kijów", w Centrum Kulturalnym prezentowana będzie „Katerina" wg T. Szewczenki w wyk. Zespołu Muzyczno-Dramatycznego „Kultus". Na **5 września** zaplanowano cykl wykładów popularnonaukowych, które odbędą się w bibliotece, Regionalnym Ośrodku KEiN i Muz. NZP, oraz Przegląd filmowy w Centrum Kulturalnym, gdzie także, wieczorną porą, można będzie obejrzeć spektakl „Tewje Mleczarz" wg Szolem Alejchema w wyk. Narodowego Akademicko-Dramatycznego Teatru we Lwowie. Koncerty i wystawy odbędą się także w Klubie Garnizonowym, Restauracji M. Tomaszowska i Zamku Kazimierzowskim oraz w Tyrawie Wołoskiej. **6 i 7 września** zaplanowano dalsze wystawy, koncerty i spektakle (w tym „Janko Hraszko" Teatru Etudy ze Słowacji i „Fiesta" Teatru Woskresinnia z Ukrainy), które odbywać się będą na Scenie Letniej i w Rynku, Klubie „Niedźwiadek", na Zamku Kazimierzowskim i w hotelu Gromada. Koncert finałowy z udziałem „Tara Fuki" i innych wykonawców odbędzie się 7 września (o godz. 18.00) na Scenie Letniej.

Do szczegółowego programu odsyłamy na stronę www.galicja.wirtuale.pl

100-LECIE „DARU NARODOWEGO" 6-8 WRZEŚNIA 2003 R.

Mija 100. rocznica Daru Narodowego dla Marii Konopnickiej – dworku w Żarnowcu, obecnie siedziby muzeum pisarki. Z tej to okazji zaplanowano liczne imprezy uświetniające to wydarzenie, na które złożą się m.in.: ogólnopolska sesja naukowa (6-8 września) i okolicznościowa wystawa, inscenizacja przyjazdu (8 września) poetki do Żarnowca, koncerty (w tym – 7 i 8 września – koncerty plenerowe w parku Muzeum) w wykonaniu solistów Opery Krakowskiej i Bytomskiej, Capelli Cracoviensis, Teatru Wielkiego w Łodzi i Poznaniu. Bliższe informacje o obchodach można uzyskać w Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, tel./fax (0 13) 435-20-13.

O materiały do kolejnego „Informatora" (imprezy listopad-grudzień 2003 r., wydarzenia od lipca 2003 r.) prosimy do 28 września br.

W NUMERZE:

***Wydarzenia** (cz. I)* 2

Komunikaty 2

Dotacje na rok 2004
Konkurs „Małe ojczyzny – tradycja dla przyszłości"
Apel w sprawie Europejskich Dni Dziedzictwa
Biennale fotografii w Krośnie
Międzynarodowy Festiwal Wielokulturowy „Galicja"
100-lecie „Daru Narodowego"

Teatry 4

Muzyka 8

Muzea 10

Biblioteki 28

Domy i ośrodki kultury 31

Imprezy innych organizatorów

Galerie 37

Zabytki 40

***Wydarzenia** (cz. II)* 42

Nagrody Zarządu Województwa Podkarpackiego
Konkurs na wydarzenie muzealne roku
Nagrody im. F. Kotuli
Mistrz mowy polskiej
Jak być artystą i pedagogiem
Biennale grafiki
Tańcowali młodzi Polonusi
„Boryna" w Haczowie
Święto Szałamaistek

UWAGA:
w numerze **oferta edukacyjna**:

teatralna – s. 5 i 7
muzyczna – s. 8-9
muzealna – s. 10-12, 15-16, 16-25
biblioteczna – s. 29-30
amatorskiego ruchu art. – s. 32-33, 34-35
spotkania w galerii – s. 38

Na okładce:
I str. – Urszula Olczyńska, fragm. obrazu „Władysława Prucnal", nagrodzonego w tegorocznej edycji Ogólnopolskiej Wystawy Twórczości Pedagogów Plastyki II nagrodą. O tej interesującej wystawie bliżej w refleksji Magdaleny Rabizo-Birek *Jak być artystą i pedagogiem* (s. 45) *repr. A. Kus*

TEATRY

TEATR IM. WANDY SIEMASZKOWEJ W RZESZOWIE

35-010 Rzeszów, ul. Sokoła 7/9
Dyrektor: ***Zbigniew Rybka***
Dyrektor artystyczny: ***Jacek Bunsch***
telefony: centrala (0 17) 853-20-01
dyrekcja: 850-75-50, fax 853-27-48
Biuro Obsługi Widzów, Kasa Biletowa: 853-22-52
e-mail: teatrsiemaszkowej@zetorz.com.pl

Sprzedaż i rezerwację biletów indywidualnych i zbiorowych prowadzą: Biuro Obsługi Widzów oraz Kasa Teatru:
poniedziałek 8.00–16.00
wtorek – piątek 8.00–18.00
sobota – niedziela 15.00–18.00
tel./fax (0 17) 853-22-52
centr. 853-20-01 w. 341, 342
Impresariat Teatru:
tel. 853-20-01 w. 311

W REPERTUARZE TEATRU

DUŻA SCENA

„PIAF" – Pam Gems
tł. Andrzej Zagórski
tł. piosenek Andrzej Ozga
insc., reż., chor. Jan Szurmiej
scen. Sabina Bicz
kier. muz., aranżacja Andrzej Zarycki
obsada: Małgorzata Andrzejak, Anna Demczuk, Małgorzata Machowska, Anna Sroka, Justyna Szafran (gościnnie), Beata Zarembianka, Robert Chodur, Sebastian Badurek, Wojciech Kwiatkowski, Piotr Napieraj, Grzegorz Pawłowski, Piotr Szulc, Przemysław Tejkowski, Michał Wierzbicki (gościnnie)

Anna Sroka w roli Piaf.
fot. J. Paszkowski

Jej niski, zachrypnięty głos, w którym zawarte są ból i radość życia, znają wszyscy. Choć odeszła – ciągle żyje w swoich piosenkach, śpiewanych przez najwybitniejszych artystów. Piaf... jaka była naprawdę?

„ŚLUBY PANIEŃSKIE" – Aleksander Fredro
reż. Paweł Pitera
scen. Wojciech Stefaniak
obsada: Irena Chudzikówna, Urszula Sadowińska, Ewelina Serafin, Sebastian Badurek, Grzegorz Pawłowski, Artur Hauke, Jerzy Kulicki, Paweł Wiśniewski

Śluby panieńskie to świetna komedia psychologiczna, znakomicie ukazująca budzenie się miłości. Tytułowe śluby składają dwie panny na wydaniu, Klara i Aniela, które zarzekają się, że nigdy nie powierzą swego losu mężczyznom. Wkrótce jednak ich obietnice zostają złamane wskutek podstępu zakochanego w Anieli Gustawa.

„JAN MACIEJ KAROL WŚCIEKLICA" – Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy)
reż. Jacek Bunsch
scen. Anna i Tadeusz Smoliccy
muz. Jacek Grzywacz
premiera: **12 września**
obsada: Anna Demczuk, Małgorzata Machowska, Mariola Łabno-Flaumenhaft, Katarzyna Słomska, Sebastian Badurek, Robert Chodur, Mariusz Luszowski, Hilary Kluczkowski, Wojciech Kwiatkowski, Piotr Napieraj, Grzegorz Pawłowski, Przemysław Tejkowski, Paweł Wiśniewski

Wścieklica na prezydenta!!! Może właśnie ten człowiek uratuje pogrążony w kryzysie kraj? Napięcie polityczne sięga zenitu.

Bohater sztuki Witkacego to genialny samouk, wąsaty chłop ze wsi Niewyrypy Dolne, który dzięki swej niezwykłej sile duchowej oraz intuicji politycznej dotarł na szczyty władzy. Ale czy potrafi się tam utrzymać? Czy jego psychika zniesie ten ciężar?

Te pytania brzmią niepokojąco aktualnie. Groteskowy nadkabaret Witkacego, mieszając śmieszność z ludzkim dramatem uwikłanego w ostrą grę polityczną J.M.K. Wściekliey, stawia przed nami krzywe zwierciadło. Kim właściwie jest kandydat na najwyższy urząd w państwie, który mówi o sobie: „Jestem najpopularniejszy człowiek w kraju. Jestem salceson nadziany wszystkimi odpadkami świata"? Oglądajmy, dobrej zabawy, karuzela kręci się dalej...

MAŁA SCENA

„KONTRABASISTA" – Patrick Süskind
przekł. Barbara Woźniak
reż. i aranż. przestrzeni Jacek Bunsch
korepetytor muz. Aleksander Berkowicz
w roli tytułowej ROBERT CHODUR

„(...) Partnerami Chodura są genialnie przez niego „uczłowieczony" kontrabas i... publiczność. Aktor nie pozwala widzom bezczynnie i zobojętniale polegiwać w fotelach. (...) Jest znakomity i nie do naśladowania, kiedy się śmieje lub płacze, a zwłaszcza kiedy układa w głowie scenariusz na inne, ciekawsze życie swego bohatera, które się nigdy nie zmaterializuje. Można odnieść wrażenie, że aktor bawi się rolą, raz stawiając ją na pograniczu farsy i melodramatu, to znowu nieoczekiwanie – dotykając norwidowskich strun". (*Nowiny*, 20.02.2001 r.)

„KSZTAŁT RZECZY" – Neil LaBute
reż. Tomasz Man
scen. Janek Kozikowski
muz. Łukasz Damm
obsada: Małgorzata Jakubiec, Anna Sroka, Jacek Bracia (gościnnie), Artur Hauke
premiera: **27 września**

Człowiek jako przedmiot manipulacji. Człowiek jako dzieło artystyczne. Żywe ciało jako obiekt kreacji. Miłość jako akcja plastyczna, a może obraz, rzeźba, instalacja wideo...

Amerykański dramaturg Neil LaBute jest znanym hollywoodzkim reżyserem i scenarzystą i świetnie zna mechanizmy rządzące karierami artystycznymi. Prowokacyjnie stawia pytania o granice współczesnej sztuki. W gąszczu multimedialnym i nadmiarze zdarzeń młodym artystom trudno się przebić, więc chwytają się wszelkich sposobów, by zaistnieć. Epatują skandalami.

Bohaterka naszego spektaklu – studentka uczelni plastycznej – ma przygotować dyplom. Chce zrobić niepowtarzalną instalację. Materiał użyty do tej akcji okazuje się szokujący. Cel, do którego dążyła, osiąga, ale jakim kosztem...

OFERTA EDUKACYJNA dla nauczycieli i młodzieży na sezon 2003/2004

WARSZTATY DRAMY DLA NAUCZYCIELI

Zapraszamy Państwa do wzięcia udziału w warsztatach dramy. Warsztaty na zlecenie Teatru im. W. Siemaszkowej organizuje **Polski Ośrodek Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży ASSITEJ** z siedzibą w Warszawie. Zajęcia cieszą się ogromnym zainteresowaniem i są bardzo cenione przez środowiska oświatowe w całym kraju. Program warsztatów dostosowany jest do wymagań reformy oświatowej. Kursy zakończone są wydaniem **certyfikatu** i wpisem do rejestru absolwentów.

Zgłoszenia prosimy kierować **do 15 października br.** na adres Teatru. Kontakt: tel./fax (0 17) 853-27-48 lub e-mail: teatrsiemaszkowej@zetorz.com.pl

SZAJNA GALERIA

Jest to jedyna w Polsce i na świecie stała ekspozycja prac prof. Józefa Szajny, na której prezentowane są obrazy, rysunki, kolaże, kompozycje przestrzenne oraz elementy scenografii z najwybitniejszych spektakli teatralnych Szajny. Zwiedzanie Galerii jest możliwe indywidualnie i grupowo w dowolnym terminie po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu. Jest to idealne miejsce do przeprowadzania lekcji o sztuce i zajęć plastycznych. Zapraszamy nauczycieli do korzystania z naszej oferty.

CZYTANIE ŚWIATA

Studentów oraz licealistów zainteresowanych poznaniem współczesnej dramaturgii zapraszamy na cykl spotkań, polegających na wspólnym czytaniu tekstów, analizie i dyskusji. Zajęcia będą się odbywały w Szajna Galerii w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca, począwszy od października. Spotkania z najnowszą dramaturgią poprowadzi Tomasz Man – reżyser i autor sztuk. Propozycje tytułów:

- „Piaskownica" – Michał Walczak – 6.10.2003 r.
- „Zabić Bonda" – Robert Bolesna – 3.11.2003 r.
- „Toksyny. Sny" – Krzysztof Bizio – 1.12.2003 r.
- „Łaknąć" – Sarah Kane – 5.01. 2004 r.
- „Rozbiórka" – Paweł Modzelewski – 2.02.2004 r.
- „Plastelina" – Sigariew – 1.03. 2004 r.
- „Norway.today" – Igor Bauerschima – 5.04.2004 r.
- „Festen" – Rukov – 3.05.2004 r.
- „111" – Tomasz Man – 7.06.2004 r.

Serdecznie zapraszamy! Ilość miejsc ograniczona!

SCENA SZKOLNA

Celem „Sceny szkolnej", czyli krótkiego kursu wiedzy o teatrze jest przygotowanie młodzieży szkolnej do uczestnictwa w życiu kulturalnym. Adresatem tej formy kształcenia, polegającej na prezentowaniu lekcji w formie spektakli teatralnych i estradowych, wedle zasady: „bawiąc uczyć", są dzieci i młodzież z ostatnich klas szkoły podstawowej oraz wszystkich klas gimnazjum.

Kurs składa się z dwóch cykli po sześć lekcji każdy. Zajęcia odbywają się w Teatrze z udziałem wszystkich realizatorów, którzy biorą udział w powstawaniu spektakli teatralnych.

FESTIWAL SZKOLNYCH TEATRÓW OBCOJĘZYCZNYCH

Nauczycielom i uczniom szkół ponadpodstawowych przypominamy i zachęcamy do udziału w 12. edycji Festiwalu Szkolnych Teatrów Obcojęzycznych, organizowanego przez Teatr im. W. Siemaszkowej oraz I Liceum Ogólnokształcące im. S. Konarskiego w Rzeszowie.

Finały 12 edycji FSzTO odbywać się będą 17 i 18 listopada w Teatrze. Zainteresowanych prosimy o kontakt: tel. (0 17) 853-27-48.

Teatr MASKA w Rzeszowie

35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 13
Dyrektor naczelny i artystyczny:
Maciej K. Tondera
telefony: (0 17) 862-68-08 (centrala)
862-57-17 (sekretariat)
fax: 862-24-07
www.teatrmaska.sih.pl
e-mail: teatrmaska@sih.pl

W REPERTUARZE TEATRU

„BAŚNIOWY LAS" – Jan Ośnica
reż. Krzysztof Niesiołowski
scen. Zbigniew Burkacki
muz. Bogumił Pasternak
premiera: **13 września, godz. 16.30**

Sztuka parawanowa dla najmłodszych.

Przedstawienie składa się z dwóch jednoaktówek: „Różowy balonik" i „Bukiecik konwalii", pełnych humoru i łatwo wpadających w ucho piosenek.

Opowiada o przygodach Pana Loczka, który zawędrował do baśniowego lasu i został nauczycielem małych zwierzątek. Pan Loczek uczy swoich wychowanków z leśnego przedszkola przede wszystkim dobrych manier, które czynią życie łatwiejszym i radośniejszym. Pokazuje maluchom, jak sprawić innym radość. Tytułowy różowy balonik: pocieszacz-rozweselacz, prezent przekazywany z łapek do łapek, przyczynia się do zgody między mieszkańcami baśniowego lasu.

Druga jednoaktówka przedstawia historię Misia, który po całym świecie szuka konwalii na urodziny Pana Loczka, a okazuje się, że ma je we własnym ogródku... Najważniejsze, że właściwy prezent trafia do właściwych rąk i wszystko kończy się szczęśliwie.

„NIEBIESKI PIESEK" – Gyula Urban

tłum. Barbara Benke, Zofia Szczygielska

„Niebieski piesek" fot. arch. Teatru

reż. Krzysztof Niesiołowski
scen. Zbigniew Burkacki
muz. Jerzy Derfel
teksty piosenek: Joanna Kulmowa

Przedstawienie dla najmłodszych.

Niebieski kolor psiej sierści nie pomaga znaleźć przyjaciela. Wszyscy albo się śmieją, albo dziwią, albo dokuczają, a nikt nie traktuje takiego INNEGO poważnie. Niebieski czuje się bardzo samotny i postanawia wyruszyć w świat na poszukiwanie kogoś, kto chciałby się z nim zaprzyjaźnić. Nie jest mu łatwo, bo jakże mogłoby być łatwo małemu psiakowi (i to w takim kolorze!) w wielkim świecie. Nadchodzi jednak moment, gdy jego smutne życie się odmienia.

Poza tym okazuje się, że istnieją kraje, w których żyją tylko niebieskie pieski, a wielkie zadziwienie wzbudziłoby tam pojawienie się psa brązowego, rudego czy białego w czarne łaty!

„MALUTKA CZAROWNICA" – Otfried Preussler

tłum. Hanna i Andrzej Ożogowscy
adapt. Krzysztof Niesiołowski
reż. Maciej K. Tondera
scen. Elżbieta Oyrzanowska
muz. Piotr Furtas
teksty piosenek: Alicja Ungeheuer-Gołąb
Przedstawienie dla dzieci od lat 6.

Jak zostać prawdziwą czarownicą? Czy można opanować latające miotły? Ile czasu potrzeba, aby nauczyć się wszystkich zaklęć z księgi czarów?

Na te i inne bardzo ważne (nie tylko dla Małych Czarownic!) pytania odpowie to przedstawienie.

W bajkowym świecie wszystko jest możliwe, a wyczarowanie na scenie najdziwniejszych rzeczy to sprawa normalna. Aktorzy i lalki przedstawią historię głównej bohaterki, która bardzo szybko chce stać się dorosłą czarownicą i zatańczyć na Łysej Górze.

„PAN TWARDOWSKI" – przedstawienie baletowe wg „Czaru Pana Twardowskiego" Macieja K. Tondery

reż. Maciej K. Tondera
chor. Janusz Chojecki
scen. Elżbieta Oyrzanowska
muz. Anonim z XVI w., Jan z Lublina, Stanisław Moniuszko („Opowieść zimowa"), Ludomir Różycki („Introdukcja", „Krakowiak marionetek")

Spektakl dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Jest to pierwsze w prawie półwiecznej historii Teatru Lalki i Aktora w Rzeszowie przedstawienie baletowe. Nowe przygody mistrza magii – Twardowskiego, wytańczone przez profesjonalnych artystów, niewątpliwie zaciekawią i dzieci, i dorosłych.

Diabeł, który próbował już różnych fortelów, aby zdobyć duszę Twardowskiego, wpada na nowy koncept: przybiera postać powabnej niewiasty. Napotyka jednak na mocną konkurencję w osobie pięknej i energicznej krakowskiej przekupki, przyszłej Pani Twardowskiej. Rywalizacja o duszę (i ciało?) sławnego awanturnika i czarownika między kobietą a Diabłem stanowi motyw przewodni inscenizacji.

W przedstawieniu wykorzystano różne rodzaje teatru. Obok tańczących artystów występują aktorzy w maskach, małe kukiełki i wielkie trzymetrowe lalki. Całości towarzyszy tworząca baśniowy klimat muzyka polskich mistrzów.

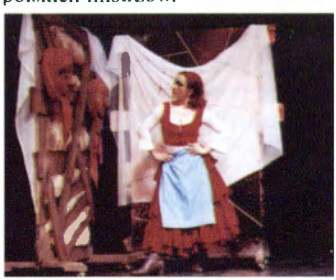

„Czar Pana Twardowskiego" fot. arch. Teatru

W niedziele na afiszu godz. 16.30

7.09. – *„Niebieski piesek"*
14.09. – *„Baśniowy las"*
21.09. – *„Niebieski piesek"*
28.09. – *„Pan Twardowski"*

5.10. – *„Malutka Czarownica"*
12.10. – *„Baśniowy Las"*
19.10. – *„Pan Twardowski"*
26.10. – *„Malutka Czarownica"*

EDUKACJA TEATRALNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Aby teatr miał widownię, aby miał rację bytu, musi wychować sobie widza, wytworzyć w nim potrzebę obcowania ze sztuką teatru. Największe znaczenie mają spektakle oglądane od najmłodszych lat. Zaś wiedza przyczynia się do lepszego zrozumienia specyfiki sztuki teatralnej. Dlatego Teatr „Maska" (wcześniej „Kacperek") jako jedyny zawodowy teatr lalek w południowo-wschodniej Polsce od wielu lat prowadzi edukację teatralną dla młodych i najmłodszych widzów (od przedszkola do szkoły średniej).

Z uwagi na zainteresowanie nauczycieli poszerzyliśmy ofertę tematyczną. Proponowane zajęcia, dostosowane do programu nauczania na wszystkich poziomach kształcenia, uzupełniają i poszerzają wiadomości zdobyte w szkole.

Zajęcia trwają 45 minut i prowadzone są w grupach liczących maksymalnie czterdzieści osób. Sposób prowadzenia zajęć dostosowany jest do wieku uczestników. Proponujemy zróżnicowane metody przekazywania wiedzy: od formy wykładu ilustrowanego przezroczami, fragmentami filmów i zarejestrowanych przedstawień do metod aktywizujących uczestników (rozmowa, dyskusja, praca w grupach, drama).

Teatr „Maska" dysponuje kadrą specjalistów (reżyser, aktor, scenograf, muzyk, konstruktor lalek, teatrolog-pedagog), co gwarantuje najwyższy poziom merytoryczny zajęć.

* * *

Nasza propozycja obejmuje kilka grup tematycznych. Ten sam temat może być realizowany w różnym zakresie i w różny sposób, zależnie od wieku uczestników zajęć.

Blok uniwersalny

Podstawowe wiadomości o Teatrze

- **Lekcja w Muzeum Lalek Teatralnych** (podstawowe rodzaje lalek teatralnych, poznanie zasad animacji kukiełki i pacynki, zapoznanie ze zbiorami Muzeum)
- **Spotkanie z aktorem** (techniki animacji, rozmowa z aktorem na temat jego pracy: szkolnictwo teatralne, praca nad rolą, warsztat aktora-lalkarza)
- **Spotkanie z reżyserem** (proces powstawania spektaklu, twórcy i realizatorzy przedstawienia, rozmowa z reżyserem na temat jego pracy, wycieczka po teatrze: scena i zaplecze sceniczne, magazyn dekoracji, malarnia teatralna, pracownia plastyczna)
- **Spotkanie z konstruktorem lalek** (projekty scenografii, kostiumów i lalek w teatrze lalkowym, praktyczne zapoznanie z różnorodnymi konstrukcjami lalek teatralnych i sposoby wykonywania rekwizytów)
- **Lekcja z kompozytorem** (muzyka w teatrze, zasady opracowania strony muzycznej przedstawienia, piosenka w przestawieniu)
- **Słownictwo teatralne** (próba uporządkowania terminów teatralnych z zakresu: twórców teatru, pracowników teatralnych, historii teatru, architektury i urządzeń scenicznych, gatunków teatralnych, rodzajów teatru itd.; metody: praca w grupach, praca indywidualna)
- **Język literacki a język sceny** – próba wychwycenia różnic i podobieństw (drama, praca w grupach)
- **Maska w teatrze:**

– maska dzisiaj,
– funkcje maski,
– historia maski: od rytuału do teatru,
– wędrówka poprzez teatry różnych epok i kultur (teatr grecki, komedia dell'arte, teatr japoński),
– maska a kostium,
– zasady gry w masce,
– malowana twarz a maska.

Metody: rozmowa, wykład, działania praktyczne uczestników, praca w grupach, drama. *Pomoce:* przeźrocza, fragmenty filmów i zarejestrowanych spektakli, modele masek.

- **Scenografia, rekwizyt i światło – ich funkcjonowanie w przedstawieniu, umowność teatralnej rzeczywistości** (lekcja na sali widowiskowej z wykorzystaniem dekoracji i rekwizytów teatralnych oraz wyposażenia scenicznego).

Metody: rozmowa, metoda poglądowa, wykład poparty praktycznymi przykładami.

Propozycja dla klas i grup teatralnych

- **EUROPEJSKI TEATR LALEK**

Blok ten zapoznaje dzieci i młodzież z różnorodnością europejskiego teatru lalek i jego historią. Zwraca uwagę na podobieństwa, różnice, wzajemne wpływy oraz trwałość tradycji.

- **TEATR LALEK NA ŚWIECIE**

Blok ten zapoznaje dzieci i młodzież ze specyfiką teatru lalek Wschodu (japońskie bunraku i turecki teatr cieni - kragöza).

Propozycja dla gimnazjum i szkoły średniej:

- **HISTORIA TEATRU POWSZECHNEGO** – blok tematyczny zapoznający młodzież z tradycją europejskiego teatru oraz przybliżający teatr innych kultur. Obejmuje następujące zagadnienia:
- Antyczny teatr grecki
- Teatr średniowieczny
- Komedia dell'arte
- Teatr Moliera
- Japoński teatr nô
- Japoński teatr kabuki.

Bliższe informacje można uzyskać w Biurze Organizacji Widowni, tel. (0-17) 852-06-14, 850-13-60.

ESTRADA RZESZOWSKA

35-025 Rzeszów
ul. Jagiellońska 24
Dyrektor naczelny i artystyczny:
Dariusz Dubiel
Dyrektor Sceny Propozycji:
Janusz Pokrywka
tel.: (0 17) 853-80-04

PROPOZYCJE IMPREZ

28 września

„BARON CYGAŃSKI" – operetka J. Straussa
Teatr Muzyczny – Lublin
Rzeszów – Filharmonia

17, 18, 19 października, godz. 18.00

„UŚMIECH W KAPELUSZU" – recital Hanki Bielickiej
17.10 – Jarosław – kino „Westerplatte"
18.10 – Stalowa Wola – Miejski Ośrodek Kultury
19.10 – Jasło – Jasielski Dom Kultury

25 października

„STUDENT ŻEBRAK" – operetka K. Millöckera
Opera Śląska – Bytom
Rzeszów – Filharmonia

W STAŁYM REPERTUARZE:

„A TO POLSKA WŁAŚNIE" – wg Stanisława Wyspiańskiego
adapt. i reż. Dariusz Dubiel
scen. Janusz Pokrywka
muz. Krzysztof Zwierzyński

„A to Polska właśnie" jest małą formą teatralną. Teksty scenariusza pochodzą z dwóch dramatów S. Wyspiańskiego: „Wyzwolenie" i „Wesele". W warstwie treściowej spektakl pokazuje nas Polaków dzisiaj: jakie mamy narodowe zalety i wady. Polska – patriotyzm – solidarność i ciągłe, ustawiczne zaprzepaszczanie naszych historycznych szans na zbudowanie nowego, lepszego świata. Utrata złotego rogu przez Jaśka to utrata przez każdego z nas możliwości na budowanie nowego ładu, który został nam dany po 1989 r.

MUZYKA

FILHARMONIA IM. A. MALAWSKIEGO W RZESZOWIE

35-959 Rzeszów
ul. Chopina 30
Dyrektor naczelny:
Wergiliusz Gołąbek
Dyrektor artystyczny:
Tadeusz Wojciechowski
telefony:
dyrekcja: tel./fax (0 17) 862-23-33
centrala: 862-84-08
Biuro Koncertowe: 862-85-07
e-mail: filh.rz@pro.onet.pl
www.filharmonia.z.pl

1 października, godz. 19.00
Inauguracja 49. sezonu artystycznego
wyjątkowo w środę (1.X)
Międzynarodowy Dzień Muzyki
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Tadeusz Wojciechowski – dyrygent
Leopold Godovski – fortepian
W programie:
K. Kurpiński – *Uwertura „Kalmora"*
F. Chopin – *Koncert f-moll op. 21*
F. Mendelssohn – *IV Symfonia A-dur „Włoska" op. 90*

17 października, godz. 19.00
recital fortepianowy
Stanisław Drzewiecki

23 października, godz. 13.00
Koncert szkolny

24 października, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Marek Pijarowski – dyrygent
Waldemar Gromolak – gitara
W programie:
G. Rossini – *Uwertura „Jedwabna drabinka"*
M. Castelnuovo-Tedesco – *Koncert D-Dur op. 99*
W. A. Mozart – *Symfonia C-dur „Jowiszowa" KV 551*

Stanisław Drzewiecki fot. arch. Filh.

OFERTA EDUKACYJNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA SEZON 2003/2004

Audycje umuzykalniające dla przedszkolaków, dzieci młodszych (z klas I–III), podczas których **Ewa Barycka** wraz ze zmieniającym się składem artystów – instrumentalistów – słowem i muzyką przybliżać będzie następujące tematy:

- W. A. Mozart, A. Malawski, P. Czajkowski: prawda i legenda o ich życiu, ich muzyka;
- naśladowanie przyrody w muzyce:

CZARNE KWIATY" – wg Cypriana Kamila Norwida, czyli rzecz o Chopinie, Mickiewiczu, Słowackim i nie tylko...
oprac. dram. i reż. Dariusz Dubiel
scen. Janusz Pokrywka

Na spektakl składają się eseje „Czarne kwiaty" wraz z fragmentami „Promethidiona" i „Fortepianu Chopina". Wielką zaletą spektaklu są autentyczne dialogi Norwida z Mickiewiczem, Słowackim, Chopinem. Z rozmów tych dowiadujemy się o wielu szczegółach z ich życia, których nie znajdziemy w żadnej historii literatury.

„SUMMA CUM GRANO SALIS"
reż. i scen. Janusz Pokrywka
muz. Antoni Mleczko

Są to widowiska ryczałtowe dla młodzieży i dorosłych.

– *„Lot trzmiela"* – Mikołaja Rimskiego Korsakowa
– *„Kukułka"* – L. C. Daquina
– *„Pszczółka"*, *„Pstrąg"* – F. Schuberta
• muzyka żydowska
• muzyka ludowa – folklor rzeszowski: obrzędy, obyczaje, kapele
• zabawy rytmem – najważniejszym elementem muzycznym (przykład instrumentarium Orffa)
• szukamy w świecie etnicznych instrumentów (np. bałałajka, bandura, bandeneon...)
– prezentacja instrumentów orkiestry symfonicznej
– bajki dla dzieci w utworach P. Czajkowskiego.

Audycje, których szczegółowy program na poszczególne miesiące prześlemy do zainteresowanych w połowie września, organizujemy w przedszkolach lub w sali kameralnej Filharmonii – na podstawie umów z kierownictwem placówek, zawieranych na cały lub połowę roku szkolnego.

Na zgłoszenia oczekujemy pod nr telefonu (0-17) 862-85-07 i 862-84-08, osoba odpowiedzialna: Danuta Mróz.

W ciągu całego sezonu organizujemy też **KONCERTY DLA MŁODZIEŻY SZKOLNEJ** w niektóre czwartki o godz. 13.00 lub 13.30 – z udziałem Orkiestry Filharmonii Rzeszowskiej i wybitnych artystów. Będą wśród nich m.in.: „energetyczna" – jak się ją określa – skrzypaczka Anna Gutowska, świetny wiolonczelista Rafał Kwiatkowski, rewelacyjny zespół wokalny AFFABRE CONCINUI. W programie tych koncertów znajdą się fragmenty Mozartowskiego koncertu fortepianowego C-dur i Symfonii „Jowiszowej", Bartoka – II Koncertu skrzypcowego, Dvořaka – IX Symfonii „Z Nowego Świata" i inne. Terminy tych koncertów: 23.X, 6.XI, 11.XII, 22.I, 19.II, 4.III, 22.IV, 13.V i 1, 2, 3.VI.

Proponujemy także nadzwyczajne koncerty dla młodzieży, na któ-

Gitarzystę Waldemara Gromolaka usłyszymy 23 i 24 października
fot. P. Małas

rych wystąpią zespoły kameralne Filharmonii Rzeszowskiej oraz Orkiestra z Zespołu Szkół Muzycznych nr 2 w Rzeszowie z programem muzyki rozrywkowej i klasycznej. Koncerty te odbędą się 16.X, 4.XII, 14.I, 11.III.

Wszystkim placówkom oświatowym we wrześniu prześlemy informator na sezon 2003/2004, w którym będzie zamieszczony szczegółowy program tych koncertów.

Zgłoszenia na te koncerty przyjmujemy do 15 września.

Kontakt z nami:
(0-17) 862-85-07 – biuro koncertowe
(0-17) 862-84-08 – centrala
(0-17) 862-23-33 – fax
e-mail: filh.rz@pro.onet.pl

ŁAŃCUCKIE WIECZORY MUZYKI...
31.VIII – 28.IX
Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Łańcucie

Kierownictwo artystyczne: **Jan Szydło**

6 września, godz. 17.30
Koncert nadzwyczajny
„Bogusław Kaczyński i jego goście"
Gala operowa i operetkowa z udziałem Orkiestry Opery we Lwowie i artystów scen polskich – sala balowa Muzeum-Zamku

7 września, godz. 12.00
Bajka muzyczna „Kot w butach"
Teatr muzyczny z Lublina
Sala widowiskowa MDK

14 września, godz. 18.45
Marek Szydło – baryton
Jan Szydło – organy

21 września, godz. 18.45
Marek Kudlicki – organy

27 września, godz. 18.45
Wiesław Ochman – tenor
Robert Grudzień – organy

28 września, godz. 18.45
Ennio Cominetti (Włochy) – organy
Organizatorzy Festiwalu: Łańcuckie Towarzystwo Muzyczne i Miejski Dom Kultury w Łańcucie
Bliższe inf.: Łańcuckie Tow. Muzyczne, tel./fax (0 17) 225-31-92

XIII MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYCZNY
Klasztor Braci Mniejszych
Stalowa Wola-Rozwadów 2003

15 października, godz. 19.00
„Tryptyk Rzymski" Jana Pawła II
Krzysztof Kolberger – recytacje
Georgij Agratina – fletnia Pana
Robert Grudzień – organy
W programie:
„Tryptyk Rzymski" Jana Pawła II – Medytacje oraz utwory J. S. Bacha, Fr. Schuberta, G. Agratiny, Ennio Torresa
Org.: Fundacja im. Mikołaja z Radomia, tel.: 0601 306 483, robert@grudzien.pl, www.grudzien.pl

XIII FESTIWAL im. ADAMA DIDURA
Sanok, 5-12 października 2003

Org. festiwalu: Sanocki Dom Kultury, tel./fax: (0-13) 463-10-42, e-mail: sdk@pro.onet.pl

VII OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL PIEŚNI RELIGIJNEJ
17-18 października 2003
Kościół św. Judy Tadeusza w Rzeszowie

Org.: Zarząd Oddziału Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Rzeszowie, tel.: (0-17) 853-52-57

MUZEA

MUZEUM OKRĘGOWE W RZESZOWIE

35-030 Rzeszów
ul. 3 Maja 19
Dyrektor: ***Sylwester Czopek***
telefony: dyrekcja (0-17) 853-52-78
tel./fax 853-27-81
e-mail: mr@muzeum.rzeszow.pl
www.muzeum.rzeszow.pl

Wystawy stałe:
- **Galeria Dąmbskich – malarstwo europejskie XVI–XX wieku**
- **Galeria malarstwa polskiego XVIII–XX wieku**
- **Porcelana i fajans**
- **Kamień-brąz-żelazo – pradzieje Polski południowo-wschodniej**

Wystawy czasowe:
- **Artysta i jego pracownia – malarstwo Stanisława Jachyma** (do października)
- **Malarstwo Pawła Jakubowicza** (do października)
- **Żołnierze gen. Sikorskiego. Polskie Siły Zbrojne 1939–1945** (październik – grudzień)

Muzeum czynne:
wtorek, piątek 10.00–17.00
środa, czwartek 10.00–15.00
niedziela 9.00–14.00 (wstęp wolny)

Biblioteka: wtorek – piątek 10.00–14.30

Ceny biletów: 5 zł i 3 zł (ulgowe)
przewodnik – 10 zł

OFERTA EDUKACYJNA Muzeum Okręgowego w Rzeszowie na rok szkolny 2003/2004

Muzeum Okręgowe w Rzeszowie zaprasza dzieci i młodzież szkolną do zwiedzania wystaw oraz do korzystania z różnych form edukacji kulturalnej. W roku szkolnym 2003/2004 będzie można zwiedzać w naszym muzeum kilka wystaw stałych jak i czasowych.

WYSTAWY STAŁE:

W Gmachu Głównym przy ul. 3 Maja 19:
- **Galeria Dąmbskich** – malarstwo zachodnioeuropejskie XVI-XIX wieku. Wystawa wzbogacona zabytkowymi meblami z XVIII- XIX wieku.
- **Galeria malarstwa polskiego XVIII-XX wieku** – malarstwo portretowe oraz obrazy polskich mistrzów z XVIII i XX wieku.
- **Porcelana i fajans** – wystawa przedstawiająca wyroby słynnych wytwórni polskich i obcych.
- **Kamień-brąz-żelazo – pradzieje Polski południowo-wschodniej** – wystawa archeologiczna ze zbiorów własnych prezentująca najciekawsze zabytki ze wszystkich epok pradziejów, uzupełniona o plansze poglądowe, mapy i rekonstrukcje.

W Oddziale Etnograficznym Rynek 6:
- **Stroje ludowe Lasowiaków i Rzeszowiaków** – ukazująca różnice kulturowe między tymi dwiema grupami etnograficznymi.
- **Dawna rzeźba ludowa** – pokazująca najciekawsze przykłady rzeźb ludowych od XVI do XX wieku.

W Muzeum Historii Miasta Rzeszowa – Rynek 12:
- **Sześć wieków Rzeszowa** – historyczna wystawa ukazująca dzieje naszego miasta od czasu jego założenia w 1354 do 1944 roku.
- **Podziemna Trasa Turystyczna Miasta Rzeszowa** – jedna z najdłuższych podziemnych tras turystycznych, której trakt biegnie pod płytą Rynku. Jest uzupełnieniem stałej wystawy o dziejach Rzeszowa.

WYSTAWY CZASOWE

W Gmachu Głównym:
- **Artysta i jego pracownia** – malarstwo Stanisława Jachyma. Wystawa czynna będzie w okresie od końca czerwca do października 2003 roku;
- **Malarstwo Pawła Jakubowicza** – wystawa udostępniona będzie w okresie od lipca do października 2003 roku;
- **Mistrzowie i ich dzieła** – kolejna wystawa o tematyce malarskiej prezentująca akwarele, gwasze, pastele i rysunki polskich malarzy od połowy XVIII wieku do 1939 roku. Wystawa trwać będzie od listopada 2003 do marca 2004 roku;
- **Stulecie Galerii Dąmbskich w Rzeszowie. Wystawa jubileuszowa** – od końca listopada 2003 do marca 2004 roku;
- **Żołnierze gen. Sikorskiego. Polskie Siły Zbrojne 1939–1945** – historyczna wystawa poświęcona dziejom Polskich Sił Zbrojnych (na Zachodzie) w latach II wojny światowej. Zaprezentowane zostaną: mundury, broń, oporządzenie, odznaki i odznaczenia oraz modele sprzętu używanego przez Wojsko Polskie. Wystawa będzie czynna w okresie październik – grudzień 2003 roku;
- **Twarze naszych przodków** – archeologiczna wystawa prezentująca aktualny stan wiedzy o procesie antropogenezy oraz poszczególne etapy pracy, głównie antropologów, w procesie odtwarzania wyglądu naszych przodków. Wystawa udostępniona zostanie w drugiej połowie 2004 roku.

W Oddziale Etnograficznym:
- **Człowiek rodzi się na śmierć i umiera na życie** – obrzędy przejścia w kulturach tradycyjnych. Wystawa ukazująca trzy podstawowe cykle obrzędów przejścia znane z kultury ludowej, tj. związane z narodzinami i chrztem, weselem i śmiercią oraz współczesne odpowiedniki podobnej obrzędowości, których przykładem są komunie święte, wyświęcanie księdza, wyjście ze służby wojskowej do rezerwy itp. – czynna w okresie lipiec – grudzień 2003 roku;
- **Z tradycji świąt Bożego Narodzenia** – wystawa składać się będzie z dwóch podstawowych części: prezentacji kolekcji dawnych i współczesnych szopek ludowych

ze zbiorów muzealnych oraz świątecznych przybrań izby, tj. różnego typu pająków bożonarodzeniowych i światów wykonanych z opłatka. Wystawa czynna będzie od grudnia 2003 do stycznia 2004 roku;

- **Legenda – siostra historii** – zamierzeniem wystawy jest ukazanie bogatej przeszłości wsi, która utrwalana była w podaniach, legendach czy opowieściach o miejscach i zdarzeniach ważnych dla lokalnej społeczności. Często relacje takie przybierały formę legendy czy baśniowego podania. Pamięć o nich była również utrwalana poprzez fundowanie kapliczek, obrazów lub innych śladów materialnych. Wystawa czynna będzie w okresie marzec – czerwiec 2004 roku;
- **Wokół ognia** – wystawa przedstawi szerokiej publiczności ogień jako żywioł, dar od Boga otaczany przez wieki opieką i szacunkiem. Niecony drewnianym świdrem, krzesany krzesiwem czy uderzeniem pioruna, ogień był uważany za istotę żywą i jako źródło światła oraz ciepła utożsamiany z ogniskiem domowym. Ogień miał moc niszczącą i oczyszczającą, tlił się w domowych kagankach, spalał się na ołtarzach i żarzył w warsztatach rzemieślniczych. Wystawa ma za zadanie pokazać symboliczną, obrzędową i praktyczną funkcję ognia w kulturze wsi polskiej. Wystawa czynna będzie od lipca do grudnia 2004 roku.

Od września 2002 roku czynne jest **Muzeum Historii Miasta Rzeszowa**, w którym prezentowana jest stała wystawa „Sześć wieków Rzeszowa". Nowa placówka muzealna połączona jest z **Podziemną Trasą Turystyczną**, które razem stanowią wyjątkową atrakcję dla zwiedzających. Wysiłki władz miejskich i pracowników muzeum zostały docenione w maju tego roku przez Ministerstwo Kultury. W konkursie „Wydarzenie muzealne roku" przyznało naszemu muzeum „Sybillę" – pierwszą nagrodę w kategorii „dokonania z zakresu organizacji" właśnie za otwarcie ww. placówek i zorganizowanie stałej wystawy o dziejach naszego miasta.

Fragm. ekspozycji „Sześć wieków Rzeszowa" w Muzeum Historii Miasta Rzeszowa *fot. arch. Muz.*

Jak co roku występujemy z propozycją zorganizowania **lekcji muzealnych** dla młodzieży szkolnej, które dostosowane są tematycznie do aktualnie prezentowanych wystaw. Mogą być przeprowadzone przez naszych pracowników lub przez samych nauczycieli. Oferujemy też kilkanaście **odczytów o tematyce archeologicznej, etnograficznej, historycznej oraz historii sztuki i konserwacji zabytków.** Tematy lekcji i odczytów, które mogą być wzbogacone odpowiednimi eksponatami muzealnymi, przedstawiają się następująco:

- **Łupanie i gładzenie – jak wykonywano narzędzia w epoce kamienia?** (prezentacja poszczególnych surowców, przeźrocza, film o obróbce kamienia);
- **Jak powstało rolnictwo?** (film, przeźrocza);
- **Jak żyli nasi przodkowie?** – temat może dotyczyć poszczególnych epok lub okresów (prezentacja przedmiotów codziennego użytku, przeźrocza, możliwość własnoręcznego wykonania prostych narzędzi czy ozdób);
- **Rzemiosło w dawnych czasach** (bliższa prezentacja poszczególnych rzemiosł jak: tkactwo, kowalstwo, obróbka gliny itp. W tym zakresie tematycznym: **Glina – tworzywo tysiącleci** – prezentacja wyrobów ceramicznych od neolitu po wczesne średniowiecze, przeźrocza, próba samodzielnej rekonstrukcji naczyń);
- **Po co Rzymianie przybywali nad Wisłę?** (szeroko pojęty okres rzymski w dziejach naszych ziem – importy, szlaki handlowe – prezentacja najbardziej efektownych zabytków z tego okresu – przeźrocza, wystawa);
- **Czym zajmuje się archeologia i jak pracuje archeolog?** (prezentacja sprzętu i przeźroczy wykonanych podczas badań);
- **Dzieje Rzeszowa,**
- **Obrona Rzeszowa w 1939 roku,**
- **O herbie Rzeszowa,**
- **Powstanie Stronnictwa Ludowego,**
- **Wybory samorządowe w Rzeszowie w okresie międzywojennym,**
- **Wybory do sejmu i senatu w Rzeszowie i powiecie rzeszowskim w okresie międzywojennym,**
- **Policja miejska w Rzeszowie w okresie autonomii Galicji,**
- **Mecenat artystyczny ks. Lubomirskich w Rzeszowie,**
- **Wątki biblijne i alegoryczne w europejskim malarstwie od XVI do pocz. XIX w.,**
- **Sztuka baroku,**
- **Sztuka sarmatyzmu,**
- **Sztuka czasów oświecenia,**
- **Sztuka epoki romantyzmu,**
- **Galeria Malarstwa Polskiego w zbiorach Muzeum Okręgowego w Rzeszowie,**
- **Polskie malarstwo krajobrazowe,**
- **Malarstwo Młodej Polski,**
- **O działalności Firmy Portretowej Stanisława Ignacego Witkiewicza,**
- **O technikach malarskich,**
- **O technikach zdobniczych w rzemiośle artystycznym,**
- **Kultura ludowa Rzeszowszczyzny,**
- **Lasowiacy i ich kultura,**
- **Zwyczaje doroczne,**
- **Legendy i podania,**
- **Sztuka ludowa,**
- **Stroje ludowe Lasowiaków, Rzeszowiaków i Podgórzan,**
- **Strój ludowy,**
- **Życie codzienne wsi,**
- **Wybrane aspekty rzemiosła i kultury materialnej mieszkańców wsi,**
- **Atrybutyzacja twórczości ludowej na przykładzie malarstwa ludowego i rzeźby sakralnej,**

MUZEUM ETNOGRAFICZNE im. F. Kotuli

Oddział Muzeum Okręgowego w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, Rynek 6
Kierownik: ***Krzysztof Ruszel***
tel. (0 17) 862-02-17

Wystawy stałe:
- **Stroje ludowe Rzeszowiaków i Lasowiaków**
- **Dawna rzeźba ludowa**

Wystawy czasowe:
- **„Człowiek rodzi się na śmierć i umiera na życie" – obrzędy przejścia** (wrzesień – grudzień)

Muzeum czynne:
od wtorku do czwartku 9.00–14.00
piątek 9.00–17.00
niedziela 9.00–14.00

Ceny biletów:
4 zł i 2 zł (ulgowe)

Archiwum czynne w dni robocze w godz. 9.00-14.00

OBRZĘDY PRZEJŚCIA

Ludowe obrzędy i zwyczaje koncentrują się wokół schematu zbudowanego na zmienności pór roku i na ważnych wydarzeniach w życiu człowieka. Zarówno niegdyś, jak i teraz, człowiek z racji swej egzystencji biologicznej i społecznej podlega szeregowi rytuałów uświadamiających jemu i odpowiedniej grupie społecznej kim jest i jakie są jego obowiązki i możliwości. Dotyczą one przede wszystkim tak ważnych momentów w życiu człowieka, jak: zawarcie związku małżeńskiego, przyjście na świat i wychowanie potomstwa czy śmierć członka rodziny. Każdemu z tych wydarzeń towarzyszą odpowiednie przekonania, wierzenia i wyobrażenia oraz wynikające z nich działania, praktyki, symboliczne gesty, słowa i rekwizyty. Mają one zabezpieczać człowieka przed trudnościami zagrażającymi w przejściowych momentach życia i przed niepokojem, jaki budzą w nim tajemnice przyszłości. Stanowią również uroczystą oprawę wprowadzenia jednostki w nową sytuację społeczną (podczas urodzin, wesel) czy też wyłączenia jej ze społeczności żywych (w trakcie pogrzebów).

Niewątpliwie momentami najistotniejszymi, wzbudzającymi największe emocje, są początek i koniec życia. Jedną z pierwszych inicjacji, warunkującą dalsze uczestnictwo w życiu społecznym i indywidualnym człowieka, jest chrzest. Zgodnie z prawem kościoła dopiero chrzest umożliwia przyjmowanie innych sakramentów. Z punktu widzenia społeczności niemożliwe byłoby pełne życie człowieka, gdyby nie został on włączony do grona ludzi, wśród których ma żyć. Pozostałby na zawsze obcym, żyjącym tylko fizycznie człowiekiem, bez miejsca wśród innych. Nie miałby prawa do zawarcia małżeństwa, a również do ostatniego rytuału, jakim jest pogrzeb.

Chrzciny, lata 40. XX w., Lubenia
fot. B. Wróbel

Obrzędy kończące życie człowieka, w najogólniejszym ich rozumieniu, wyłączały zmarłego z dotychczasowej społeczności, ze świata żyjących. Zaznaczano to na przykład zatrzymywaniem zegara; czas dla jednego z ludzi został zatrzymany i nigdy już nie posunie się dalej, ponieważ zmarły przeszedł do bytu ponadczasowego. Zasłaniano też lustra lub odwracano je do ściany; ich moc odbijania przyszłości została zakończona. Przewracano sprzęty, niszczono osobiste rzeczy zmarłego lub oddawano je żebrakom. Natomiast szczególnie ulubione wkładano do trumny. Był to gest żyjących zaznaczający całkowicie odejście człowieka z tego świata. Po zmarłym pozostawała jedynie pamięć.

Jednocześnie niezwykle ważne i ciekawe są wszelkie współczesne inicjacje wprowadzające człowieka w nowe sytuacje społeczne, sankcjonujące przynależność do grupy, nadające nowe prawa i obarczające nowymi obowiązkami.

Swoistą inicjacją jest zatem „pasowanie na ucznia", matura, wpisanie w poczet studentów czy też uroczyste wręczenie dyplomu uprawniającego do wykonywania określonego zawodu. Inicjacją jest również otrzymanie pierwszego dowodu osobistego, przysięga składana przez żołnierzy czy też akademicka uroczystość promowania doktorów, nieodwołalnie sankcjonująca dojrzałość i kompetencje do pełnienia zaszczytnych powinności uczonego i wychowawcy. Najczęściej inicjowanemu wręcza się dyplom, świadectwo lub odpowiedni symbol inicjującej społeczności (emblemat szkoły, odznakę itp.). Przyszłych oficerów, absolwentów szkół policyjnych uderza się szablą po ramieniu, pierwszoklasistów gęsim piórem albo długopisem, metalowców – kluczem francuskim, murarzy – kielnią. Najdonioślejszą chwilą jest przysięga składana przez inicjowanych lub ich reprezentantów. Tak jest zawierane małżeństwo, tak są przyjmowani członkowie nowych grup zawodowych.

Ideą wystawy, prezentowanej w Muzeum Etnograficznym w Rze-

- **Wystawa muzealna – inscenizacja, imitacja czy mistyfikacja rzeczywistości kulturowej,**
- **Wprowadzenie do konserwacji** (zabytków muzealnych),
- **Bieżące prace konserwatorskie.**

W ciągu całego roku szkolnego organizowane są w muzeum konferencje naukowe, spotkania poświęcone sprawom i ludziom kultury, koncerty. Wszystkich zainteresowanych wyżej wymienioną tematyką serdecznie zapraszamy.

Krzysztof Szela

MUZEUM PODKARPACKIE W KROŚNIE

38-400 Krosno
ul. Piłsudskiego 16
*dyrektor: **Jan Gancarski***
tel. (0 13) 432-13-76
dyrekcja: tel./fax (0 13) 432-43-01
e-mail: poczta@muzeum.krosno.pl
lub dyrekcja@muzeum.krosno.pl
internet: www.muzeum.krosno.pl

Wystawy stałe:
- **Pradzieje Podkarpacia**
- **Z dziejów Krosna i regionu**
- **Historia oświetlenia** (z największą kolekcją lamp naftowych w Europie)
- **W kręgu twórców krośnieńskich XIX i XX w.** (malarstwo, rzeźba, rysunek)
- **Szkło podkarpackich hut**
- **Fortepian Pleyela z około 1860 r.** (identyczny jak instrument, na którym grał Fryderyk Chopin)

Wystawy czasowe:
- **Plakat polityczny lat 80.** (do 10 września)
- **Iwonicz Zdrój, Rymanów Zdrój i okolice na pocztówkach i zdjęciach z przełomu XIX i XX wieku** (do 30 września)
- **Wieś w malarstwie polskim** (od 12 września do 31 października)
- **Kościół i klasztor OO. Kapucynów wKrośnie. 250 lat działalności** (od 4 października do 31 grudnia)

Muzeum czynne:
wt.–niedz. (pon. ekspozycje nieczynne)
od listopada do kwietnia w godz. 10.00–16.00

Biblioteka:
w dni robocze 8.00–15.00

Ceny biletów:
bilet wstępu (wystawa stała) – 6 zł, 3 zł (ulgowy)
bilet wstępu na wystawę czasową – 4 zł, 2 zł (ulgowy)
wstęp wolny na wystawy stałe – niedziela
przewodnik – 15 zł
przewodnik po starówce – 30 zł

szowie, jest przedstawienie obrzędów przejścia w szerokim kontekście kulturowym.

Stanowi ona próbę ukazania inicjacji związanych z przyjściem na świat, zawarciem związku małżeńskiego, uroczystościami rozstania się z życiem, ale także współczesnych inicjacji, wynikających z toczącego się życia człowieka i zdobywania przez niego przeróżnych umiejętności: przystąpienia do pierwszej komunii świętej, zdania matury czy też zakończenia służby wojskowej.

Na ekspozycji, rozlokowanej w trzech salach wystawienniczych, współczesność łączy się z tradycją. Zobaczyć można m.in. zaaranżowane wnętrze izby wiejskiej z wydzielonym miejscem dla położnicy, wóz weselny z drużbami, parę młodych w tradycyjnych strojach ślubnych od Rzeszowa czy też akcesoria związane ze śmiercią. Współczesne inicjacje reprezentują kolorowe chusty rezerwistów i rekwizyty związane z pierwszym pójściem do szkoły. Uzupełnieniem są liczne fotografie (wśród których interesującą grupę stanowią fotografie dotyczące obrzędowości polskich Romów). Wystawę będzie można oglądać do grudnia br.

Małgorzata Paul

MUZEUM HISTORII MIASTA RZESZOWA

Ekspozycja Muzeum Okręgowego w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, Rynek 12
(wejście od ul. Baldachówka)
tel. (0 17) 875-41-98

Wystawa stała:
- **Sześć wieków Rzeszowa (1354–1944)**
- **Podziemna Trasa Turystyczna**

Muzeum czynne:
wtorek, piątek 10.00–17.00
środa, czwartek 9.00–15.00
niedziela 9.00–14.00 (od 1.XI do 31.III), 12.00–17.00 (od 1.IV do 31.X)

PLAKAT POLITYCZNY LAT 80.

Począwszy od dnia 31 lipca br. Muzeum Podkarpackie w Krośnie prezentuje nową wystawę czasową, poświęconą propagandzie politycznej lat 80., wyrażoną za pośrednictwem plakatu.

Idea przygotowania ekspozycji na czas letni zrodziła się nie przez przypadek. W miesiącu sierpniu przypadają bowiem rocznice przełomowych wydarzeń na polskiej scenie polityczno-społecznej: kumulacji protestów niezadowolonego społeczeństwa, strajków na Wybrzeżu '80 czy powstania związku zawodowego „Solidarność". Pamięć o tych trudnych dla Polski chwilach zainicjowała potrzebę dłuższej refleksji nad okresem ostatniego dziesięciolecia istnienia PRL-u i przypomnienia jego złożonej problematyki.

Ekspozycja przedstawiająca plakaty polityczne z lat 80. podzielona została na dwie części. Pierwsza część, znajdująca się w pierwszej sali wystawowej, skupia zabytki wyrażające idee i hasła propagandy władz rządzących. Na tle ciekawie zaaranżowanych symboli systemu komunistycznego, jak: fragment sceny z mównicą do odczytów polityków podczas historycznych dziś zjazdów i wieców oraz elementy dekoracyjne posterunku milicyjnego, prezentowane są liczne plakaty upamiętniające święta narodowe oraz afirmujące socjalistyczny patriotyzm, proletariacki internacjonalizm, potrzebę pogłębiania przyjaźni ze Związkiem Radzieckim, upowszechnianie idei pokoju i zwalczanie amerykańskiego i zachodnioeuropejskiego imperializmu.

Druga część wystawy prezentuje myśl polityczną środowisk opozycyjnych. Analogicznie do poprzedniej sali, następna również wzbogacona została elementami oddającymi klimat konspiracyjnej walki z reżimem. Imitacja ceglanego muru oraz słupa ogłoszeniowego przypomina nie tak odległe jeszcze czasy aktywnego oporu społecznego wobec scentralizowanej władzy komunistycznej. Rozwieszone wzdłuż sali plakaty wyrażają idee przywrócenia wolności i sprawiedliwości społecznej, walki o demokrację i prawo do wyrażania przekonań każdej treści. W powyższej części zgromadzone są zarówno plakaty z okresu jawnej działalności „Solidarności", zaakceptowane przez cenzurę, jak i plakaty i afisze podziemne.

Prezentacja czasów wzmożonej walki z komunizmem za pośrednictwem grafiki użytkowej, jaką jest m.in. plakat, wydaje się w ramach niniejszej wystawy odpowiednim zabiegiem. Plakat w całej swej historii pełnił rolę przede wszystkim środka propagandowego. Z plakatów i afiszów korzystała i PZPR i opozycja. Jako typowa „sztuka ulicy" potrafił on dotrzeć do największej liczby adresatów. I choć z czasem forma ta ulega dezaktualizacji, to jednak można przekonać się, że najlepsze jej przykłady wytrzymały próbę czasu i dziś wciąż rozpoznawane są jako dokumenty historii oraz przedmioty o walorach ideowo-artystycznych.

Wystawa plakatu politycznego w Muzeum Podkarpackim prezentuje dużą wartość historyczno-artystyczną. Zamierzonym jej celem jest zarówno informować, przywoływać historię, jak i ukazywać walory zapominanej czasem dziedziny sztuki, jaką jest właśnie plakat.

Ekspozycja zwrócona jest przede wszystkim do polskiego widza, choć nie tylko. Szczególne zaproszenie kierowane jest do osób będących świadkami tamtych wydarzeń w celu retrospektywnego dziś spojrzenia na wydarzenia polityczne. Wystawa jest ponadto wyjątkową lekcją historii i powinna zainteresować dzieci i młodzież szkolną.

Eksponaty zgromadzone na wystawie pochodzą ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej i Fundacji Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie, Instytutu Pamięci Narodowej – Oddziału w Rzeszowie, Muzeum Plakatu w Warszawie, zbiorów prywatnych oraz Muzeum Podkarpackiego.

Anna Mazurek

WIEŚ W MALARSTWIE POLSKIM

Tematyka wiejska w malarstwie polskim usamodzielniła się dopiero w drugiej połowie XVIII wieku. Wcześniej motywy wiejskie pojawiały się rzadko jako nie dość „wzniosłe" i niegodne „sztuki wielkiej", traktowane więc były bardzo umownie zarówno postacie występujące w scenach ludowych jak i wiejskie tło pejzażowe. Dopiero w drugiej połowie XVIII wieku zainteresowanie artystów tą tematyką, obserwacja życia, pracy i zwykłego wiejskiego dnia doprowadziły do tego, że wieś stała się samodzielnym tematem w sztuce. Jeszcze na przełomie XVIII i XIX wieku bardzo rzadko pojawiały się realistyczne ujęcia tego tematu. Początkowo były to więc relacje plastyczne w tonie nieco naiwnym, bez ostrości spojrzenia i reakcji na pewne zjawiska społeczne znamienne dla polskiej wsi.

Kiedy więc problem chłopski zaistniał już na dobre, to nagle okazało się, że stał się on „prozą realizmu" i na nowo został transponowany na grunt młodopolski, ale już w formie czysto zewnętrznej. Zainteresowanie folklorem podtrzymała również nieco młodsza generacja malarzy, m.in. Włodzimierz Tetmajer, Stanisław Dębicki, Fryderyk Pautsch, Kazimierz Sichulski, Władysław Jarocki i inni.

Antoni Piotrowski, „Zaloty"

Artyści szukali w motywach ludowych świeżych podniet artystycznych. Uważali, że dotychczasowe tematy malarskie są opatrzone i banalne, wierzyli, że świeżość i żywiołowość folkloru mogłyby sztukę odrodzić. Innym istotnym argumentem dla tej epoki, przemawiającym za słusznością korzystania z motywów ludowych, był obowiązek patriotyczny. W tradycjach sztuki ludowej tkwiła, ich zdaniem, polska odrębność. Podchwycenie i wykorzystanie tych tradycji otwierało szansę stworzenia polskiej sztuki narodowej, dającej się łatwo odróżnić na arenie wystaw światowych, a jednocześnie mogącej posłużyć do przekonania świata o niezależności kulturalnej polskiego artysty. W tej sytuacji fascynacja sztuką ludową i ludem posunęła się aż do egzaltacji. Pojawiło się zjawisko tzw. „chłopomanii", przybierało ono formy wręcz masowe. Artyści żenili się z chłopkami, przenosili się do chat – jak Włodzimierz Tetmajer czy Lucjan Rydel, sztuka i kultura zostały całkowicie zdominowane tematami przyrody i wsi. Włodzimierz Tetmajer, od chwili gdy związał się z Bronowicami, malował głównie kolorowe sceny z życia wsi. Była to wieś pogodna, malowana barwnymi, soczystymi plamami rzucanymi energicznie na płótno. Komentował ją z pozycji inteligenta urzeczonego przysłowiową „tężyzną polskiego chłopa".

Można by dziesiątkami wymieniać artystów malujących chłopów z podkrakowskich Bronowic, górali z Zakopanego, Huculów, dziewczyny ukraińskie, pola w śniegu, pola z kwiatami, żniwa i kopania buraków.

W Polsce w drugiej połowie XIX wieku istniała tradycja uzupełniania studiów artystycznych w Monachium, które obok Paryża i Wiednia było wtedy najprężniejszym centrum artystycznym Europy. Polskich artystów pociągały wspaniałe, otwarte dla publiczności zbiory sztuki i Królewska Akademia Sztuki, zatrudniająca profesorów reprezentu-

jących rozmaite postawy. Do studiowania w Monachium Polaków dodatkowo zachęcała liberalna i życzliwa atmosfera w pracowniach profesorów Akademii, gdzie z czasem pozwolono polskim artystom uczestniczyć w wystawach na prawach odrębnej polskiej grupy, w ramach monachijskiej organizacji. Najlepsi monachijczycy zadziwiają jakością warsztatową swego malarstwa, rozmachem, umiejętnością wywoływania nastroju, i to nie tylko w czołowych swoich realizacjach, a nawet w replikach tworzonych dla pieniędzy.

Wtedy też realiści tworzyli niewątpliwie awangardę polskiej sztuki i takie też prace są prezentowane. Na wystawie dominują malarze „nurtu monachijskiego" tworzący od połowy XIX wieku: Ajdukiewicz, Augustynowicz czy Wywiórski oraz późniejsze naśladownictwa monachijczyków w osobach: Gibińskiego, Potrzebowskiego czy Setkowicza.

Wystawione prace mają w sobie akcenty krytyczne, lecz także są afirmacją istniejącego stanu rzeczy. Tworzone niejednokrotnie przez nowatorskich rysowników i malarzy, ukazują cechy narodowe, odrębności obyczaju i sposobu życia na tle rodzimego pejzażu. Modelami malarzy w głównej mierze byli chłopi z Królestwa, ze wschodu i z południa Polski, a wątki tematyczne przedstawiają obyczaje i problemy tych regionów. Natomiast nie cieszyli się zainteresowaniem artystów włościanie z Wielkopolski, nieatrakcyjne też było przedstawianie nowoczesnej i zamożnej wsi z ziem pod zaborem pruskim. Stąd obraz wsi polskiej, jakkolwiek wierny w szczegółach, tkliwy i malowniczy, jest nieco tendencyjny.

Grażyna Michalak

OFERTA EDUKACYJNA Muzeum Podkarpackiego w Krośnie w sezonie 2003/2004

W Muzeum Podkarpackim w Krośnie zwiedzać można szereg wystaw stałych oraz kilkanaście atrakcyjnych wystaw czasowych o różnorodnej tematyce związanej z historią regionu, archeologią, sztukami plastycznymi, etnografią i fotografią.

W Muzeum prezentowane są następujące **ekspozycje stałe**:
- Historia oświetlenia (największa kolekcja lamp naftowych w Europie)
- Pradzieje Podkarpacia
- Z dziejów Krosna i regionu
- W kręgu twórców krośnieńskich XIX i XX w.
- Szkło podkarpackich hut
- Fortepian Pleyela z około 1860 r.

W oparciu o prezentowane wystawy i nasze zbiory prowadzimy **lekcje muzealne** dla młodzieży, wzbogacane filmami video, slajdami i eksponatami muzealnymi. Organizujemy konferencje i sesje naukowe, koncerty, prelekcje oraz spotkania z ciekawymi ludźmi. Oferujemy także odczyty o tematyce archeologicznej, historycznej, historii oświetlenia, historii sztuki, przemysłu szklarskiego na Podkarpaciu.

Ciekawą formą edukacji regionalnej dla młodzieży jest organizowanie **wycieczek po zabytkach miasta**. Oferujemy także ciekawe publikacje o regionie.

Tematyka lekcji muzealnych, odczytów i prelekcji dostosowana jest do programów nauczania w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach średnich.

Informację o Muzeum i naszych propozycjach oświatowych znaleźć można także na stronie internetowej www.muzeum.krosno.pl

Proponowane tematy odczytów i prelekcji:

Historia oświetlenia:
- Historia oświetlenia na przestrzeni wieków
- Działalność odkrywcza i społeczna Ignacego Łukasiewicza
- Lampy naftowe ze zbiorów Muzeum Podkarpackiego w Krośnie
- Początki przemysłu naftowego w Polsce

Historia rozwoju szklarstwa na Podkarpaciu:
- Z dziejów szklarstwa na przestrzeni wieków
- Szkło, jego istota, sposoby wytwarzania i zdobienia
- Podkarpackie szkło

Życie artystyczne Krosna:
- Style i epoki
- Sztuka gotycka, renesansowa i barokowa w Krośnie i regionie (do wyboru)
- Krośnieńscy malarze i rzeźbiarze przełomu XIX i XX w.
- Sztuka żydowska na terenie Podkarpacia

Ogólne wiadomości o konserwacji dzieł sztuki:
- Konserwacja obrazów
- Konserwacja rzeźby
- Warsztat pracy konserwatora

Archeologia:
- Pradzieje Podkarpacia
- Początki Krosna
- Sztuka pradziejowa
- Historia krośnieńskiego Rynku
- Celtowie na Podkarpaciu
- Grodziska Podkarpacia
- Życie codzienne w okresie rzymskim na ziemiach polskich
- Warsztat pracy archeologa
- Trzcinica – Karpacka Troja
- Pierwsi ludzie na Podkarpaciu
- Najstarsi rolnicy Karpat polskich
- Najstarsi pasterze Karpat polskich
- Mury obronne Krosna
- Narzędzia pracy w pradziejach

Historia
- Paweł z Krosna – w kręgu życia i twórczości
- Wojciech Robert Portius – krośnieński mieszczanin, kupiec i fundator
- Jan Sas Zubrzycki i jego związki z Krosnem
- Udział krośnian w powstaniu styczniowym
- Rodzina Załuskich w zbiorach Muzeum Podkarpackiego w Krośnie – portrety i widoki
- Rodzina Mazurkiewiczów jako przykład pracy obywatela na rzecz „małej ojczyzny"
- Udział krośnian w walce o niepodległość w XIX i XX wieku
- Stary Cmentarz w Krośnie
- Polskie Państwo Podziemne w powiecie krośnieńskim
- Antykomunistyczne podziemie na obszarze Podkarpacia po 1944 roku
- Życie krośnian w wiekach średnich

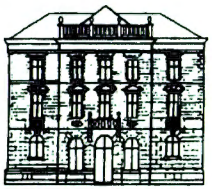

MUZEUM NARODOWE ZIEMI PRZEMYSKIEJ

37-700 Przemyśl
pl. T. Czackiego 3
Dyrektor: ***Mariusz Olbromski***
tel./fax (0 16) 678-33-25
tel. (0-16) 678-93-35
e-mail: mnzp@autograf.pl

Wystawy stałe w budynku głównym:
- **Dzieje ziemi i człowieka w regionie przemyskim**
- **Ikony w zbiorach Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej**
- **Wnętrze tradycyjnej izby wiejskiej**
- **Bitwa pod Samosierrą**

Wystawy czasowe:
- **Wystawa pokonkursowa XXIV Przeglądu Plakatu Muzealnego**

Inne tematy
- Dwory i dworki z krośnieńskiego
- Poznajemy Muzeum – instytucję upowszechniania kultury
- Znani krośnianie
- Krośnianie w służbie Ojczyzny

Muzeum zorganizuje także **konkurs wiedzy o Krośnie i regionie** dla uczniów gimnazjów i szkół średnich.

Serdecznie zapraszamy do zwiedzania wystaw stałych i czasowych oraz uczestniczenia w imprezach organizowanych na terenie naszego Muzeum. Jesteśmy otwarci na wszelkie inne propozycje edukacyjne. Wszystkie nasze oferty prezentujemy na stronie internetowej: **www.muzeum.krosno.pl/oswiata.htm**

Prosimy o kontakt telefoniczny z działem oświatowo-promocyjnym (0-13/432-13-76) lub kontakt poprzez internet **poczta@muzeum.krosno.pl**

Zapewniamy, że Warto Nas Odwiedzić

i Ochrony Zabytków (do 30 września)
- **Twierdza Przemyśl** (do 31 grudnia)
- **„Trzy obrządki – dwie religie"** (od 4 września do 31 grudnia)

Muzeum czynne:
wtorek, piątek – 10.30–17.30
śr., czw., sob., niedz. i święta – 10.00–14.00
poniedziałek – nieczynne
w niedziele wstęp wolny

Informacje o zwiedzaniu:
Dział Edukacji Promocji i Wystaw
tel. (0-16) 678-93-35 w. 28

Biblioteka
wtorki–soboty w godzinach otwarcia muzeum

Ceny biletów:
4 zł i 2 zł (ulgowe)

MUZEUM DZWONÓW I FAJEK
Wieża Zegarowa
ul. Władycze 3, 37-700 Przemyśl
tel. (0-16) 678-96-66
Czynne:
lipiec – wrzesień
wtorek–niedziela – 11.00–19.00
poniedziałek – nieczynne
Wystawa czasowa:
- **„Fajka ze zbiorów Marka Stanielewicza"** (do czerwca 2004)

CERKIEW OBRONNA
w Posadzie Rybotyckiej

Godzinny otwarcia cerkwi:
sobota – 8.00–18.00

OFERTA EDUKACYJNA Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej

Edukacja dzieci i młodzieży jest jednym z najważniejszych zadań statutowych Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. Obsługą zwiedzających i organizacją lekcji muzealnych dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkól średnich, pomaturalnych, a także zajęć dla słuchaczy wyższych uczelni zajmuje się Dział Edukacji, Promocji i Wystaw.

W roku szkolnym 2003/2004 czynne będą **wystawy stałe**:
- **„Dzieje ziemi i człowieka w regionie przemyskim"** – wystawa archeologiczna
- **„Wnętrze tradycyjnej izby wiejskiej"** – wystawa etnograficzna

Wystawy czasowe:

W drugim półroczu 2003 roku będą czynne dwie wystawy czasowe. Pierwsza wystawa to **„Twierdza Przemyśl w okresie I wojny światowej"**. Jest to druga, poszerzona edycja tejże wystawy. Ekspozycja była również prezentowana wcześniej w Wojskowym Centrum Kulturalnym Fortu Monostor oraz w Muzeum Zamkowym im. Istvana Dobo w Egerze w wyniku podjętej współpracy pomiędzy Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej a wyżej wymienionymi węgierskimi instytucjami. Na wystawie zobaczyć można unikalne fotografie i dokumenty archiwalne ukazujące Przemyśl na przełomie XIX i XX w., a także ilustrujące budowę Twierdzy Przemyśl w latach 1878–1914. Szczególnym zainteresowaniem cieszą się dokumenty, fotografie oraz militaria obrazujące walki o twierdzę od września 1914 r. do czerwca 1915 r. Prezentowane na wystawie eksponaty ukazują nie tylko powstanie przemyskiej twierdzy i walki wokół niej, lecz również rozwój miasta w dobie autonomii galicyjskiej. Pokazane zostały między innymi obrazy, akwarele i pamiątki z czasów prosperity miasta. W ostatniej sali obrazującej stan obecny fortów widzowie mogą obejrzeć filmy o Twierdzy Przemyśl i samym mieście. Na wystawie będą prowadzone lekcje muzealne dotyczące historii Przemyśla

Fort I „Salis-Soglio" w Siedliskach – brama główna (z katalogu wystawy)
fot. P. Komsta

w okresie autonomii galicyjskiej, a także dziejów i roli Twierdzy Przemyśl podczas I wojny światowej.

Druga wystawa pt. **„Trzy wyznania – dwie religie"**, która zostanie otwarta 4 września br., przybliży zwiedzającym sztukę sakralną trzech wyznań – judaizmu, rzymskokatolickiego i greckokatolickiego. Przemyśl w swojej ponad tysiącletniej historii był siedzibą biskupów rzymskokatolickich i prawosławnych, zaś od końca XVII w. również greckokatolickich. Ważną rolę w dziejach Ziemi Przemyskiej odegrali także wyznawcy judaizmu. W jednym z najstarszych miast Polski, jakim jest Przemyśl, jeden Bóg – Jahwe – Gospodar był czczony w trzech językach. Fakt ten wpłynął na bogactwo i różnorodność kultury i sztuki miasta i jego ziemi. Na wystawie prezentowane będą eksponaty ze zbiorów Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. Ekspozycja prezentowana będzie w trzech salach. W pierwszej sali pokazane zostaną eksponaty ilustrujące wyznanie mojżeszowe. Zgromadzone judaika ze zbiorów MNZP ukażą dziś już mało znaną, a tak interesującą kulturę narodu żydowskiego. Pokazane eksponaty: tałesy, atary, świece chanukowe, mezuzy i wiele innych cennych judaików ukażą widzom nieistniejący już świat narodu, którego kultura, sztuka przez stulecia stanowiły ważną część kultury Ziemi Przemyskiej. W tej części wystawy pokazane zostaną również fotografie dokumentujące także holokaust Żydów na terenie Przemyśla i okolic. W sali drugiej pokazane zostaną muzealia obrazujące sztukę religijną i przedmioty związane z obrządkiem rzymskokatolickim. Zaprezentowane eksponaty przybliżą piękno i bogactwo architektury sakralnej, zaś sprzęty i szaty liturgiczne, obrazy, rzeźby ukażą wyjątkowość świątyni katolickiej. Część ekspozycji w tej sali poświęcona zostanie kultowi Matki Boskiej i świętych pańskich, a także głównym świętom kościelnym.

W ostatniej sali zostaną pokazane eksponaty ukazujące sztukę i elementy liturgii obrządku greckokatolickiego. W pierwszej części zaprezentowane będą muzealia związane z okresem prawosławia, a więc: portrety biskupów prawosławnych, pektorały, ikony z XV i XVI wieku. W dalszej części zwiedzający będą mieli okazję zobaczyć eksponaty ukazujące czasy Unii Brzeskiej i następujący po niej wiek XVII, czyli okres trwającego prawie całe stulecie przejścia miejscowego kościoła prawosławnego na nowy wówczas obrządek unicki, później nazwany greckokatolickim. Przepych, niepowtarzalne piękno kultury chrześcijańskiego Wschodu ukażą widzom bogato haftowane szaty liturgiczne, paramenty i inne elementy wystroju cerkwi. Wystawa ta stanie się wspaniałą bazą do pokazania dzieciom i młodzieży niepowtarzalności, bogactwa, a przede wszystkim rangi kultury i sztuki Ziemi Przemyskiej. Walery Łoziński pisał w „Prawem i lewem", że: *„Ziemia przemyska góruje w województwie ruskiem. Jest to ziemia klasyczna świetności. [...] Górująca nad województwem najstarszą w niej kulturą, najgęściej osadzona, najludniejsza, najbudowniejsza..."*.

W oddziale MNZP – Muzeum Dzwonów i Fajek w Wieży Zegarowej, czynna jest do końca roku wystawa **„Fajka ze zbiorów Marka Stanielewicza"**. Na wystawie pokazany jest ciekawy zbiór wyrobów fajkarskich jednego z najwybitniejszych znawców fajek, wrocławskiego kolekcjonera Marka Stanielewicza. Na wystawie prezentowane są wyroby i akcesoria fajkarskie z całego świata. Ciekawym uzupełnieniem ekspozycji są prace studentów wrocławskiej Akademii Sztuk Pięknych, której wykładowcą jest Marek Stanielewicz.

Podobnie jak w latach ubiegłych muzeum prowadzi **lekcje muzealne** w oparciu o wystawy stałe i czasowe. Lekcje muzealne są bardzo ważnym elementem edukacji pozaszkolnej dzieci i młodzieży. Bezpośredni, żywy kontakt młodego widza ze sztuką, historią i kulturą nawiązują

Fajka z masy sepiolitowej z 1811 r.

i uzupełniają materiał zawarty w programie nauczania historii, języka polskiego i wychowania estetycznego. Prowadzona od wielu lat współpraca z wieloma placówkami szkolnymi z terenu Przemyśla i regionu dowodzi, iż wycieczka do muzeum niekoniecznie musi być nudną, pełną zbędnych informacji sztywną wizytą, a stać się może niezapomnianą przygodą, kreującą osobowość i wrażliwość młodego człowieka. Cel ten realizuje także organizowany na szczeblu miejskim i powiatowym przez Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej **konkurs „Moja przygoda w muzeum"**, którego organizatorem na szczeblu ogólnopolskim jest Muzeum Okręgowe w Toruniu. Lekcje muzealne będą prowadzone także w oparciu o zabytki znajdujące się w naszym mieście i okolicach.

Oto niektóre **tematy lekcji**, a także **prelekcji i odczytów** realizowanych przez pracowników MNZP:

- Życie łowców mamutów i pierwsze kultury rolnicze
- Epoka brązu i początki epoki żelaza na ziemiach południowo-wschodnich
- Początki miasta Przemyśla –źródła archeologiczne
- Fortyfikacje Twierdzy Przemyśl w latach 1853–1915
- Tajemnice Twierdzy Przemyśl
- Obrzędowość wsi przemyskiej
- Tradycyjna i współczesna sztuka ludowa wsi przemyskiej
- Historia książki i sztuka drukarska
- Przemyśl miastem wielu wyznań
- Sztuka i architektura sakralna Przemyśla

– Przemyśl w dobie autonomii galicyjskiej.

Dla najmłodszych **uczniów klas I-IV** Dział Edukacji, Promocji i Wystaw przygotował ofertę przystosowaną dla tej grupy wiekowej:
– Legendy grodu przemyskiego
– Jak to z książką było?
– Kolorowy świat pisanek
– Zwyczaje bożonarodzeniowe naszych dziadków.

Podobnie jak w latach ubiegłych istnieje możliwość organizacji **wycieczek terenowych** prowadzonych przez pracowników poszczególnych działów naukowych MNZP we współpracy z Działem Edukacji, Promocji i Wystaw:
– Tajemnice Kopca Tatarskiego (Dział Archeologiczny)
– Poznajemy najdawniejsze dzieje Przemyśla – zamek, katedra, wystawa muzealna (Dzial Archeologiczny)

Także inne działy MNZP będą prowadzić lekcje muzealne. Dział Etnograficzny prowadzi wycieczki terenowe, ukazujące bogatą i fascynującą kulturę regionu. Wzorem lat ubiegłych wielkim powodzeniem wśród uczniów wszystkich szkół cieszą się zajęcia obrazujące historię Twierdzy Przemyśl. Realizowane one są we współpracy z Działami Sztuki i Historii MNZP. Oprócz zajęć prowadzonych w oparciu o zbiory muzealne Dział Edukacji, Promocji i Wystaw proponuje zwiedzanie fortów przemyskich, połączone z zajęciami terenowymi na terenie jednego z fortów pierścienia zewnętrznego. Ciekawą propozycją jest możliwość organizowania objazdów po zabytkach architektury cerkiewnej Ziemi Przemyskiej, a także zwiedzanie zabytków Przemyśla.

W roku szkolnym 2003/2004 kontynuowana będzie bezpośrednia współpraca ze szkołami, realizowana poprzez istniejący od 1995 r. Krąg Młodych Miłośników Starego Przemyśla i Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej. Poprzez pracę w Kręgu młodzież ma szansę poznać nie tylko wiedzę o bogactwie dziedzictwa kulturowego Przemyśla i Ziemi Przemyskiej, lecz poprzez funkcjonowanie Kręgu w ramach Ogólnopolskiego Bractwa Młodych Miłośników Starych Miast także poznać kulturę innych miast polskich. Ważnym elementem działalności KMMSP są spotkania młodzieży z poszczególnych miast na zjazdach organizowanych corocznie w innym mieście.

Dla słuchaczy wyższych uczelni piszących prace dyplomowe zapewniona jest pomoc merytoryczna pracowników naukowych MNZP, organizowane są również praktyki dla studentów kierunków związanych z muzealnictwem, historią sztuki, historii, archeologii itp.

Wszelkie sugestie oraz propozycje współpracy ze strony nauczycieli, pedagogów z ośrodków wychowania pozaszkolnego można składać w Dziale Edukacji, Promocji i Wystaw, tel. (0-16) 678-93-35 w. 28 e-mail: mnzp@autograf.pl

Jacek Błoński

MUZEUM-ZAMEK W ŁAŃCUCIE

37-100 Łańcut, ul. Zamkowa 1
*Dyrektor: **Wit Karol Wojtowicz***
telefony: (0 17) 225-20-08 do 10
fax 225-20-12
e-mail: biuro@zamek-lancut.pl

Muzeum jest czynne codziennie, oprócz Wielkiej Soboty i Niedzieli, 3 Maja, Bożego Ciała, 1 i 11 listopada oraz okresu między 1 grudnia a 31 stycznia. W II i III tygodniu maja wyłączony Zamek (Festiwal Muzyczny).

Godziny otwarcia: od 1 lutego do 30 listopada od 9.00 do 16.00, w poniedziałki od 12.00–14.30 (wstęp wolny), w niedziele i święta od 1 kwietnia do 30 września od 9.00 do 17.00.

Zwiedzanie ekspozycji muzealnych możliwe wyłącznie z przewodnikiem, w grupach liczących nie więcej niż 25 osób.

Ostatnie wejście na godzinę przed zamknięciem muzeum.

Ceny biletów: 13 zł, 7 zł (ulgowy) i 18 zł (extra), **do Zamku** – 9 zł, 5 zł (ulgowy) i 11 (extra), **Powozownia** – 7 zł, 4 zł (ulgowy) i 9 (extra) **Ogród zimowy** – 2 zł, 1 zł (ulgowy) i 3 zł (extra).

Wystawy dodatkowe:
Ikony, Synagoga – 3 zł, 2 zł (ulgowy) i 4 zł (extra)
W okresie od 15 czerwca – 15 września Synagoga otwarta w godz. 10.30–16.30.
Zwiedzanie w innych terminach możliwe po wcześniejszym uzgodnieniu z sekretariatem muzeum.
Park wewnętrzny (w obrębie fosy) – 1 zł i 0,50 zl (ulgowy)
Park wewnętrzny (karnet na 6 wejść) – 3 zł i 1,50 zł (ulgowy)
Bilety extra obowiązują w czasie tzw. wieczornego zwiedzania (czyli poza godzinami pracy muzeum).
Do ceny należy doliczyć opłatę za przewodnika.

OFERTA EDUKACYJNA MUZEUM-ZAMKU W ŁAŃCUCIE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA ROK 2003/2004

Muzeum-Zamek w Łańcucie jest znakomitym przykładem rezydencji magnackiej – najświetniejszej z zachowanych do czasów III Rzeczypospolitej w województwie podkarpackim. Wpisując się do dziedzictwa kulturowego naszego regionu, jest miejscem tak bogatym w treści, że wciąż inspirującym.

Dział Edukacji Muzealnej Muzeum-Zamku w Łańcucie zaprasza do uczestnictwa w zajęciach muzealnych. Nasze propozycje edukacyjne wychodzą naprzeciw reformowanemu szkolnictwu i stanowić mogą jedyny w swoim rodzaju suplement do teoretycznej wiedzy podręcznikowej. Mają na celu pogłębienie

Warsztaty plastyczne „Każdy może być artystą...". Zajęcia w Korytarzu Białym

wiedzy uczniów oraz rozwinięcie zainteresowań przedmiotem nauczania.

Wypracowany przez nas model zajęć muzealnych odbiega zasadniczo od typowego „zwiedzania". Nie tylko dlatego, że niekiedy zajęcia prowadzone są w oparciu o fragment ekspozycji czy wystawę czasową, lecz również ze względu na aktywny udział obu stron we współtworzeniu niepowtarzalnych spotkań z zabytkami.

Sposób prowadzenia zajęć – jak również miejsce akcji – aktywizuje młodego człowieka do twórczego myślenia. Sceneria muzeum wnętrz – prezentująca wszystkie style historyczne począwszy od XVII wieku aż do międzywojnia – zapewnia przeżycia estetyczne. Osoby prowadzące zajęcia starają się – ilustrując swe wypowiedzi dziełami sztuki – nauczyć analizy ich i interpretacji; pogłębić wrażliwość na ducha minionych epok. Jest więc czas na bezpośredni kontakt ze zgromadzonymi w muzeum przedmiotami: obrazami, meblami, sztuką użytkową, rzeźbą, ikoną, judaikami...

SZKOŁA PODSTAWOWA

Klasy I–III

„Dom z tysiąca i jednej nocy" – cykl dziesięciu spotkań przygotowanych z myślą o uczniach klasI–III, zajęcia połączone z zabawą nie są zwiedzaniem, lecz odkrywaniem muzeum i jego tajemnic.

Klasy IV–VI

Moja rodzina, mój ród – genealogia
W ramach zajęć uczniowie oglądają drzewa genealogiczne wielkich rodów, poznając równocześnie zasady ich powstawania.

Gród – Zamek – Pałac – Rezydencja – Muzeum
Uczniowie obserwują zmiany, jakie zachodziły na terenie dzisiejszego Zamku od chwili jego powstania do dnia dzisiejszego.

Tajemnice dębowych szaf
Na podstawie zachowanych z XVIII i XIX w. strojów odtwarzamy historię ubioru.

Teatr grecki
Zajęcia prowadzone metodą dramy wprowadzają wiadomości z historii teatru greckiego (przybliżenie wybranych mitów).

Wśród bogów i bohaterów mitologicznych
Interpretacje wybranych mitów na podstawie zbiorów Muzeum – malarstwo, rzeźba, ceramika, zegary. Zajęcia powtórzeniowe.

GIMNAZJUM

Tematy biblijne
Wyjaśnienie symboliki chrześcijańskiej i wpływu Biblii na rozwój kultury europejskiej na podstawie dzieł sztuki zgromadzonych w Muzeum.

Tematy mitologiczne
Malarskie interpretacje mitów greckich i rzymskich na przykładzie zbiorów Muzeum. Funkcje, jakie im przypisywano na przestrzeni wieków.

„Bogata kuchnia" malarstwa
Ćwiczenie umiejętności świadomego patrzenia na dzieło sztuki. Jak postrzegać obraz? Jak go interpretować?

Judaizm – religia, sztuka, życie
Zajęcia prowadzone we wnętrzu Synagogi przybliżają młodzieży kulturę judaizmu.

Kultura wschodniego chrześcijaństwa
Sztuka i religia kościoła wschodniego na przykładzie zbiorów sztuki cerkiewnej pochodzących z terenu południowo-wschodniej Polski. Zajęcia prowadzone są w Dziale Sztuki Cerkiewnej.

Dawne stroje i tkaniny
Na podstawie zachowanych strojów i tkanin odtwarzamy historię ubioru naszych przodków.

Poznajemy style w sztuce
Sztuka jako jedna z wartości i zjawiska w niej zachodzące na przestrzeni epok.

W pracowni malarza
Spotkanie w atelier artysty B. J. Czedekowskiego.

Sarmatyzm
Portret sarmacki jako wyraz świadomości narodowej szlachty polskiej. Treści symboliczne stroju narodowego.

Pan Tadeusz
Spotkanie z epoką.

W pałacu magnackim – obyczaje i zwyczaje w dawnej Polsce
Zajęcia w formie spaceru po wnętrzach pałacowych, w ramach którego uczniowie poznają polskie obyczaje, sztukę, muzykę i życie codzienne od XVII–XIX wieku.

SZKOŁA ŚREDNIA

Sztuka baroku i portret sarmacki
Barok w architekturze, malarstwie i rzeźbie – założenia stylowe a zbiory Zamku. Sarmatyzm a portret sarmacki.

Zajęcia muzealne w Synagodze
fot. (x 2) arch. DEM

MUZEUM BUDOWNICTWA LUDOWEGO W SANOKU

38-500 Sanok, ul. Traugutta 3
Dyrektor: ***Jerzy Ginalski***
tel.: (0 13) 463-09-34, 463-09-04
tel./fax 463-53-81
e-mail: skansen.sanok@pro.onet.pl
www.bieszczadyonline.com/skansen

Park Etnograficzny
Biała Góra, ul. A. Rybickiego
tel. (0 13) 463-16-72

Park Etnograficzny z przykładami budownictwa drewnianego Pogórzan, Dolinian, Łemków i Bojków wraz z wyposażeniem wnętrz obiektów sakralnych, mieszkalnych, gospodarczych i użyteczności publicznej.

Cerkiew w Uluczu – filia Muzeum

Wystawy stałe:
- **„Ikona karpacka"** – w budynku z Nowosiółek
- **„Szkoła w przeszłości"** – w budynku szkoły w Wydrnej

Skansen czynny:
1.IV – 30.IV – 9.00–16.00
1.V – 30.IX – 8.00–18.00
1.X – 31.X – 8.00–16.00
1.XI – 31.III – 8.00–14.00

Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku oferuje w roku szkolnym 2001/2002 lekcje muzealne:

NA STYKU KULTUR
(gimnazja, licea)
wykłady:
- *Symbolika cerkiewnej i rzymskokatolickiej architektury sakralnej*
- *Sztuka a liturgia. Wyposażenie cerkwi i świątyni rzymskokatolickiej*

zwiedzanie kościoła i cerkwi
(2 x 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Renata Kinga Jara, terminy: IX–XI, III–IV)

PIĘKNO W IKONIE ZAKLĘTE
(licea)
wykład:
- *Ikona – podstawy teologii. Geneza, forma, styl w oparciu o kolekcję ikon MBL*

zwiedzanie wystawy ikon
(45 min., osoba prowadząca: mgr Renata Kinga Jara, terminy: IX–XI, III–IV)

TYPY OBIEKTÓW SAKRALNYCH (licea, ZSB)
wykład:
- *Architektura świątyni chrześcijańskiej na przykładzie budownictwa cerkiewnego i obrządku rzymskokatolickiego. Geneza formy, podobieństwa i różnice*

zwiedzanie obiektów sakralnych
(2 x 45 min., osoba prowadząca: mgr Renata Kinga Jara, terminy: IX–XI, III–IV)

JAK TO KIEDYŚ BYWAŁO
(szkoły podstawowe, gimnazja, licea)
wykłady:
- *Życie codzienne dawnej wsi*
- *Rok gospodarczy na wsi – cykliczność prac w polu i w zagrodzie*
- *Gospodarowanie na roli w tradycyjnej gospodarce wiejskiej*
- *Narzędzia rolnicze w dawnych wiekach*

(realizacja lekcji na bazie obiektów skansenowskich, 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: dr Henryk Olszański, terminy: IX–XI, III–IV)

OD CHYŻY DO PLEBANII
(szkoły podstawowe, gimnazja, licea, ZSB)
wykłady:
- *Jak powstawał dom*
- *Zróżnicowanie regionalne budownictwa na Podkarpaciu*
- *Zabytki architektury drewnianej na Podkarpaciu*

(realizacja na bazie obiektów skansenowskich, 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: dr Henryk Olszański, terminy: IX–XI, III–IV)

MIESZKAŃCY GÓR I POGÓRZY (licea)
wykłady:
- *Zróżnicowanie etniczne i etnograficzne Podkarpacia:*

Sztuka oświecenia
Rokoko, sentymentalizm, klasycyzm jako kierunki artystyczne znajdowane we wnętrzach zamkowych. Przybliżenie stylu epoki.

Kultura materialna XIX wieku
Życie magnaterii polskiej na przykładzie zamku łańcuckiego, przedmioty codziennego użytku.

Dawne stroje i tkaniny
Na podstawie zachowanych strojów i tkanin odtwarzamy historię ubioru naszych przodków.

„Bogata kuchnia" malarstwa
Ćwiczenie świadomego patrzenia na dzieło sztuki i jego interpretacja. Różnice między dziełem sztuki i dziełem literackim, korespondencje sztuk.

Judaizm – religia, sztuka, życie
Przybliżenie bogactwa kultury żydowskiej na przykładzie wnętrza łańcuckiej Synagogi, przybliżenie pojęć z nią związanych.

Kultura wschodniego chrześcijaństwa
Sztuka i religia kościoła wschodniego na przykładzie zbiorów sztuki cerkiewnej pochodzących z terenu południowo-wschodniej Polski. Zajęcia prowadzone są w Dziale Sztuki Cerkiewnej.

Oblicza sztuki – style
Charakterystyka stylów wnętrz zamkowych – barok, rokoko, klasycyzm, historyzm.

W starej szkole z Wydrnej lekcję prowadzi p. Mariola Marciniak

a) Przynależność do określonej grupy etnicznej, warunki, które doprowadziły do uformowania się grup etnograficznych
b) Problemy wyznaniowe pogranicza
(realizacja w szkole lub w Parku Etnograficznym, 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: dr Henryk Olszański, terminy: IX–XI, III–IV)

PRZEMYSŁY LUDOWE
(szkoły podstawowe)
wykłady:
- *Wykorzystanie surowców naturalnych w ludowych przemysłach i rzemiosłach na Podkarpaciu*
- *Jak wykorzystywano energię naturalną wiatru i wody na wsi*

(realizacja w szkole lub w Parku Etnograficznym, 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: dr Henryk Olszański, terminy: IX–XI, III–IV)

OD KOPANKI DO SZYBU
(gimnazja, szkoły techniczne)
wykłady:
- *Dzieje przemysłu naftowego na Podkarpaciu*
- *Rozwój techniki wydobywczej ropy naftowej*

(realizacja w Parku Etnograficznym (sektor naftowy), 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: inż. Andrzej Radwański, terminy: IX–XI, III–IV)

IDEA SKANSENOWSKA A DZIEŃ DZISIEJSZY
(gimnazja, licea)
wykłady:
- *Ratowanie dawnego budownictwa drewnianego jako przejaw potrzeby zachowania dziedzictwa kulturowego i tożsamości narodowej*
- *Skanseny (powstanie, rozwój i współczesne tendencje w ruchu skansenowskim) w Polsce i na świecie jako miejsca identyfikacji narodowej*
- *Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, jego rola w ochronie zabytków, animowaniu ruchu turystycznego i działalność dydaktyczno-oświatowa*

(realizacja w szkole, w Parku Etnograficznym lub w pracowniach muzealnych, 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Hubert Ossadnik, terminy: IX–XI, III–IV)

ROK OBRZĘDOWY
(szkoły podstawowe, gimnazja, licea)
wykłady:
- *Niezwykły czas Bożego Narodzenia – o zwyczajach zimowych*
- *Niezwykły czas Zmartwychwstania – zwyczaje wiosenne*
- *Duchy, zjawy i upiory – świat nadzmysłowy w życiu mieszkańca dawnej wsi (przy omawianiu Romantyzmu na lekcjach j. polskiego)*
- *Niezwykły czas zaślubin – regionalne obrzędy weselne (jako uzupełnienie o weselnych obrzędach regionalnych przy omawianiu „Chłopów" W. Reymonta)*
- *„Na świętego Andrzeja wszystkim pannom nadzieja" – zwyczaje andrzejkowe*

(realizacja w Parku Etnograficznym, 2 x 45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Mariola Marciniak, termin: uzależniony jest od danego święta. Zgłaszać należy lekcje na tydzień przed planowanym terminem realizacji lekcji)

WOKÓŁ PIECA I STOŁU
(szkoły podstawowe)
wykłady połączone z pokazem:
- *Wokół stołu – o regionalnym pożywieniu i jego przygotowaniu*
- *Od ziarnka do chleba – sprzęty związane z obróbką ziarna od siewu do wypieku chleba*
- *Jak to z lnem było – sprzęty związane z obróbką włókna*
- *Odzież i strój jako wyraz identyfikacji regionalnej*

(realizacja w obiektach Parku Etnograficznego, 2x45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Mariola Marciniak, terminy: IX–XI, III–IV)

SZTUKA LUDOWA
(szkoły podstawowe)
wykłady i zajęcia praktyczne:
- *Rzeźba ludowa, strój, haft – motywy zdobnicze*
- *Zajęcia praktyczne – wyrób pająków, wycinanki, robienie ozdobnych kwiatów z bibuły*

Uwaga! Dzieci przynoszą klej, nożyczki, plastelinę, Muzeum dostarcza słomę i bibułę.
(realizacja w obiektach Parku Etnograficznego, 2x45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Danuta Blin-Olbert, mgr Mariola Marciniak, terminy: IX–XI, III–IV)

ŻYCIE CODZIENNE DAWNEJ WSI
(szkoły podstawowe, gimnazja)
wykłady połączone z pokazem:
- *Rzemiosła drzewne – przedmioty i narzędzia związane z wyrobem przedmiotów codziennego użytku – wyrób łyżek, wrzecion, niecek i solniczek (chałupa z Nadolan)*
- *Jak to z lnem było. Tkactwo – urządzenia i warsztaty tkackie (chałupa z Korczyny)*
- *„Nie święci garnki lepią" – urządzenie i wyposażenie warsztatu garncarskiego (chałupa z Rzepiennika)*
- *Życie codzienne dawnej wsi. Sprzęty do przygotowania pożywienia, zajęcia domowe i gospodarstwo, przechowywanie pożywienia (chałupa z Węglówki)*
- *Rozwój urządzenia wnętrza mieszkalnego, zdobnictwo z okazji świąt (papierowe kwiaty, wycinanki, firanki, pająki i inne akcesoria)*
- *Tradycyjne kolędowanie (szopki, gwiazdy kolędnicze i herody)*

Pokaz młocki cepem w ramach lekcji „Od ziarnka do chleba"
fot. (x 2) M. Kraczkowski

MUZEUM KULTURY LUDOWEJ W KOLBUSZOWEJ

36-100 Kolbuszowa
ul. Kościuszki 2
Dyrektor: ***Mirosław Górski***
tel./fax (0 17) 227-12-96, 744-54-92
e-mail: mkl@pro.onet.pl

Park Etnograficzny
ul. Wolska 2, tel. (0 17) 227-10-71
Odtwarza tradycyjną zabudowę wsi Lasowiaków i Rzeszowiaków.

Czynny: do 30 września
– dni robocze 9.00–17.00
– niedziele i święta 10.00–18.00
Poza sezonem, tj. od 1 października do 30 kwietnia
– dni robocze 9.00–15.00 po uprzednim zgłoszeniu w biurze Muzeum

Ceny biletów:
5,50 zł i 3,50 zł (ulgowe)
Opłata przewodnika: 25 zł (w tym VAT)

Wystawy w Parku Etnograficznym:
– **Jak to ze lnem było**
– **Wokół kwietniej niedzieli**
– **Kolędnicy idą**
– **Wesele, wesele**

Wystawy te przedstawiają obrzędy doroczne i rodzinne na wsi lasowiackiej i rzeszowiackiej
– **Bogu na chwałę, ludziom na ratunek** – wystawa z dziejów Ochotniczych Straży Pożarnych
– **Wystawa tradycyjnych zabawek ludowych**

W budynku dawnej synagogi przy ul. Piekarskiej:
– **Dawna Kolbuszowa i jej mieszkańcy** – wystawa poświęcona historii miasta.

OFERTA EDUKACYJNA MKL w Kolbuszowej

Muzeum występuje z propozycją prowadzenia **lekcji muzealnych** dla dzieci i młodzieży szkolnej na tematy:
– Powstanie Kolbuszowej i jej pamiątki na tle osadnictwa w Puszczy Sandomierskiej
– Grody, podgrodzia (powstanie, budowa, rozwój)
– Osadnictwo wczesnośredniowieczne w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem terenów Puszczy Sandomierskiej
– Lasowiacy i Rzeszowiacy jako grupy etnograficzne (kształtowanie, kultura materialna, rzemiosło, folklor)
– Przemysły puszczańskie

W oparciu o stałą wystawę „Dawna Kolbuszowa i jej mieszkańcy" możliwe jest przeprowadzenie lekcji muzealnych na uzgodnione z nauczycielami historii tematy z przeszłości miasta i regionu od XV do XIX w. oraz w szerszym zakresie – dot. następujących zagadnień:
– Organizacja i funkcje miast prywatnych w XVIII w. i pierwszej połowie XIX w.
– Samorząd małego miasta w okresie autonomii galicyjskiej
– Rola Żydów w gospodarczym i społecznym życiu małych miast w XVIII i XIX w.
– Rzemiosło i organizacje cechowe.

Odczyty:
– Godła napieczętne i herb Kolbuszowej
– Heraldyka samorządowa regionu wobec tradycji.

Lucyna Karkut

(realizacja w obiektach Parku Etnograficznego, 2x45 min. na jeden temat, osoba prowadząca: mgr Danuta Blin-Olbert, terminy: IX–XI, III–IV)

W NASZYM SKANSENIE
(szkoły podstawowe)
zapoznanie się ogólne ze Skansenem:
– *Zabawy terenowe – szukanie obiektów muzealnych zaznaczonych na mapie*
(realizacja w Parku Etnograficznym, 45 min., osoba prowadząca: mgr Katarzyna Niemiec, terminy: IX–IV)
UWAGA!
– Ze względu na bieżące zajęcia pracowników muzeum, zgłoszenia lekcji muzealnych prosimy uzgadniać telefonicznie lub osobiście każdorazowo z osobami prowadzącymi dany temat.
– Grupa uczestnicząca w lekcji muzealnej nie powinna liczyć więcej niż 20 osób.
– Koszt lekcji od jednej osoby wynosi 2 zł.
– Zgłoszenia do Muzeum: (0-13) 463-09-04, 463-09-34, fax 463 53 81

Skansen jesienią w pasteli Jana Wozowicza

ARBORETUM I ZAKŁAD FIZJOGRAFII

Bolestraszyce, gm. Żurawica
37-700 Przemyśl, skr. poczt. 471
Dyrektor: ***Narcyz Piórecki***
tel.: (0 16) 671-64-54
tel./fax: 671-64-25
e-mail: arboretum@poczta.onet.pl
www.pfg.pl/arboretum_bolestraszyce

Wystawy stałe:
– **Kolekcja roślin** (dendroflora, rośliny wodne i bagienne, parter oranżeryjny, pomologia)
– **Muzeum Przyrodnicze „Chrońmy ptaki"**
– **Wystawa fotograficzna „Drzewa, ogrody, dwory"**
– **Wiklina w Arboretum** – stała ekspozycja rzeźb – obiektów z wikliny
– **Wystawa historyczno-przyrodnicza „XXV lat Arboretum Bolestraszyce"**

Wystawy czasowe:
– **Małopolska kolekcja historycznych odmian, form i ras jabłoni** – wystawa owoców jabłoni

- **Wiklina w Arboretum** – wystawa poplenerowa
- **„Christo – Krajobraz pakowany"** – wystawa fotograficzna
- **Wystawa motyli**
- **Jean Louis Blanc** – wystawa fotograficzna

Arboretum czynne:
codziennie **od 1 V do 31 X** w godz. 9.00–18.00
Centrum Edukacji Ekologicznej czynne w godz. 9.00–15.00
od 1 XI do 30 IV (pon.–piątek w godz. 7.00–15.00)
Centrum Edukacji Ekologicznej czynne w godz. 7.00–15.00

OFERTA EDUKACYJNA ARBORETUM I ZAKŁADU FIZJOGRAFII DLA DZIECI I MŁODZIEŻY NA ROK SZKOLNY 2003/2004

Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszycach jest cennym zabytkiem kultury i przyrody Polski płd.-wsch. Historyczne założenie obejmuje park i dwór, w którym w połowie XIX wieku mieszkał i tworzył malarz Piotr Michałowski. Na terenie Arboretum zgromadzonych jest ok. 4 tys. gatunków, odmian, form i ras roślin. Prezentowane kolekcje roślin (dendroflora, rośliny wodne i bagienne, parter oranżeryjny, pomologia) obejmują zarówno gatunki rodzime jak i obcego pochodzenia. Arboretum spełnia różnorodne zadania przyrodnicze, kulturowe, dydaktyczne i naukowe.

Arboretum – staw średni, w tle kościółek z końca XIX w.

Jedną z form działalności jest edukacja prowadzona przez Centrum Edukacji Ekologicznej. Centrum zaprasza nauczycieli, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz studentów do udziału w organizowanych imprezach edukacyjnych kulturalno-przyrodniczych. Proponujemy udział w różnych formach zajęć: lekcje, prelekcje, wykłady, wycieczki, konkursy, konferencje. W roku 1995 powstało na terenie Arboretum Muzeum Przyrodnicze. W Muzeum prezentowane są wystawy stałe i czasowe przedstawiające dziedzictwo przyrody i kultury Polski. W roku szkolnym 2003/2004 prezentowane będą następujące **wystawy stałe**:

- *Kolekcja roślin (dendroflora, rośliny wodne i bagienne, parter oranżeryjny, pomologia)*
- *Muzeum Przyrodnicze „Chrońmy ptaki"*
- *Wystawa fotograficzna „Drzewa, ogrody, dwory"*
- *Wiklina w Arboretum – stała ekspozycja rzeźb – obiektów z wikliny*
- *Wystawa historyczno-przyrodnicza „XXV lat Arboretum Bolestraszyce"*

Ponadto organizowane będą **wystawy czasowe**:

- *Małopolska kolekcja historycznych odmian, form i ras jabłoni* – wystawa owoców jabłoni
- *Christo – Krajobraz pakowany* – wystawa fotograficzna
- *Wiklina w Arboretum* – wystawa poplenerowa
- *Wystawa motyli*
- *Jean Louis Blanc* – wystawa fotograficzna

W oparciu o prezentowane wystawy oraz zgromadzone kolekcje roślin oferujemy różnorodne tematycznie zajęcia, których treść i forma nawiązuje i uzupełnia materiały zawarte w programach nauczania przyrody, biologii i historii. Różne

Wiklina w Arboretum. Praca Malgorzaty Maćkowiak, pokłosie II Międzynarodowego Pleneru Artystycznego
fot. (x 2) N. Piórecki

formy prowadzonych zajęć, łączące naukę z zabawą, są twórczym i ciekawym sposobem poznania przyrody. Umożliwiają kształtowanie właściwych emocjonalnych i estetycznych wrażeń na piękno otaczającej przyrody. Poprzez aktywny i twórczy kontakt z przyrodą i kulturą uczestnicy zajęć mają możliwość rozwijania i poszerzenia własnych zainteresowań danym tematem. Ponadto uczestnicy naszych zajęć nabywają szereg umiejętności umożliwiających właściwą interpretację zjawisk zachodzących w przyrodzie, ucząc się „twórczego myślenia". W oparciu o prezentowane wystawy, eksponaty muzealne, zgromadzone kolekcje roślin oraz profesjonalnie wyposażoną salę audiowizualną (filmy video, zdjęcia, przeźrocza) w sezonie szkolnym 2003/2004 zaprezentowane zostaną różne zajęcia **(lekcje, odczyty, wycieczki, warsztaty, pogadanki)** na następujące tematy:

- *Jesienne dary ogrodu: owoce i nasiona.*
- *Jak przyroda przygotowuje się do zimy.*
- *Kolekcja dendrologiczna Arboretum – wybrane gatunki flory amerykańskiej i azjatyckiej.*
- *Żywe skamieniałości epok minionych: metasekwoja chińska i miłorząb dwuklapowy.*
- *Przystosowanie roślin do środowiska życia.*
- *Rośliny wodne, bagienne i ich środowisko.*
- *Paprotniki – budowa, gatunki chronione.*

– *Krajowe gatunki iglaste.*
– *Gatunki drzewiaste obcego pochodzenia zadomowione na obszarze Polski.*
– *Piknik ekologiczny – jak zostać przyjacielem przyrody.*
– *Polska Czerwona Księga Roślin – ochrona dziedzictwa kulturowego.*
– *Życie płciowe roślin: kwiat, sposoby zapylania.*
– *Budowa roślin nasiennych: kwiat, liść, modyfikacje pędów.*
– *Poznajmy rodzime gatunki drzew liściastych.*
– *Jak przyroda budzi się ze snu zimowego.*
– *Historia dawnych, zabytkowych założeń dworskich i pałacowych Podkarpacia – Bolestraszyce.*
– *Kolekcja roślin szklarniowych.*

We wrześniu i październiku 2004 roku proponujemy **udział w zajęciach, których tematem będzie jesień**. Zrealizowane zostaną następujące tematy:

- *Pomologia – rola kolekcji drzew owocowych w ochronie dawnego dziedzictwa kulturowego*
- *Jesienne dary ogrodu – owoce i nasiona*

Zapraszamy do udziału **w plenerze malarskim pt. „Jesienne kosze darów"**. W czasie pleneru, stosując różnorodne techniki plastyczne i korzystając z bogatych darów jesieni (liście, owoce, nasiona), uczestnicy wykonają różne prace plastyczne.

4 X – w ramach Światowego Dnia Zwierząt będziemy realizować temat: **Dzikie zwierzęta Arboretum.**

20 IX 2004 roku zostanie zorganizowana szkolna konferencja z okazji Międzynarodowego Tygodnia gatunków zagrożonych wyginięciem.

Wiosną 2004 roku proponujemy **udział w konkursach**. W sposób szczególny będziemy obchodzić:

- **22 III** – Światowy Dzień Wody
- **1 IV** – Międzynarodowy Dzień Ptaków
- **22 IV** – Międzynarodowy Dzień Ziemi

Po raz kolejny odbędzie się również **plener malarski dla dzieci i młodzieży** z cyklu cztery pory roku w Arboretum „Wiosna w Arboretum".

Ciekawą formą zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży jest **organizowanie wycieczek terenowych do miejscowości Cisowa** położonej w centrum Parku Krajobrazowego Pogórza Przemyskiego. W roku 2004 zapraszamy do udziału w zajęciach o następujących tematach:

- O czym możemy się dowiedzieć na wycieczce terenowej?
- Piknik ekologiczny – jak zostać przyjacielem przyrody.

Prowadzone zajęcia terenowe mają na celu zaznajomienie uczestników z gatunkami roślin i zwierząt występujących na naturalnych siedliskach oraz kształtowanie właściwych zachowań proekologicznych związanych m.in. z dewastacją środowiska naturalnego. Proponowane zajęcia są oparte na aktywnym, twórczym i emocjonalnym kontakcie z przyrodą.

Oferta zajęć edukacyjnych w miarę zainteresowania i zapotrzebowania jest sukcesywnie wzbogacana. Serdecznie zapraszamy zainteresowanych nauczycieli, doradców metodycznych, instruktorów do zwiedzania wystaw stałych, czasowych i uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych prowadzonych przez Centrum Edukacji Ekologicznej.

MUZEUM KAMIENICA ORSETTICH W JAROSŁAWIU

37-500 Jarosław, Rynek 4
Dyrektor: ***Jarosław Orłowski***
tel. (0 16) 621-54-37
tel./fax (0 16) 621-37-31
e-mail: muzjar@poczta.onet.pl

Wystawy stałe:
- **Historia Jarosławia**
- **Wnętrza mieszczańskie**
- **Wielka izba**
- **Trasa Turystyczna**. Podziemna Trasa Turystyczna w kamienicy Rynek 16, bilety i przewodnik w Muzeum

Wystawy czasowe:
- **Malowany koncert** (do końca października)

Muzeum czynne:
środa – niedziela 10.00–14.00
w sezonie (V-IX) piątek 10.00–18.00
poniedziałki i wtorki: po uprzednim zgłoszeniu
niedziele: wstęp wolny
Trasa Turystyczna – wejścia o pełnych godzinach:
poniedziałki – piątki: 9.00–14.00
soboty – niedziele: 10.00–13.00
Biblioteka i archiwum:
poniedziałki-piątki 8.00–15.00

Ceny biletów: 4 zł i 2 zł (ulgowe)

MUZEUM REGIONALNE IM. ADAMA FASTNACHTA W BRZOZOWIE

36-200 Brzozów, Rynek 10
tel. (0 13) 434-18-69
tel./fax (0 13) 434-18-56
Dyrektor: ***Halina Kościńska***
e-mail: wiadbrzoz@pro.onet.pl
www.brzozow.com.pl

Wystawy czasowe:
- **Zabawki gliniane** – eksponaty z Muzeum Etnograficznego im. F. Kotuli w Rzeszowie (7–30 września)
- **Indianie Wielkich Równin** – ze zbiorów prywatnych Mariusza Jajko z Brzozowa (5–31 października)

Inne imprezy:
– **Dzień Prasy Lokalnej** – prezentacja pism lokalnych, wymiana doświadczeń, sposoby rozwiązywania problemów z jakimi borykają się redaktorzy z Brzozowa, Rymanowa, Sanoka, Leska, Ustrzyk Dolnych, Zarszyna, Odrzykonia i in. (28 września, godz. 10.00–15.00)
– **X Rajd Odkrywców „Poznajemy piękno i historię ziemi brzozowskiej"** – impreza w ramach „Regionalnej edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży regionu brzozowskiego" – zakończenie 19 września w Jasienicy Rosielnej

Muzeum czynne:
poniedziałki i czwartki 8.00–16.00
wtorki, środy i piątki 8.00–15.00
Ponadto od 1.IV do 30.IX – soboty i niedziele 9.00–13.00.

Św. Cecylia (Włochy) XVII w.

W trakcie trwania **XI Festiwalu Muzyki Dawnej „Pieśń Naszych Korzeni"** w Muzeum w Jarosławiu czynna będzie wystawa, na której zaprezentowane zostanie malarstwo, rzeźba i rzemiosło artystyczne z – ogólnie ujmując – tematami muzycznymi. Wspaniały francuski kompozytor Claude Debussy powiedział, że „muzyka zaczyna się tam, gdzie słowo jest zbyt silne – nie potrafi oddać wyrazu: muzyka jest stworzona dla niewyrażalnego...". Jako że muzyka jest też dziedziną sztuki, która jest niewidzialna, często artyści chwytali za pędzel czy dłuto, by wyrazić to, czego nie można zobaczyć. Było też odwrotnie – sam Debussy tworząc swoje dzieła nie raz dał się zainspirować malarstwu. Na naszej wystawie będzie można m.in. zobaczyć jak król Midas – na XVII-wiecznym obrazie holenderskim – rozsądza spór pomiędzy Apollinem a Marsjaszem, XVII-wieczną lutnistę czy XVIII-wieczną harfistkę. Będzie pędzący na szybkim koniu roześmiany Kozak z bandurą, uchwycony przez Józefa Brandta, a także zadumany melancholijnie nad przemijaniem ziemskich rzeczy paź z lutnią Leona Wyczółkowskiego. Muzyka porywa wszystkich – zobaczyć więc będzie można i wesołą zabawę odbywającą się gdzieś przed karczmą w XVIII-wiecznych Niemczech czy o wiek późniejszy taniec pokazany także przez malarza niemieckiego, małą dziewczynkę zasłuchaną w grany jakby tylko dla niej koncert skrzypcowy namalowany przez Wincentego Wodzinowskiego, jak również wsłuchać się w pieśń Wernyhory, którego przedstawił Kazimierz Sichulski. Można będzie „posłuchać" troje XVII-wiecznych muzykujących Włochów, a także zobaczyć jak grają – bandurzysta Michała Stachowicza, kobziarz Pantaleona Szyndlera czy na gitarze Krystyna Radziwiłłówna. Będą obrazy z grającymi na harfach, przy fortepianie zasiądzie dama namalowana przez Wlastimila Hofmanna, jak również sportretowana przez Zbigniewa Pronaszkę żona artysty. Urocze XIX-wiecznie figurki porcelanowe, wędrowni muzykanci, tancerze z instrumentami muzycznymi, roztańczony orszak Apollina czy pędząca po falach grupa bóstw morskich z Posejdonem i Amfitrytą – to niektóre tylko wyroby z rzemiosła artystycznego prezentowane na wystawie. Ekspozycję uzupełniają instrumenty muzyczne, takie jak: fortepian stołowy, psalterion, cytra, harmonium, flet czy cymbały. Wystarczy zamknąć oczy, by usłyszeć te wszystkie dźwięki zatrzymane na płótnie czy porcelanie. Nie trzeba obawiać się żadnych dysonansów, bo nad tym koncertem czuwa grający na harfie król Dawid wyrzeźbiony przez XVIII-wiecznego snycerza lwowskiego, a prowadzi go od wioli sama patronka muzyków – św. Cecylia uwidoczniona na XVII-wiecznym włoskim malowidle.

Prezentowane na wystawie dzieła pochodzą z Muzeum w Bochni, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Historycznego w Krakowie, Muzeum w Lubaczowie, Muzeum-Zamku w Łańcucie, Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, z klasztoru oo. karmelitów w Przemyślu oraz ze zbiorów własnych.

Wystawa przygotowana przez Krystynę Kieferling i Agatę Woźniak-Niemkiewicz (oprawa plastyczna) czynna będzie do końca października. Serdecznie zapraszamy.

Krystyna Kieferling

MUZEUM RZEMIOSŁA W KROŚNIE

38-400 Krosno, ul. Piłsudskiego 17
Dyrektor: ***Ewa Mańkowska***
tel./fax (0 13) 432-41-88
e-mail: mrzk@poczta.wp.pl

Wystawa stała:
- **Dzieje rzemiosła Polski południowo-wschodniej**

Muzeum czynne:
pon. – piątek 8.00–15.30
sobota 10.00–14.00 (wstęp wolny)
niedziele i święta: nieczynne

Ceny biletów: 4 zł i 2 zł (ulgowe)
Przewodnik po muzeum
od grupy – 5 zł
Przewodnik po Starówce – 30 zł
Opłata za lekcję muzealną – 10 zł

OFERTA EDUKACYJNA MUZEUM RZEMIOSŁA W KROŚNIE NA ROK SZKOLNY 2003/2004

Tematy lekcji dla grup młodszych:
- Poznajemy dawne zawody
- „Takie buty" – rozmawiamy o pracy szewca
- Czym zajmowali się kowale i rymarze?
- Wokół stołu i kuchni – elementy wiedzy o rzemiosłach spożywczych
- „Jak to ze lnem było?" – elementy wiedzy o tkactwie
- O zegarach i różnych sposobach mierzenia czasu
- Z wizytą w dawnym salonie fryzjerskim
- W pracowni krawieckiej sto lat temu

Grupy przedszkolne – bezpłatne wejście do muzeum oraz bezpłatne lekcje muzealne

Tematy lekcji dla grup starszych:
- Ginące rzemiosła
- Działalność Pierwszej Krajowej Fabryki Zegarów Wieżowych w Krośnie Michała Mięsowicza
- Edukacja cechowa, powstawanie i rozwój cechów rzemieślniczych z uwzględnieniem cechów krośnieńskich

MUZEUM REGIONALNE W STALOWEJ WOLI

37-464 Stalowa Wola
ul. Sandomierska 1
Dyrektor: ***Lucyna Mizera***
tel.: (0 15) 844-85-56
fax (0 15) 844-85-57
e-mail: muzeum@um.stalwol.pl
www.muzeum.stalowawola.pl

Wystawy czasowe:

- **„Człowiek – przemiany formy"** – wystawa rzeźb z CRP w Orońsku (do 12 września)
- **„Arcydzieła malarstwa polskiego ze zbiorów Lwowskiej Galerii Sztuki"** – (19 września – 12 października)
- **„Pejzaż i portret" – wystawa malarstwa z Muzeum Sztuki w Odessie** (17 października – 19 listopada)

Albumy z reprodukcjami wystawianych obrazów do nabycia w Muzeum.

Muzeum czynne:
wtorek – 10.00–18.00
środa – piątek 8.00–16.00
sobota – 13.00–18.00
niedziela – 15.00–20.00

ARCYDZIEŁA MALARSTWA POLSKIEGO
Ze zbiorów Lwowskiej Galerii Sztuki

W Lwowskiej Galerii Sztuki znajduje się jedna z najciekawszych, a jednocześnie najmniej znanych kolekcji malarstwa polskiego. Przez lata uwarunkowania historyczne i polityka uniemożliwiały polskiemu widzowi podziwianie lwowskich zbiorów, a nawet obecnie, chociaż zniknęła większość barier, nie jest to łatwe, gdyż nie wszystkie obrazy są stale eksponowane. A jest co podziwiać! Stąd absolutnie niepowtarzalną okazją do przeżycia wyjątkowych wzruszeń będzie wystawa, którą można oglądać od 19 września do 12 października w Muzeum Regionalnym w Stalowej Woli, prezentująca pięćdziesiąt arcydzieł pochodzących z Galerii we Lwowie.

Przedstawione dzieła stanowią przegląd twórczości malarzy polskich – począwszy od nadwornych artystów ostatniego króla Polski (Bacciarelli, Plersch), po niemalże współczesnych (Pronaszko, Czapski), obejmując okres od końca XVIII do początków XX wieku.

Wybór obrazów dokonany spośród dzieł wybitnych malarzy, w tym wielu prawdziwych mistrzów palety, gwarantuje wysoki poziom wystawy. Piętnaście z płócien zostało zdjętych ze stałej ekspozycji. Zróżnicowanie tematyczne zaś sprawia, iż każdy z oglądających może znaleźć coś interesującego dla siebie.

W kategorii pejzażu zwracają uwagę przedstawienia piękna zimowej natury wybitnie utalentowanego samouka E. Erba („Krajobraz zimowy") i mistrza gatunku J. Fałata („Śnieg") oraz poruszające nokturny J. Chełmońskiego („Noc księżycowa") – wyjątkowa rzadkość w dorobku tego autora, i A. Gierymskiego („Ulica w Rzymie w nocy") – zachwycający grą światła.

W różny sposób do wątków religijnych nawiązują: J. Brandt (w monumentalnej „Modlitwie w stepie"), a także H. Siemiradzki („Chrystus i Samarytanka"), J. Stanisławski („Sobór Michajłowski w Kijowie"), V. Hofmann („Madonna") czy T. Ajdukiewicz („Modlitwa na pustyni"). I jeszcze akcent regionalny – nastrojowa „Synagoga w Łańcucie" J. Brodowskiego.

Jan Matejko, „Portret dzieci artysty"; 1879, olej, deska mahoniowa

Z poezji Mickiewicza czerpali natchnienie M. Gottlieb („Czaty") i F. Kostrzewski („Scena z polowania").

Dla wielbicieli batalistyki interesującym będzie sposobność do porównania płócien twórców „Panoramy Racławickiej" W. Kossaka i J. Styki. Pośród malarstwa historycznego ujrzymy „Spotkanie Jana III Sobieskiego z cesarzem Leopoldem" A. Grottgera oraz „Śmierć gen. H. Kamieńskiego pod Ostrołęką" R. Hadziewicza. Popularny w XIX wieku nurt malarstwa patriotycznego reprezentują: W. Pruszkowski („Na zesłanie na Sybir") i L. Benedyktowicz („Nad mogiłą powstańca"), malujący obrazy z ogromnym ładunkiem emocjonalnym, gdyż sam walcząc w powstaniu styczniowym utracił w bitwie obie ręce, a mimo to tworzył korzystając ze specjalnego przyrządu.

Szczególne jednak bogactwo jawi nam się w galerii portretów, w której aż roi się od wielkich indywidualności; począwszy od M. Bacciarellego („Portret St. A. Poniatowskiego"), poprzez O. Boznańską („Portret dzieci"), H. Rodakowskiego („Portret córki"), J. Malczewskiego („Tryptyk z autoportretem") po J. Matejkę („Portret dzieci artysty"), a oglądać tu jeszcze można poruszające oryginalnością obrazy A. Pronaszki, A. Karpińskiego, W. Podkowińskiego czy perfekcyjne warsztatowo portrety pędzla A. Bilińskiej, W. Czachórskiego czy J. Oleszkiewicza.

Wśród kierunków reprezentowanych na wystawie zdecydowanie

- Wiadomości z historii Krosna
- Znani i nieznani krośnianie
- Poznajemy pracę muzeum
- Podstawowe problemy konserwacji zabytków na przykładzie krośnieńskiej Starówki
- Styl renesansowy i styl gotycki na przykładzie krośnieńskich zabytków
- Dawne zwyczaje i obyczaje podkrośnieńskich wsi

dominuje realizm, lecz zauważalne są również wpływy kubizmu (W. Lam – „Sen"), symbolizmu (E. Okuń – „Filistrzy") czy impresjonizmu (L. Wyczółkowski – „Woły przy korycie").

Zwiedzający ekspozycję znajdą na niej również sceny rodzajowe, martwą naturę czy akt, a obrazy sygnowane są nazwiskami takich artystów, jak: J. Mehoffer, J. Kossak, W. Ślewiński czy F. Ruszczyc.

Nie ma przesady w użyciu określenia „arcydzieła" w tytule wystawy, zaś możliwość jej obejrzenia stanowi nie lada gratkę nie tylko dla admiratorów polskiego malarstwa, ale również polskiej historii, obyczajowości i tradycji.

PEJZAŻ I PORTRET z Odessy

Z całą pewnością wystawa, która zagości w salach Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli w dniach od 17 października do 16 listopada, nie może ujść uwadze koneserów malarstwa. Odeskie Muzeum Sztuki, z którego pochodzą prezentowane obrazy, istnieje od ponad 100 lat i posiada imponujące zbiory obejmujące ponad 10 tysięcy dzieł.

A Odessa to miasto wyjątkowe, należące do grona tych nielicznych miast na świecie (wśród nich jest przedwojenny Lwów), których położenie geograficzne, warunki egzystencji i wielonarodowość mieszkańców, są przyczynkiem do ujawnienia się lokalnego ducha oraz powstania specyficznych norm obyczajowych i kulturowych. Niepowtarzalna atmosfera przyciągała elity intelektualne i twórcze, a co za tym idzie wywierała wpływ na powstające dzieła. Zachowująca swą wyjątkowość i niezależność na tle przedrewolucyjnej Rosji Odessa stała się Mekką dla wielu malarzy. Liczne grono artystów, zrzeszone m.in. w Towarzystwie Pieredwiżników i Stowarzyszeniu Malarzy Południowo-Rosyjskich, wypracowało niejako odrębny styl, który nazwać można „malarstwem odeskim", charakteryzujący się dużą dozą poetyki, liryzmu i świeżości w malarskim postrzeganiu rzeczywistości.

Iwan K. Ajwazowski, „Żaglowiec", 1898

Wystawa jest reprezentatywnym, choć siłą rzeczy wybiórczym przedstawieniem tego właśnie kręgu malarstwa rosyjskiego i ukraińskiego XIX i XX wieku, który wywarł znaczący wpływ na sztukę i pozwolił kilku autorom wznieść się na wyżyny.

Do grona wybitnych postaci zaliczyć należy z pewnością I. Ajwazowskiego, który wydatnie przyczynił się do odrodzenia, od zawsze fascynującego twórców, malarstwa marynistycznego. Przy ogromnej biegłości technicznej i wyczuciu perspektywy, do typowego romantyzmu dodał on wyjątkową dynamikę, podkreślającą zmienność morskiego pejzażu oraz grę koloru i światła. Jak na muzeum portowego miasta przystało tematyka morska prezentowana jest nader licznie, a na zwrócenie szczególnej uwagi zasługuje wśród niej „Odeski brzeg" R. Sudkowskiego.

Prezentacje mało urozmaiconego krajobrazu dalekie są od monotonni. Kontemplacyjne postrzeganie natury prowadzi do wydobycia subtelności harmonii barw, podkreślonej światłem, pozostającej w otoczce wyczuwalnych emocji. Typowo rosyjskie klimaty dominują w pejzażach G. Gołowkowa, S. Kolesnikowa i M. Pfeferkoma, ale już w pracach P. Ganskiego widoczne są wpływy zachodnioeuropejskie. Szczególnie zadziwiają odrealnione, przesycone kolorem pejzaże O. Gausza. Nastrój lagodnego niedopowiedzenia emanuje z obrazu T. Dwornikowa „Spokojna woda". Prawdziwym zaś rarytasem są dwie prace „ojca" abstrakcjonizmu W. Kandinskiego – takich obrazów mistrza nie zobaczymy w największych muzeach świata wystawiających jego dzieła.

Wśród autorów eksponowanych portretów na pierwszy plan wybijają się znakomici mistrzowie. Wizerunek sztabskapitana Szewcowa I. Riepina, „Starzec w futrze" W. Surikowa czy „Portret nieznanego mężczyzny" O. Kiprieńskiego fascynują psychologiczną głębią. Portrety pędzla N. Bodarewskiego i N. Kuzniecowa ukazują warsztatową perfekcję. Przykuwają wzrok podobizny tak znanych postaci, jak bas wszechczasów F. Szalapin (N. Kuzniecowa) czy pisarz-noblista I. Bunin (E. Bukowieckiego). A do tego subtelnym urokiem zachwyca przepyszna „Dziewczynka w niebieskiej pelerynie" K. Kostandiego.

Po Sopocie, Szczecinie, Poznaniu i Wrocławiu, Stalowa Wola jest przedostatnim miejscem w Polsce, w którym można obejrzeć tę wyjątkową wystawę. Nie należy przegapić takiej okazji.

Marek Wiatrowicz

MUZEUM HISTORYCZNE M. TARNOBRZEGA

39-400 Tarnobrzeg
ul. S. Pawłowskiego 14
Dyrektor: ***Adam Wójcik***
tel. (0-15) 823-79-99

Wystawy stałe:

– Dzieje Tarnobrzega

Wystawa muzealna poświęcona historii miasta z uwzględnieniem najważniejszych wątków ją tworzących: pradzieje człowieka w tym regionie, pierwsze parafie, miechocińskie tradycje (ceramika i Akademia), założenie miasta, portrety Tarnowskich (w tym: sarmackie, J. Matejki, J. Malczewskiego, L. Kaplińskiego i inne), klasztor oo. Dominikanów z cudownym obrazem Matki Boskiej Dzikowskiej, Konfederacja dzikowska, kolekcja Tarnowskich

BIBLIOTEKI

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W RZESZOWIE

35-010 Rzeszów, ul. Sokoła 13
Dyrektor: ***Stanisław Turek***
telefony: (0-17) 853-24-31 (dyr.)
853-52-17 (centr.), fax: 853-24-31
Informatorium: 853-66-91
(do godz. 20.00)
wimbp@wimbp.rzeszow.pl
www.wimbp.rzeszow.pl

- **Czytelnia Główna, Czytelnia Czasopism, Informatorium** – ul. Sokoła 13. Pon.: 12–20, wt.–piąt.: 9–20, sob.: 9–15.
- **Wypożyczalnia Główna**, ul. Dąbrowskiego 33A. Wt.–piąt.: 10–19, pon. i sob.: 10–15.
- **Oddział dla Dzieci i Młodzieży**, ul. Słowackiego 11. Wt.–piąt.: 10–18, pon. i sob.: 10–15.
- **Wypożyczalnia Muzyczna**, ul. Żeromskiego 2. Wt., śr., piąt.: 10–18, czw.: 11–18, pon. i sob.: 10–15.

(w tym m.in. obrazy B. Veronese'a, van Dycka, Tycjana), szkolnictwo i S. Jachowicz, etnografia regionu, ruch skautowy, sokoli i tradycje legionowe, II wojna światowa.

– **Tarnobrzeskie tradycje**

Cykl obrazów przedstawiających najważniejsze momenty i tradycje związane z historią Tarnobrzega. Na szczególną uwagę zasługuje tu jedyna w Polsce rzeźba G. L. Berniniego, z kaplicy zamkowej w Dzikowie.

Wystawy czasowe:

W ostępach Sandomierskiej Puszczy (wrzesień – październik) oraz prezentacja zapomnianej rzeźby ołtarzowej Wita Stwosza z Ptaszkowej

Muzeum czynne:
poniedziałki–piątki 8.00–15.00
soboty i niedziele 10.00–14.00
W dni świąteczne Muzeum nieczynne

Ceny biletów: 4 i 2 zł (ulgowe)

WYSTAWY W BIBLIOTECE

Po wakacjach WiMBP w Rzeszowie rozpocznie swoją działalność w systemie dwuzmianowym. Swoje usługi będą świadczyć **czytelnie, wypożyczalnie dla dorosłych i dla dzieci, Informatorium, Sekcja Informacji Komputerowej** i **Punkt Informacji Europejskiej**. Tradycyjnie będą organizowane lekcje biblioteczne i wycieczki przysposabiające nowych użytkowników do korzystania z naszych agend. Przedstawimy także szeroką ofertę w zakresie działalności informacyjno-oświatowej. Zaprosimy czytelników do oglądania naszych wystaw, udziału w konkursach, spotkaniach autorskich i innych imprezach bibliotecznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Biblioteka zawsze przywiązywała szczególną wagę do działalności wystawienniczej, uwzględniając rocznice literackie, kulturalne i państwowe oraz ważne wydarzenia w kraju i na świecie.

We wrześniu, w budynku Biblioteki przy ul. Sokoła 13, zorganizujmy wystawę poświęconą ludziom niepełnosprawnym w związku z ogłoszeniem roku 2003 **Europejskim Rokiem Osób Niepełnosprawnych**. Stosując odpowiedni dobór książek i czasopism przedstawimy niepełnosprawność w aspekcie socjologicznym, psychologicznym i medycznym. Sporo uwagi poświęcimy problemom rehabilitacji, ochronie i opiece nad niepełnosprawnymi. Ważną częścią wystawy będzie specyfika pomocy społecznej. Pokażemy, że człowiek niepełnosprawny to pełnoprawny obywatel Europy. W związku z miejscem ekspozycji przedstawimy także problemy osób niepełnosprawnych w literaturze

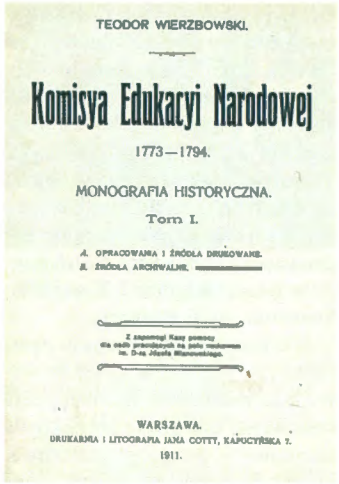
TEODOR WIERZBOWSKI.

Komisya Edukacyi Narodowej

1773—1794.

MONOGRAFIA HISTORYCZNA.

Tom I.

A. OPRACOWANIA I ŹRÓDŁA DRUKOWANE.
B. ŹRÓDŁA ARCHIWALNE.

WARSZAWA.
DRUKARNIA I LITOGRAFIA JANA COTTY, KAPUCYŃSKA 7.
1911.

pięknej oraz ich uczestnictwo w kulturze.

W październiku tematem naszej wystawy będzie **230. rocznica utworzenia Komisji Edukacji Narodowej**. Celem wystawy będzie przypomnienie młodym czytelnikom, że powołanie tego naczelnego, ogólnopaństwowego urzędu oświecenia publicznego i wychowania, uchwałą sejmu z 14 października 1773 roku, miało ogromne znaczenie dla polskiego szkolnictwa. Była to pierwsza tego typu instytucja nie tylko w Polsce, ale i w Europie. Pokażemy energiczną i wszechstronną działalność KEN w duchu postępowym i obywatelskim, mimo licznych przeszkód wynikających z rutyny i przesądów, braku nauczycieli i podręczników. Oceniając generalnie pracę KEN trzeba stwierdzić, że powołana właściwie do opieki nad szkolnictwem szlacheckim objęła nią całość oświaty krajowej, wykonując trudne zadania organizacyjne, administracyjne i pedagogiczne. Komisja Edukacji Narodowej sprawowała także nadzór nad bibliotekami, zwłaszcza nad „Biblioteką Rzeczypospolitej Załuskich Zwaną". Przyznano wówczas Bibliotece egzemplarz obowiązkowy z terenu Korony. KEN zorganizowała również dwie biblioteki wyższych uczelni. Ze wzbogaconego księgozbioru Kolegium Większego w Kra-

kowie powstała Biblioteka Szkoły Głównej Koronnej, natomiast w Wilnie zbiory jezuickiej Akademii stały się podstawą Biblioteki Szkoły Głównej Litewskiej, która otrzymała egzemplarz obowiązkowy z obszaru Wielkiego Księstwa Litewskiego. Oprócz wydawnictw współczesnych na wystawie znajdą się: zbiór rozporządzeń, ustaw pedagogicznych i organizacyjnych zatytułowanych: *Ustawodawstwo szkolne za czasów Komisji Edukacji Narodowej*, wydany w Krakowie, nakładem Michała Arcta w 1925 roku; *Opracowania i źródła archiwalne* Teodora Wierzbowskiego, wydane w Warszawie w Drukarni Jana Cotty w 1911 roku oraz *Źródła do dziejów wychowania i szkolnictwa w Polsce z doby Izby Edukacji Publicznej: 1807–1812*, wydane w Lublinie przez Dom Książki Polskiej w 1931 roku.

Barbara Chmura

OFERTA WOJEWÓDZKIEJ I MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W RZESZOWIE W ZAKRESIE EDUKACJI CZYTELNICZEJ DZIECI I MŁODZIEŻY

Oprócz podstawowych obowiązków statutowych w zakresie gromadzenia, opracowania i udostępniania zbiorów, Biblioteka prowadzić będzie różnorodne formy pracy oświatowej, skierowane do różnych grup wiekowych.

We wrześniu zaprosimy naszych dorosłych czytelników do oglądania wystawy poświęconej osobom niepełnosprawnym w związku z **Europejskim Rokiem Niepełnosprawnych**. Dzieci i młodzież będą miały możliwość włączyć się do stałej współpracy z Oddziałem dla Dzieci i Młodzieży oraz Filiami Biblioteki, działającymi na terenie miasta. Wiele z nich prowadzi działalność oświatową na rzecz środowiska czytelniczego, współpracując z okolicznymi przedszkolami, szkołami i osiedlowymi domami kultury.

Od września Filie zainicjują stałe formy pracy z dziećmi, np. Filia Nr 6 będzie kontynuować cykl pogadanek *Polscy autorzy dzieciom*, w ramach którego trzy razy w tygodniu dzieci będą miały okazję wziąć udział m.in. w głośnym czytaniu ulubionych bajek.

Inną stałą formą pracy z dziećmi w Filii Nr 6 jest cykl zajęć *Pierwsze Kroki w Krainie Bajki*, adresowany do dzieci z tzw. „zerówek", mający na celu upowszechnianie czytelnictwa wśród najmłodszych. Również z myślą o najmłodszych Filia przy ul. Podwisłocze zorganizuje we wrześniu konkurs czytelniczy *W krainie uśmiechniętej książki*, stanowiący sprawdzian wiadomości o ulubionych książkach dla dzieci. Na wrzesień zaplanowany jest także turniej czytelniczy *Zaczarowany świat baśni;* zabawa zespołowa, polegająca na odgadywaniu tytułów baśni i inscenizacji fragmentów tych baśni.

Z kolei dla młodzieży Filia Nr 6 zorganizuje na przełomie września i października imprezę plenerową *Poezja wizualna*, podczas której uczestnicy będą tworzyć słowne obrazy opiewające cuda natury.

Ponadto Filia Nr 6 zorganizuje szereg konkursów, m.in. we wrześniu konkurs plastyczny *Baśniowe witraże*, w październiku dzieci się będą bawić słowem w ramach konkursu *Na wszystko jest przysłowie. Z polszczyzną za pan brat* – to temat konkursu czytelniczego zaplanowanego na październik dla klas IV-VI.

W listopadzie odbędzie się konkurs recytatorski *Znam wiersze Doroty Gellnerowej.*

Klasy czwarte będą mogły w listopadzie przystąpić do konkursu edukacyjnego *Z ortografią na wesoło*, natomiast w grudniu zostanie ogłoszony *Mistrz czytania*, wyłoniony w konkursie. Z kolei klasy trzecie, również w grudniu, wezmą udział w konkursie czytelniczym *Szukamy przyjaciół w książkach Marii Kownackiej.*

W ramach cyklu lekcji bibliotecznych z wiedzy o książce i bibliotece Filia Nr 6 zamierza we wrześniu, październiku i listopadzie przeprowadzić spotkanie na temat: *Podróż do książkolandii.* Dla dzieci starszych zostaną przygotowane spotkania: *Poznaj katalogi w bibliotece, Encyklopedie i słowniki w księgozbiorze podręcznym* oraz *Książka popularnonaukowa.* Spotkania mają na celu przygotować dzieci do samodzielnego wyszukiwania informacji.

Stały cykl pracy z dziećmi oferuje również Filia Nr 10 przy ul. Podchorążych. Po wakacjach rozpoczną się spotkania z uczniami Szkoły Specjalnej im. UNICEF, w ramach obchodów Europejskiego Roku Niepełnosprawnych pod wspólnym tytułem *Witaj Biblioteko.* W *Podróż do krainy bajek* zaprosi Filia Nr 10 czytelników z grupy „0".

Filia Nr 2 przy ul. Fredry zaprasza najmłodszych czytelników do udziału w comiesięcznych spotkaniach popularyzujących książkę i czytelnictwo, np. w październiku proponuje temat: *Jesień w przyrodzie i literaturze dziecięcej.*

Szereg konkursów, quizów i wystaw dla najmlodszych oferują: Filia Nr 3 przy ul. Krzyżanowskiego i Filia Nr 4 przy ul. Ofiar Katynia, która w ramach współpracy z przedszkolami promuje książki dla dzieci i ich autorów.

Cykl imprez integracyjnych z okazji Roku Osób Niepełnosprawnych zakończy koncert w wykonaniu uczniów Zespołu Szkół Muzycznych Nr 2 w Rzeszowie, zaplanowany na wrzesień w Wypożyczalni Muzycznej przy ul. Żeromskiego. Na koncert zostaną zaproszone dzieci zrzeszone w Polskim Związku Niewidomych. W listopadzie w Bibliotece upamiętnimy rocznicę Odzyskania Niepodległości. Filie Nr 3 i 4 zorganizują okolicznościowe wystawy książek, natomiast do Oddziału dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Słowackiego zaprosimy na prelekcję **Marka Czarnoty** *Rze-*

szowianie w walce o niepodległość Polski.

W budynku Biblioteki przy ul. Sokoła, po wystawie upamiętniającej powstanie KEN zorganizujemy kolejną ekspozycję zatytułowaną *Przestrzeń i sacrum. Geografia kultury religijnej na świecie.* Wystawa będzie w listopadzie w ramach obchodów **Dni Kultury Chrześcijańskiej.** W grudniu wystawę poświęcimy **Konstantemu Ildefonsowi Gałczyńskiemu,** w związku z 50. rocznicą jego śmierci i obchodami **Roku Gałczyńskiego,** i **Julianowi Tuwimowi** – również związaną z 50. rocznicą śmierci.

Grudniowe imprezy dla dzieci będą organizowane z myślą o św. Mikołaju i Gwiazdce. W Filii Nr 4 zostanie zorganizowany konkurs *Listów do św. Mikołaja.* Ponadto rozpocznie się pierwszy etap akcji *Zima w bibliotece, Lato w bibliotece,* do której przystąpią Filie nr 2,3,4,6,10 i Oddział dla Dzieci i Młodzieży. Akcja ma za zadanie organizację imprez bibliotecznych w okresie ferii zimowych, karnawału i wakacji. W Filii Nr 3 przewidziane są zajęcia plastyczne o tematyce zimowej, przygotowanie strojów karnawałowych i masek, zakończone konkursem podczas balu.

W okresie ferii zimowych dla dzieci pozostających w mieście Oddział dla Dzieci i Młodzieży zorganizuje wyświetlanie bajek wideo *Filmowy świat bajek* i imprezę zatytułowaną *Bibliolandia*, gdzie dominować będą konkursy, krzyżówki literackie i gry komputerowe.

Od lutego do maja przyszłego roku przedszkolaki i uczniowie szkół podstawowych mogą wziąć udział w konkursie plastycznym *Fantastyczne baśniowe światy, baśniowe postacie,* zorganizowanym w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży. Uczestnicy konkursu wykonają ilustrację do wybranej baśni lub książki fantastycznej. Wystawa pokonkursowa będzie eksponowana w czerwcu, lipcu i sierpniu w Minigalerii Sztuki Dziecka i Dla Dziecka.

W tejże Galerii w kwietniu i maju będzie można zobaczyć wystawę *Dzieje książki,* prezentującą kolejne etapy rozwoju pisma i historii książki. 23 kwietnia 2004 roku z okazji **Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich** w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży odbędzie się spotkanie autorskie z pisarzem, twórcą książek dla dzieci i młodzieży, np. z Anną Onichimowską.

W maju Oddział zaprosi młodych czytelników na prelekcję **Ryszarda Ziemby**, zajmującego się artystyczną oprawą książek.

W roku 2004 w budynku przy ul. Sokoła starsi czytelnicy będą mogli oglądać comiesięczne tematyczne ekspozycje książek. W styczniu wystawę poświęcimy **Markowi Hłasce** i **Stanisławowi Grochowiakowi** w 70. rocznicę urodzin obu twórców. 27 stycznia przypada 40. rocznica śmierci **Stanisława Piętaka**, poety i prozaika urodzonego w Wielowsi w naszym regionie. Uczcimy tę rocznicę stosowną wystawą.

W lutym będziemy świętować 80. rocznicę urodzin **Andrzeja Szczypiorskiego** i 100. rocznicę urodzin **Jalu Kurka**, natomiast w marcu zorganizujemy wystawę o tematyce ekologicznej w związku z przypadającym na 21 i 22 marca **Dniem Ziemi** i **Międzynarodowym Dniem Wody**.

W kwietniu ekspozycję książek przygotujemy w związku z 100. rocznicą urodzin **Jana Izydora Sztaudyngera**.

Na przełomie maja i czerwca zorganizujemy dużą wystawę w związku z 650. rocznicą przekazania miasta Rzeszowa Janowi Pakosławicowi ze Stróżysk dokumentem donacyjnym Kazimierza Wielkiego z 19 stycznia 1354 roku.

Wystawą zatytułowaną *650 lat historii Rzeszowa* włączymy się w obchody **Dni Miasta**.

W lipcu i sierpniu będziemy obchodzić 100. rocznicę urodzin **Witolda Gombrowicza** i **Rok Gombrowiczowski** oraz 420. rocznicę śmierci **Jana Kochanowskiego**.

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

38-402 Krosno
ul. Wojska Polskiego 41
Dyrektor: ***Teresa Leśniak***
tel. (0 13) 436-88-82
tel./fax (0 13) 432-13-70

PROPOZYCJE KULTURALNE na wrzesień i październik

Program jesiennych imprez kulturalnych w bibliotekach publicznych Krosna obejmuje kilka rocznicowych wystaw, trzy posiadające już utrwaloną tradycję cykliczne konkursy literacko-czytelnicze oraz dwie prezentacje sztuki w bibliotecznej minigalerii w Filii nr 4 przy ul. Krakowskiej 124.

Mniejsze, ale ważne imprezy oświatowe w filiach bibliotecznych typu: konkursy rysunkowe, quizy i tematyczne lekcje biblioteczne oraz różnorodne zajęcia animacyjne są stałym elementem programu bibliotek i ożywiają zarówno czytelnictwo jak i same placówki.

Planowane na wrzesień i październik działania w wyborze przedstawiamy poniżej.

Duże, rocznicowe wystawy prezentowane będą w Bibliotece Głównej przy ul. Wojska Polskiego 41. I tak we wrześniu pokażemy *„Baśniowy świat powieści"* (m.in. twórczość J. R. Tolkiena i J. Sapkowskiego) i przedstawimy sylwetki wybitnych etnografów (m.in. Romana Reinfussa, Annę Kutrzebę-Pojnarową) na wystawie zatytułowanej Obu wybitnym twórcom z różnych epok przygotujemy wystawy, prezentujące ich życie i dzieło.

Biblioteka zorganizuje także spotkania autorskie, m.in. z laureatami **Literackich Nagród Miasta Rzeszowa**. Powtórzone zostaną także tradycyjnie już organizowane, przez wszystkie dziecięce filie, imprezy: *Pasowanie na czytelnika* i *Cała Polska czyta dzieciom.*

Barbara Chmura

„Badacze kultury ludowej Podkarpacia".

W pierwszej połowie października planujemy prezentację działalności i dorobku wydawniczego Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Krośnieńskiej w związku z 45-leciem funkcjonowania tej zasłużonej organizacji regionalnej. Również w październiku zapraszamy do obejrzenia dzieł malarskich Jana Matejki i książek o życiu mistrza z okazji 110. rocznicy jego śmierci.

We wrześniu wznawiamy realizację cyklicznych konkursów literackich. Już po raz czwarty zaprosimy młodzież szkół podstawowych i gimnazjów do udziału w Krośnieńskim Konkursie Literackim (finał w połowie grudnia), a Filia Nr 8 podsumuje II edycję konkursu literackiego dla młodzieży pod hasłem *„List z wakacji"*.

Kolejna edycja konkursu pięknego czytania zatytułowana „Czytam, bo lubię – jesień" odbędzie się w październiku w Filii Nr 8 przy ul. Mickiewicza 15. Wezmą w nim udział uczniowie klas IV i V szkół z osiedla ks. Markiewicza. Konkurs ten odbywa się dwa razy w roku, wiosną i jesienią, i cieszy się dużym zainteresowaniem uczestników.

Prezentację dorobku dwojga artystów zamieszkałych w Krośnie planuje Filia Nr 4. We wrześniu zaprasza do obejrzenia rzeźby Jerzego Gierlaszyńskiego, a w październiku na wystawę plastyczną prac Urszuli Gordat.

Oferta zajęć animacyjnych dla dzieci obejmuje we wrześniu; w Filii Nr 4 w ramach *„Spotkań wtorkowych"* zajęcia poświęcone twórczości braci Grimm (przygotowanie przedstawienia *„Żabi król"*, zabawy i konkurs pięknego czytania, *„Festiwal bajek"* z udziałem przedszkolnej widowni). W Filii Nr 2 (Suchodół) – głośne czytanie i konkurs na ilustrację do wybranej baśni braci Grimm. Konkurs literacki na znajomość baśni przeprowadzi również Filia Nr 7 (Turaszówka). Odmienny temat literacki proponuje Oddział dla Dzieci przy ul. Ordynackiej 8. *„Świat fantazji J. R. Tolkiena"* będzie przedmiotem konkursu wiedzowego z cyklu „5 pytań". Tu także planuje się we wrześniu konkurs plastyczny *„W jesiennym słońcu"* przeznaczony dla kl. 0-III. Konkurs rysunkowy o podobnej tematyce ogłosi Filia Nr 3 przy ul. Kisielewskiego 15.

Filia Nr 8 proponuje zajęcia plastyczne dla najmłodszych zatytułowane *„Plastelinowy Kichuś"* i lekcję tematyczną o Krośnie dla przedszkolaków.

W październiku Filia Nr 4 zaprosi czytelników na *„Konkurs, jakiego nie było"* (opowieści fantastyczne na temat fotografii) i konkurs pod hasłem *„Chcesz być znawcą literatury... poznaj wszystkie lektury"*. Filia Nr 2 i Filia Nr 8 zorganizują konkursy rysunkowe oparte na utworach O. Preusslera: *„Czarownice są na świecie"* i *„Książkowe duszki"*. Filia Nr 7 zorganizuje konkurs recytatorski *„Barwy jesieni"*, a Oddział dla Dzieci II edycję konkursu recytatorskiego *„Wokół jesiennego liścia"*.

W wielu filiach planowane są konkursy krzyżówkowe o tematyce przyrodniczej i literackiej, gry i rozrywki umysłowe, poranki głośnego czytania dla przedszkolaków oraz lekcje przysposobienia bibliotecznego.

Wanda Belcik

PRZEMYSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. I. KRASICKIEGO

37-700 Przemyśl, ul. J. Słowackiego 15
Dyrektor: Grażyna Balicka
tel. (0 16) 678-39-60
tel./fax (0 16) 678-62-91
e-mail: pbp2000@poczta.onet.pl
www.biblioteka.przemysl.pl

Wystawy:

- **„Władysław Sikorski – wybitny dowódca i mąż stanu"** – 1-27 września
- **„W kręgu Nikifora"** – 30 września – 25 października
- **„Jakub Grimm – 1785–1863"** – 2–30 września

DOMY I OŚRODKI KULTURY

WOJEWÓDZKI DOM KULTURY W RZESZOWIE

35-959 Rzeszów, ul. Okrzei 7
Dyrektor: ***Marek Jastrzębski***
telefony:
dyrekcja: (0 17) 853-25-35
centrala: 853-52-57
fax: 862-46-40
e-mail: wdk@rz.pl
www.wdk.rz.pl

IMPREZY

4 września
ZŁOTOJESIENNA ZBIÓRKA POETÓW PODKARPACIA
w Brzózie Królewskiej
Org.: WDK w Rzeszowie, Stow. Artystyczne „ANIOŁ", GOK w Leżajsku

5 września
Spotkanie autorskie z redaktorem naczelnym pisma „Poezja Dawniej" - Aleksandrem Nawrockim oraz warsztaty literackie dla młodych twórców
Klub „Turkus" WDK

21 września i 19 października
Kiermasz Rękodzieła Artystycznego
Sala wystawowa WDK

22 września
Inauguracja XIII Międzynarodowej Jesieni Literackiej „POGÓRZE 2003"
Spotkanie literatów z Polski oraz Austrii, Czech, Estonii, Iraku, Japonii, Litwy, Niemiec, Ukrainy i USA. Koncert „W gwiazdozbiorze jesieni"

wrzesień
Ogłoszenie II edycji Podkarpackiego Konkursu Krasomówczego ph. „Moje miasto – moja miłość"

2 października
PODKARPACKA IZBA POETÓW

Spektakl „Zagłoba swatem" zaprezentował Polski Teatr Amatorski w Wilnie w poprzedniej, w 2001 r., edycji Spotkań *fot. A. Kus*

– spotkanie autorskie ze Zdzisławem Wawrzyniakiem.

Klub „Turkus" WDK

8–11 października
ŚWIATOWE SPOTKANIA TEATRÓW POLONIJNYCH NA PODKARPACIU

Od 1995 r. – w cyklu dwuletnim – organizowane były przez Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie, przy współpracy z Rzeszowskim Oddziałem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", Spotkania Teatrów Polskich z Zagranicy. Brały w nich udział teatry polskie z Belgii, Czech, Litwy, Niemiec, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy i Węgier. Duże zainteresowanie przyjazdem do Rzeszowa tych grup artystycznych oraz teatrów z innych ośrodków polonijnych sprawiło, że i w tym roku podjęta została inicjatywa kontynuowania spotkań pod nazwą „Światowe Spotkania Teatrów Polonijnych na Podkarpaciu".

Imprezę tę organizują: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska" i WDK w Rzeszowie.

18–19 października
XIX Ogólnopolski Konkurs Tradycyjnego Tańca Ludowego

Klub „Turkus"

IMPREZY CYKLICZNE

- **„Czwartki Jazzowe"** – Klub „Bohema" WDK
- Wieczory muzyczne z Andrzejem Klee – Klub „Bohema" WDK
- Środy Retro z kapelą „Tender" – Klub „Bohema" WDK
- Spotkania taneczne sympatyków tańca – Klub „Turkus" WDK
- Kino lektur szkolnych – Studio WDK
- Podkarpacka Izba Poetów – Klub „Turkus" WDK
- Dyskusyjny Klub Filmowy „Klaps"
- Przegląd filmów VITTORIO DE SICA – październik (czwartki)

WYSTAWY

22–30 września

Wystawa grafiki i ilustracji książki dziecięcej Andrzeja Grabowskiego – towarzysząca XIII Międzynarodowej Jesieni Literackiej „Pogórze 2003"

4–31 października

Wystawa pokonkursowa VI Międzynarodowego Niekonwencjonalnego Konkursu Fotograficznego FOTO ODLOT, organizowanego pod patronatem „FIAP"

Galeria WDK

Ciesząca się ogromnym zainteresowaniem wystawa. W obecnej edycji wzięło udział 172 autorów z 26 krajów świata, nadsyłając 655 zdjęć. Jury, pod przewodnictwem Krystyny Małgorzaty Dołowskiej – dyrektora Fundacji „Fotografia dla przyszłości", przyznało: 2 Złote i 1 Brązowy Medale FIAP wraz z nagrodami ufundowanymi przez marszałka województwa, 5 wyróżnień FIAP i liczne nagrody specjalne. Złotymi Medalami uhonorowano: Anikó Gerendi z Oradei (Rumunia) i Annę Grecką z Krakowa, Brązowym Medalem – Konstantina Oshepkova z Nowosybirska (Rosja). Równorzędne wyróżnienia FIAP otrzymali: Simon Borghini z Castel del Bosco (Włochy), Spiros Iatropoulos z Aten (Grecja), Paweł Olearka z Rzeszowa, Ancuta Pop z Oradei (Rumunia) i Patryk Trojnar z Rzeszowa. Konkurs organizowany jest pod patronatem Międzynarodowej Federacji Sztuki Fotograficznej „FIAP" oraz Fotoklubu Rzeczypospolitej Polskiej i Fundacji „Fotografia dla przyszłości".

Anikó Gerendi (Rumunia), z zestawu „Mythical scene" – I Nagroda i Złoty Medal FIAP

DOSKONALENIE ANIMATORÓW KULTURY

4 października

Seminarium fotograficzne – towarzyszące VI Międzynarodowemu Niekonwencjonalnemu Konkursowi Fotograficznemu FOTO ODLOT – prowadzący Mieczysław Cybulski – prezes FOTOKLUBU RP

Inf. Adam Kus
tel. (0 17) 853-52-57, w. 39

październik

„Prawo pracy" – szkolenie dla kadry instytucji kultury

Inf.: Anna Kruk
tel. (0 17) 853-52-57, w. 41

OFERTA EDUKACJI KULTURALNEJ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie stawia edukację kulturalną dzieci i młodzieży w rzędzie swych priorytetowych zadań. Zamierzeniem naszej instytucji – również

w sezonie kulturalnym 2003/2004 – jest stworzenie jak najlepszych warunków do ukierunkowania właściwych zainteresowań twórczych, poznawanie różnych dziedzin sztuki oraz rozwijanie umiejętności artystycznych. W tym celu organizujemy przeglądy, konkursy, imprezy cykliczne, wystawy oraz prowadzimy zajęcia w zespołach oraz kołach i klubach zainteresowań, których wykaz zamieszczamy poniżej.

Zespoły artystyczne:
Acoustic Jazz Quartet, Chór Kameralny „Collegium Musicum", Dziewczęca Orkiestra Dęta, Dziewczęca Orkiestra „Szałamaistek", Dziecięcy Zespół Artystyczny „Uśmiech", Dziewczęcy Tańca Estradowego „Tap", Jazzowy „Domarski Quartet", Jazzu Tradycyjnego „IKS Band", Kapela Ludowa, „Mażoretki", Muzyczny „Kłusem z Bluesem", Pieśni i Tańca „Bandoska", Tańca Towarzyskiego – dziecięcy i młodzieżowy.

Kluby i koła zainteresowań:
Amatora Plastyka, Dyskusyjny Klub Filmowy „Klaps", Grupa Plastyczna „Droga", Filatelisty, Filmowy „Feniks-Oset", Filmowa Akademia Prawnicza „ELSA", Fotograficzny „EON", Miłośników Haftu, Miłośników Kanarków, Miłośników Kwiatów, Niezależny Klub Filmowy „Wolny Kadr", Numizmatyka, Przyjaciół Lotnictwa i Związku Lotników Polskich, Przyjaciół Ludzkiego Życia – krąg dyskusyjny, Rzeszowska Akademia Komiksu, Szachisty, Młodego Szachisty.

W WDK znajdują też miejsce stowarzyszenia społeczno-kulturalne z udziałem młodzieży, są to: Stowarzyszenie Literackie „Aniol", Stowarzyszenie Miłośników Feudalnej Japonii „Klan Tygrysa", Zgromadzenie Rycerzy Szkarłatnej Róży.

INNE FORMY

Kursy: *język angielski* – dla dzieci i młodzieży (od 10–16 lat) – różne poziomy; *język rosyjski* – dla dzieci, młodzieży i dorosłych – różne poziomy; *nauka gry w szachy* – różne stopnie, inf. Anna Kruk, tel. (0 17) 853-52-57, w. 41; *układanie kompozycji kwiatowych*, inf. Anna Kałucka, tel. (017) 853-52-57, w. 35; *taniec towarzyski I, II, III st.*, inf. Małgorzata Hołowińska, tel. (017) 853-52-57, w. 32; *„Sobotnie warsztaty plastyczne"* dla dzieci i młodzieży – zajęcia prowadzone na zasadzie grupy autorskiej przez artystę plastyk Alicję Łątkę-Lewandowską, inf. Krystyna Niebudek, tel. (017) 853-52-57, w. 36.

Wojewódzki Dom Kultury ogłasza nabór do grupy teatralnej pt. „Teatr wyobraźni". Mile widziani są ludzie „zakręceni" i niepokorni. Teatr będzie działał w różnych grupach wiekowych – od wyższych klas szkoły podstawowej do grupy dla dorosłych. Teatr nastawiony będzie na udział w przeglądach i konkursach teatralnych. Jego koncepcja bliższa będzie awangardzie niż klasyce. Spotkanie informacyjne odbędzie się we wtorek 9 września o godz. 16 w klubie „Turkus". Bliższe inf.: Małgorzata Tokarz, tel. (0 17) 853-52-57 w. 35.

W ramach zajęć teatralnych we wrześniu odbędzie się spektakl „Sceny Propozycji Estrady Rzeszowskiej" oraz Młodzieżowego Domu Kultury w reż. Janusza Pokrywki pt. **„O trzech braciach i przybranym ojcu"**.

Informacje o działalności WDK dostępne są również na naszej stronie internetowej www.wdk.rz.pl

CENTRUM KULTURALNE W PRZEMYŚLU

37-700 Przemyśl
ul. S. Konarskiego 9
*Dyrektor: **Janusz Czarski***
telefony: (0 16) 678-35-50, 678-31-32
tel./fax 678-20-09
e-mail: ck_przemysl@2com.pl
www.ck.przemysl.com.pl

IMPREZY

Międzynarodowy Festiwal Wielokulturowy „GALICJA"
Celem Festiwalu jest promowanie i przybliżanie wielowiekowego bogactwa kultury i tradycji wszystkich narodów zamieszkujących Region Podkarpacki.
Imprezy współorganizowane przez CK w ramach festiwalu:
3 września, godz. 19.00 – „Trubadur" w wyk. Teatru Wielkiego Opery i Baletu ze Lwowa
Dziedziniec Zamkowy w Krasiczynie
4 września, godz. 19.00 – „Katerina" wg Tarasa Szewczenki w wyk. Ukraińskiego Teatru Muzycznego „Kultus" ze Słowacji
sala widowiskowa CK
5 września, godz. 19.00 – „Tewje Mleczarz" wg Szolem Alejchema w wyk. Narodowego Akademicko-Dramatycznego Teatru im. Iwana Franki z Kijowa
sala widowiskowa CK
8–14 września – Przegląd Filmów Fabularnych
sala widowiskowa CK

* * *

3, 10 i 24 października
X PRZEMYSKA JESIEŃ TEATRALNA
3 X – „Ulica Szarlatanów" – słowno-muzyczny spektakl oparty na poezji K. I. Gałczyńskiego
10 X – „Audiencja V" Bogusława Schaeffera
24 X – „Odchodzi mężczyzna od kobiety"
sala widowiskowa CK

24 października
VIII DOROCZNE SPOTKANIA POETÓW
Klub „Piwnice" CK

IMPREZY CYKLICZNE

piątki, godz. 19.00
Wieczór muzyczny
Klub „Piwnice" CK

poniedziałki (dwa razy w m-cu) – godz. 18.30
Dyskusyjny Klub Filmowy „Lamus"
Spotkania i seanse filmowe
Kino „Centrum"

WSPÓŁORGANIZACJA IMPREZ

14 września
„FESTYN POD PLATANEM"
Przegląd Grup Śpiewaczych

– pieśni zwyczajowe i obrzędowe
„Pieśni weselne i milosne"

Impreza o zasięgu regionalnym (obejmuje powiaty: jarosławski, lubaczowski, przemyski i przeworski), odbędzie się po raz piąty pod zabytkowym platanem obok pałacu w Zarzeczu. Celem tej imprezy jest upowszechnianie tradycji wspólnego śpiewania i biesiadowania. Każdego roku zmieniają się jedynie tematy prezentowanych pieśni.

Organizatorzy: Dom Kultury w Zarzeczu, Centrum Kulturalne w Przemyślu

Dom Kultury w Zarzeczu

12 października
III BIESIADA NAD WYCZAWĄ
czyli prezentacja tradycyjnych potraw wiejskich

Biesiada ma charakter konkursowy, w którym każda zgłaszająca się grupa przygotowuje do oceny tradycyjne potrawy wiejskie oraz piosenki (w tym jedną o tematyce kulinarnej). Dodatkowym zadaniem będzie prezentacja tradycyjnych bukietów i kwiatów z papieru, którymi zdobiono także stoły w domach. Do imprezy zapraszamy zespoły folklorystyczne i koła gospodyń wiejskich z powiatów: jarosławskiego, lubaczowskiego, przemyskiego i przeworskiego. W ramach imprezy, poza konkursem, prezentowany jest zwyczaj przygotowania tradycyjnej potrawy. W bieżącym roku będzie to „Jużyna" w wykonaniu zespołu „Grzeszczanie" z Grzęski, gm. Przeworsk.

Organizatorzy: Gminne Centrum Kultury w Wiązownicy i Centrum Kulturalne w Przemyślu

„II Biesiada nad Wyczawą" – widowisko „Kopacze" w wyk. Zespołu Śpiewaczego z Wiązownicy

fot. K. Trojanowska

Irena Śliwa, „Bratki" *fot. arch. CK*

Gminne Centrum Kultury w Wiązownicy

WYSTAWY

3 – 26 września
Wystawa pokonkursowa
II Międzynarodowego Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży
Galeria „Piwnice" CK i hol CK

2 – 25 października
Irena Śliwa „MALARSTWO"

Przemyska malarka, najchętniej maluje kwiaty, pejzaże, najpiękniejsze zakątki Przemyśla, jego architekturę oraz zabytki. Swoimi pracami wspiera wiele akcji charytatywnych. Za swoją twórczość otrzymała wiele dyplomów i nagród.

Galeria „Piwnice" CK

6 – 30 października
„Podwórza i klatki schodowe"

– wystawa prac uczestników Klubu Fotograficzno-Filmowego „A4" z Centrum Kulturalnego w Przemyślu

Hol CK

OFERTA KULTURALNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W SEZONIE 2003/2004

Jak co roku Centrum Kulturalne w Przemyślu zaprasza dzieci i młodzież do uczestniczenia w zajęciach i imprezach organizowanych z myślą o tej grupie odbiorców.

Jedną z ważniejszych form edukacji kulturalnej jest udział w zespołach artystycznych i kołach zainteresowań.

Obecnie w CK działają trzy zespoły taneczne: Zespół **„Koralik"** (4 grupy wiekowe) i **Teatr Tańca** (młodzież), którymi opiekuje się instruktor i choreograf Dorota Pantuła-Ferlejko oraz **Zespół „Foxal"** (także 4 grupy), którego instruktorem i choreografem jest Alfreda Lis. Zespoły te mają na swym koncie wiele sukcesów artystycznych, są znane i popularne w swym środowisku i nie tylko. Prezentują wiele ciekawych układów tanecznych, inscenizacji i widowisk taneczno-muzycznych.

Wokół **Grupy Teatralnej „Garderoba"**, **„Mala Garderoba"** oraz **Studenckiej Grupy Teatralnej „Inwentarz"** gromadzi się wielu uzdolnionych i niezwykle wrażliwych na sztukę ludzi. Opiekun grupy i reżyser Barbara Plocica przekazuje im z wielką pasją swoją miłość do teatru oraz do sztuki żywego słowa. Pod jej kierunkiem zespoły co roku przygotowują kilkanaście nowych przedstawień, które także w ramach edukacji teatralnej pokazują w szkołach i ośrodkach kultury woj. podkarpackiego. Bardzo dużą popularnością cieszą się lekcje teatralne, w których uczestniczą całe szkoły bądź klasy o kierunku humanistycz-

Spektakl „O słoniu, który wysiedział jajo" wg dr. Seussa w wykonaniu Grupy Teatralnej „Garderoba"

fot. A. Sus

IMPREZY INNYCH ORGANIZATORÓW DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ W WOJEWÓDZTWIE

DYNÓW

30 września
Inauguracja roku kulturalno-oświatowego – Międzynarodowy Dzień Muzyki – koncert Chóru AKORD i ich gości

20 października
II plener malarski – Dynów z lotu ptaka

Bliższe inf.: MOKiR Dynów tel./fax (0 16) 652-18-06

HACZÓW

wrzesień
V Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego *„O Puchar Wójta Gminy Haczów"* pod honorowym patronatem Starosty Brzozowskiego

Turniej Tańca Towarzyskiego *„Mistrzostwa Okręgu Podkarpackiego"*

Org.: GOKiW w Haczowie, Stow. Mił. Sportowego Tańca Towarzyskiego w Krośnie i Starostwo Powiatowe w Brzozowie
Bliższe inf.: GOKiW Haczów, tel. (0 13) 439-10-57

JAROSŁAW

17 września
***Słoń, który wysiedział jajko* wg dr. Seussa oraz *Alicja w krainie liter* wg Rolanda Topora**
reż. Barbara Płocica

---

nym. Konkursy recytatorskie, do których przystępują wszyscy członkowie Grupy Teatralnej, są okazją do indywidualnego kształtowania i rozwoju osobowości, wyrabiania dobrego gustu literackiego i teatralnego oraz występów przed publicznością we własnym środowisku, a także na przeglądach i festiwalach regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych.

Zaś dla uzdolnionych muzycznie dzieci od lat 6 proponujemy udział w zajęciach **Studia Piosenki Dziecięcej „Aga"**, gdzie poznają techniki śpiewania i emisji głosu. O dobór repertuaru dba muzyk Jacek Marcinczak, który najczęściej sam komponuje utwory dla piosenkarzy. Nagrodą dla uczestników za wielomiesięczną pracę są nagrania własnych singli w Studiu Nagrań CK. Natomiast młodzież ze szkół ponadgimnazjalnych może skorzystać z udziału w **Przemyskiej Szkole Jazzu**, która jest uzupełnieniem edukacji muzycznej w szkołach. Tutaj odbywa się nauka swingowania, improwizacji, synkopowania. Młodzi muzycy mają możliwość grania w różnych formacjach jazzowych, choćby w organizowanych co tydzień „Wieczorach Muzycznych" w Klubie „Piwnice" CK, poznają przy tym znakomicie literaturę jazzową (standardy jazzowe). W planach na przyszły rok, uzależnionych niestety od hojności sponsorów, jest utworzenie Galicyjskiej Orkiestry Dętej, która miałaby w swoim repertuarze utwory grane przed I wojną światową, liczne marsze, walce i polki.

Proponujemy także udział w **Warsztatach Plastycznych**, gdzie pod okiem instr. Grażyny Dobrowolskiej, dzieci w wieku 6-16 lat doskonalą swój warsztat, poznają nowe techniki, mają możliwość uczestniczenia w wystawach, konkursach, przeglądach oraz plenerach.

Do starszej młodzieży, interesującej się filmem, kieruje swą ofertę **Dyskusyjny Klub Filmowy „Lamus"**, prezentując twórczość wybitnych twórców, pokazując również produkcje wartościowe i ambitne, kino artystyczne i niezależne, zarówno polskie jak i na świecie. W listopadzie zapraszamy na kolejny Przegląd Filmowy, tym razem tematem będą „Skandale w Polskim Kinie".

Od kilku miesięcy działa także **Klub Fotograficzno-Filmowy „A4"**, który skupia osoby zajmujące się amatorsko fotografią i filmowaniem. Klub pokazał już swoje prace uczestnicząc w Podkarpackich Konfrontacjach Fotograficznych w Rzeszowie oraz prezentując się w Przemyślu na wystawie „Portrety". Do końca roku ma do zrealizowania wiele ambitnych planów, m.in. realizację impresji filmowej o fortach przemyskich oraz przygotowanie się do wystawy fotograficznej „Podwórka i klatki schodowe".

Dzieci i młodzież mogą brać udział również w **konkursach i przeglądach** organizowanych bądź współorganizowanych przez CK. Do najważniejszych należą: Biesiada Teatralna – Konfrontacje Zespołów Teatralnych Małych Form w Horyńcu Zdroju, Przegląd Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej „Śpiewaj razem z nami", Przegląd Plastyki Dziecięcej, Turniej Satyry „O Złotą Szpilę" (w jego ramach turnieje: plastyczny, recytatorski, teatralny i literacki), Konfrontacji Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tanecznych „Tańcowały dwa Michały", Przegląd Dziecięcych Zespołów Tańca Ludowego „Taneczny Krąg", organizowały wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Sportu i Turystyki w Birczy, Przegląd Teatrzyków Dziecięcych „Tropem Jasia i Małgosi", eliminacje rejonowe Konkursu „Poeci i Pisarze Dzieciom", eliminacje rejonowe oraz wojewódzkie Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego i OKR „Sacrum w Literaturze".

Ponadto zapraszamy młodych odbiorców do zwiedzania **wystaw** plastycznych i fotograficznych w Galerii „Piwnice" i w holu CK, ukazujących twórczość profesjonalną i amatorską. Wiele wystaw jest również pokłosiem konkursów adresowanych do dzieci i młodzieży.

Także w 2004 roku będą kontynuowane w czasie ferii zimowych i na wakacjach zajęcia dla dzieci w wieku 7--13 lat, które wypoczywają w mieście. CK organizuje dla nich gry, zabawy, konkursy, wycieczki, pokazy filmowe.

Wszystkich zainteresowanych naszą ofertą zapraszamy do odwiedzenia instytucji. Pytania można kierować pod nr tel. (0 16) 678-35-50 lub pod adresem e-mail: ck_przemysl@2com.pl

Jolanta Nowak

Wyk.: „Mała Garderoba" z Centrum Kulturalnego w Przemyślu

24 września
Spotkanie z poezją – gość wieczoru: Mateusz Pieniążek

JESIENNE IMPRESJE ARTYSTYCZNE

17 października
Inauguracja Jesiennych Impresji Artystycznych
Konkurs Recytatorski *Wawrzynek*
Turniej Poetycki *O Laur Impresji*

WYSTAWY

wrzesień
Jerzy Jartym – fotografia
Fotografuje od dawna, należy do Jarosławskiego Towarzystwa Fotograficznego *Atest 70*, obecnie członek JFT *Atest-2000*.

październik
Jerzy Ślusarz – fotografia
Fotografię traktuje jako wielką pasję, przygodę życiową. Aktywnie działa w Jarosławskim Towarzystwie Fotograficznym *Atest 2000*.

WYSTAWY – Galeria Rynek 6

wrzesień
Mistrzowie i uczniowie
Wystawa z udziałem pedagogów przedmiotów artystycznych, *Grupy 33* oraz zaproszonych gości – absolwentów PLSP w Jarosławiu

październik
Agata Woźniak-Niemkiewicz – malarstwo
Studia na ASP w Krakowie na Wydziale Konserwacji Dzieł Sztuki. Od 1990 roku pracuje w Muzeum Kamienica Orsettich w Jarosławiu.

DZIECIĘCA GALERIA „w Korytarzu"

wrzesień
Prezentacja prac dzieci ze Szkoły Podstawowej w Pawłosiowie

KROSNO

20 września
Plener fotograficzny dla członków FOTO KLUBU Krośnieńskiego Domu Kultury

17 października
Jesienna Biesiada Poetycka
IV Ogólnopolski Konkurs Poetycki o „Lampę Ignacego Łukasiewicza" – ogłoszenie wyników konkursu

18 października
Bieszczadzka Jesień
VIII Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego – pary dziecięce i młodzieżowe
hala sportowa MOSiR

24 października
II Konkurs Sceniczny *„Młodzi – Młodym"* – finał

24 – 26 października
Ogólnopolski Festiwal Teatrów Młodzieżowych „INNY"

październik
IV Wojewódzki Konkurs Plastyki Dziecięcej
– uczestniczą dzieci w wieku 6–13 lat

IMPREZY CYKLICZNE

czwartki, godz. 19.00
Dyskusyjny Klub Filmowy „16 mm"
Kino KDK, ul. Bieszczadzka 1

WYSTAWY

1 – 7 września
Poplenerowa wystawa tkaniny **Aleksandra Bibrowicz-Sikorska**

9 – 30 września
Malarstwo **Marcina Niziurskiego**

1 – 14 października
IV Wojewódzka Wystawa Plastyki Dziecięcej

16 – 30 października
Małgorzata Kilarowska – grafika, rysunek, fotografia
Galeria KDK

Org.: Krośnieński Dom Kultury, tel. (0 13) 432-18-98, e-mail: krosno@wp.pl

KRZESZÓW

13 września
„DNI KRZESZOWA"

14 września
„POWIDLAKI"
Imprezy tow.: wystawiennictwo: rzeźba, malarstwo, rzemiosło, rękodzieło twórców gminy Krzeszów, stoisko z powidłami, pokaz smażenia powideł, powidlarnia.

5 października
Kapliczki i krzyże w parafii Krzeszów – wystawa fotograficzna
Org.: GOK Krzeszów, tel. (0 15) 879-83-03

KURYŁÓWKA

4 września – Ożanna
II Spotkanie kapel rockowych „Garaż 2003"

wrzesień – Ożanna
Przegląd Zespołów Hip-Hopowych
Org.: GOK Kuryłówka, tel. (0 17) 243-80-49

ŁOWISKO, GM. KAMIEŃ

19 września
VII „Wiklinowe sploty"
– Łowisko 2003
Org.: Centrum Kultury w Kamieniu, tel. (0 17) 855-60-53

MIEJSCE PIASTOWE

16-17 października
IX Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych „MINI-ART"
Org.: GOK Miejsce Piastowe, tel. (0 13) 435-30-74

MIELEC

17 września
Koncert Muzyków Stowarzyszenia CALCANT z Belgii
– kościół MBNP w Mielcu

18 września
Jubileusz 50-lecia Domu Kultury w Mielcu – w programie uroczystych obchodów jubileuszowych m.in. koncerty, wystawy, spotkania i prezentacje okolicznościowe

25 października
Jubileusz 70-lecia chóru Męskiego Towarzystwa Śpiewaczego „Melodia" im. Stanisława Lachmana w Mielcu
W koncertach jubileuszowych wystąpią m.in. Krakowski Chór Akademicki UJ oraz Chóry Towarzystwa Śpiewaczego „Melodia"

wrzesień
Międzynarodowe Triennale Grafiki – wystawa ze zbiorów BWA w Krakowie-Bunkier Sztuki

5 – 21 września
Wystawa poplenerowa Stowarzyszenia Twórców Kultury Plastycznej im. J. Stanisławskiego w Mielcu oraz Stowarzyszenia Plastyków przy DK „Sokół" w Strzyżowie

wrzesień
Anioły z Foresta Umbra – wystawa autorstwa ceramiki Eugeniusza Molskiego – kolekcja autora i Liceum Sztuk Plastycznych w Wiśniczu Nowym

GALERIE

GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W PRZEMYŚLU

37-700 Przemyśl
ul. T. Kościuszki 3
*dyrektor: **Janusz Jerzy Cywicki***
tel./fax (0 16) 678-38-59
e-mail: galeria_przemysl@pro.onet.pl
www.galeria_przemysl.interserw.pl

5 – 21 września
Diane Sophrin (USA)
Summer paintings, The World Encyklopedia International Artists' Book Projekt

Absolwentka Uniwersyteu Stanu Nowy Jork w Buffalo; Szkoły Muzeum w Bostonie – tradycyjne techniki malarskie. Boston, Massachusetts, USA, 1978; Jan Van Eyck Akademie – malarstwo, Maastricht, Holandia (1974–1974); Uniwersytetu Stanu Nowy Jork w Binghamton, USA. Licencjat w dziedzinie sztuki w pracowni sztuki i nauk humanistycznych (1968–1972).

Jest autorką pięciu wystaw indywidualnych w USA, Holandii i na Węgrzech. Brała udział w wielu wystawach zbiorowych, sympozjach, plenerach. Adiunkt w pracowni rysunku z natury Uniwersytetu Northfield, Vermont, USA.

„Nowe kompozycje geometryczne poruszają się swobodnie pomiędzy różnymi technikami, podejmując zagadnienie światła i rozbicia formy. Wizualnie chodzi w nich o strukturę i ruch; w sensie metafizycznym mówią o porządku i chaosie. Z konfrontacji pomiędzy nieustanną analizą i stale obecną potrzebą, aby w plątaninie linii, kątów i siatek zidentyfikować pojedyncze, znaczące kształty, rodzi się podniecające napięcie.

Formy te często stają się postaciami, albo nabierają znaczeń wręcz archetypicznych. Równie ważne jak analityczny aspekt prac, jest ekspresyjne, niemal rozpasane użycie koloru, które do jakości architektonicznych tych poszukiwań wprowadza wymiar emocjonalny i symboliczny oraz psychologiczne poczucie przestrzeni. Wreszcie, w kategoriach duchowych, w pracach tych chodzi o Światło i Jednoczesność... Życia".

Diane Sophrin, The World Encyklopedia, openning box

26 września – 14 października
XXII Międzynarodowe Konfrontacje SŁONNE 2002
– wystawa poplenerowa

Głównym celem organizacji Międzynarodowych Konfrontacji Plastycznych jest wspólny pobyt i praca twórcza artystów plastyków, krytyków i historyków sztuki z krajów tworzących Euroregion Karpaty (Polska, Ukraina, Węgry, Słowacja i Rumunia), krajów Unii Europejskiej, Ameryki i Azji.

Jesienne Konfrontacje w Slonnem mają bezpośredni związek z organizowanym przez naszą galerię Międzynarodowym Biennale, a od tego roku Triennale Malarstwa Euroregionu Karpaty „Srebrny Czworokąt". Połączenie tych dwóch imprez międzynarodowych stwarza doskonałą możliwość nie tylko nawiązania współpracy pomiędzy galeriami, muzeami, uczelniami artystycznymi czy instytucjami kulturalnymi w celu podejmowania wspólnych przedsięwzięć artystycznych, wymiany wystaw, ale także – co jest równie ważne – wielu przyjaźni ułatwiających organizację i promocję tych imprez w kraju i za granicą.

Konfrontacje stwarzają także doskonałą możliwość wymiany doświadczeń i postaw twórczych artystów z różnych, często bardzo odmiennych kręgów kulturowych. Są także doskonałą okazją do promocji naszego regionu za granicą.

25 września – 10 października
Wystawa Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczego w Mielcu

12 października – 9 listopada
Początki Państwa Polskiego
– wystawa ze zbiorów Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
Bliższe inf.: Samorządowe Centrum Kultury, tel. (0 17) 586-23-73

SOKOŁÓW MŁP.

21 września (I etap)
23 października (II etap)
II Powiatowy Plener Rzeźbiarski „Ceramidła 2003"
Org.: MGOKSiR w Sokołowie Młp., tel. (0 17) 772-90-53

ZAKLIKÓW

wrzesień
„Bukiet Jesiennego Poranka" – konkurs plastyczny połączony z wystawą prac

październik
- **Jesienny plener malarski dla dzieci** – wystawa prac
- **Konkurs Recytatorski o Złotą Koronę dla dzieci z kl. I–III**

Org.: GOK Zaklików, tel. (0 15) 873-84-02

ZARZECZE

14 września
Regionalny Przegląd Grup Śpiewaczych *„Festyn Pod Platanem"* w Zarzeczu
Org.: UG Zarzecze

W spotkaniu wzięło udziała 24 artystów plastyków i zaproszonych gości z Polski, Ukrainy, Rumunii, Słowacji, Niemiec i Hiszpanii. Wśród uczestników są znane w kraju i za granicą nazwiska artystów: prof. Marzanna Wróblewska z ASP w Warszawie, prof. Roman Żygulski – z Wydziału Grafiki ASP w Krakowie, dr Waldemar Szysz – prodziekan Wydziału Grafiki w EAS w Warszawie, doc. Tadeusz Błoński z Katedry Projektowania Uniwersytetu Technicznego w Koszycach – Prezes Klubu Polskiego na Słowacji, Kazimierz Wiśniak – jeden z najbardziej znanych i cenionych scenografów polskich, Stanisława Zacharko – historyk i krytyk sztuki, Marek Janicki – grafik i czołowy fotografik – dwukrotny zdobywca prestiżowej nagrody „Tytan" za najlepszą fotografię reklamową roku w Polsce na Festiwalu Mediów w Krakowie, prof. Emil Dobriban z Akademii Sztuk Pięknych w Cluj-Napoca w Rumunii, a także wielu niemniej znanych artystów z kraju i z zagranicy.

Andrzej Cieszyński

OFERTA EDUKACYJNA

W ramach działalności oświatowej od wielu lat prowadzimy sprawdzone formy współpracy ze szkołami podstawowymi, średnimi i wyższymi z terenu miasta Przemyśla w postaci organizowania tzw. **„spotkań w galerii"**, polegających na prezentacji aktualnej wystawy, jej omówieniu i dyskusji z grupami młodzieży i studentów.

Każde otwarcie premierowej wystawy indywidualnej bądź zbiorowej jest okazją do spotkania autorskiego.

Dużym zainteresowaniem cieszą się tradycyjne **spotkania literackie w Galerii**. I tak w dniu 28 maja br. odbyła się u nas promocja wydawnictwa bibliofilskiego „Inspiracje Przemyskie" z udziałem autorów, wydawców i sponsorów. Ta impreza odbyła się w ramach współpracy naszej Galerii ze Starostwem Powiatowym w Przemyślu – sponsorem tego wydawnictwa.

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W RZESZOWIE

35-020 Rzeszów,
ul. Jana III Sobieskiego 18
Dyrektor: ***Tomasz Rut***
tel./fax centrala (0 17) 853-38-11
sekretariat – 853-36-67

21 sierpnia – 14 września
III Międzynarodowy Plener Malarski – Orzechówka 2003 – „W przymierzu z naturą"

Wystawa poplenerowa organizowana przez rzeszowski Okręg Związku Artystów Plastyków oraz Zespół Szkół w Orzechówce. Imprezie patronuje Prezydent Miasta Rzeszowa. Wystawa obejmująca kilkadziesiąt obrazów ukazujących piękno przyrody bliskich nam rejonów prezentowana będzie w Dolnej Sali Domu Sztuki.

11 września – 12 października
Teatr Rysowania Franciszka Starowieyskiego

Wystawa prac Franciszka Starowieyskiego – prezentacja obrazów pochodzących z cykli rysunkowych powstałych podczas seansów „Teatrów rysowania". Franciszek Starowieyski jest znanym artystą, który pochodzi z Podkarpacia. Urodził się w 1930 roku w Bratkówce w rodzinie ziemiańskiej. Wojenne czasy, utrata majątku, przesiedlenie się na kieleccyznę miały niemały wpływ na dalsze losy artysty i odbijają się w jego twórczości. Po wojnie zapoczątkował swoją artystyczną edukację w liceum plastycznym w Krakowie. Tam też rozpoczął studia. Jego mistrzami byli T. Kantor, W. Weiss. Ukończył studia w pracowni malarstwa M. Byliny na ASP w Warszawie w 1955 roku. Już w czasie studiów ilustrował w „Naszej Księgarni", „Szpilkach". Kontakty ze środowiskiem literackim i telewizyjnym owocują wieloma realizacjami ilustratorskimi, scenografiami telewizyjnymi i teatralnymi, a nawet udziałem w audycjach radiowych i telewizyjnych. Od pierwszej indywidualnej wystawy (1959 r.) w warszawskiej kordegardzie do dziś – trudno zliczyć ich ilość i wymienić miejsca ich prezentacji. Należy również pamiętać, że Franciszek Starowieyski jest autorem ponad stu plakatów teatralnych i filmowych. Przełomowym zdaje się być rok 1980, kiedy znalazłszy się przypadkowo na plenerze w Świdwinie wykonał swój pierwszy „Teatr rysowania". Odkrył, że jest to forma realizacji siebie w kontakcie z odbiorcą, która najpełniej wyraża jego ekspresję. Wykonał ponad 25 seansów „Teatru rysowania", którym zwykle towarzyszy muzyka, cytowane przez modeli teksty z Becketta, Słowackiego i Biblii. To zawsze performens z udziałem publiczności.

Franciszek Starowieyski, z cyklu „Teatr rysowania"

W 1988 roku został zaproszony na Biennale w Wenecji, gdzie jego prace zauroczyły widzów, a krytyka zapatrzona w nowinki nowoczesnej sztuki zupełnie pominęła. W 1994 roku wydał wraz z Krystyną Uniechowską „Franciszka Starowieyskiego opowieści o końcu świata, czyli reforma rolna". Od 1998 roku w TVP 1 prowadził popularyzatorskie programy o sztuce.

Franciszek Starowieyski jest człowiekiem renesansu, to „artysta multimedialny". Warto podkreślić najistotniejszą cechę jego twórczości. Jest mistrzem rysunku. Rysunku, który przez wieki był ojcem wszelkich sztuk.

Ekspozycja prac artysty będzie miała miejsce w Górnej i Dolnej Sali BWA w Rzeszowie. Uroczyste otwarcie wystawy 11 września, o godz. 18.00 połączone będzie ze spotkaniem autorskiem.

16 października – 16 listopada
Jerzy Duda-Gracz
– wystawa malarstwa „Obrazy Prowincjonalno-Gminne. Kresy Polskie 2000"

Jerzy Duda-Gracz to artysta urodzony w 1941 roku w Częstocho-

Jerzy Duda-Gracz, „Witkacemu Sonata B 14" – olej, płyta

wie. Absolwent, a następnie kilkuletni wykładowca i docent Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, profesor Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz profesor Europejskiej Akademii Sztuki w Warszawie do 2001 r.

Podkreślić należy jego aktywność i dokonania artystyczne, które w wymierny sposób można przełożyć na ponad 170 wystaw w znaczących galeriach, które mogły poszczycić się prezentacją jego dzieł w Polsce i niemal na całym świecie.

Wielkość twórczości Jerzego Dudy-Gracza została zauważona i doceniona po jego znanym cyklu obrazów z przełomu lat 70. i 80., kiedy to swoje widzenie świata prowincjonalnego przekładał na odważne, niekiedy prześmiewcze komentarze do ówczesnych wydarzeń politycznych. Późniejsze i obecne cykle obrazów dotyczą już szerszego spojrzenia na rzeczywistość i problemy ogólnoludzkie.

Jest to szczególna okazja do kontaktu z twórczością artysty na naszym terenie. Prezentacja powstałych w ostatnich latach obrazów będzie miała miejsce w głównej Górnej Sali wystawowej Domu Sztuki w Rzeszowie.

W tym samym czasie w Dolnej Sali, w ramach organizowanych w naszym mieście **Dni Kultury Chrześcijańskiej**, prezentować będziemy **wystawę pasteli i malarstwa Marii Monikowskiej-Tabisz**. Autorka urodzona w Częstochowie. Ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych we Wrocławiu na Wydziale Malarstwa i Ceramiki w roku 1973. Po studiach zamieszkała w Rzeszowie. Uprawia malarstwo, pastel i grafikę komputerową. Czynnie bierze udział w życiu środowiska plastycznego naszego miasta. Jest członkiem ZPAP. Wielokrotnie prezentowała swoje prace na zbiorowych wystawach przeglądowych i konkursowych. Obecna ekspozycja nosi tytuł „Księga Psalmów".

Piotr Rędziniak

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W KROŚNIE

38-400 Krosno, ul. Blich 2
*Dyrektor: **Maria Jurkowska***
tel. (0 13) 432-61-87

4 – 26 września
Wystawa malarstwa „II Forum Malarstwa Polskiego"

Fundacja Malarstwa Polskiego jest stowarzyszeniem osób zainteresowanych głęboko rozumianą promocją malarstwa. Jej inicjatorami są: artysta malarz Kazimierz Rochecki i dyrektor generalny firmy Talens Polska – Adam Pałacki. Obydwu panom bardzo zależało na zaproszeniu znanych i wybitnych współczesnych malarzy polskich na teren Polski południowo-wschodniej, a konkretnie do Leska. Główną myślą spotkania nazwanego „Forum Malarstwa Polskiego" jest konfrontacja postaw twórczych, możliwość porównywania dorobku artystycznego i wreszcie spotkania dyskusyjne oraz krytyczne o kondycji współczesnego polskiego malarstwa. W ubiegłorocznym Forum udział wzięli: Tadeusz Boruta, Adam Wsiołkowski, Kazimierz Rochecki, Grzegorz Bednarski, Jacek Wojciechowski, Włodzimierz Mazanka, Ewa Pełka, Stanisław Kortyka, Andrzej Guttfeld i Jacek Rykała. Z wymienionych nazwisk wnioskujemy, że wystawa malarstwa będąca plonem tego spotkania stworzy doskonałą okazję do zbadania problemu pod nazwą – malarstwo polskie ostatnich lat; jakie jest i dokąd zmierza?

1 – 24 października
Wystawa malarstwa Adama Wsiołkowskiego

Adam Wsiołkowski ukończył krakowską Akademię Sztuk Pięknych. Studiował malarstwo pod kierunkiem profesora Wacława Taranczewskiego. Od ukończenia studiów w roku 1973 do chwili obecnej wykłada w macierzystej uczelni, gdzie prowadzi pracownię malarstwa. W latach 1996–2002 pełnił funkcję dziekana Wydziału Malarstwa. Uczestniczył w blisko 140 wystawach w Polsce i za granicą. Uzyskał ponad 20 nagród w konkursach malarstwa, rysunku i plakatu, a w roku 1991 otrzymał nagrodę Ministra Kultury i Sztuki za wybitne osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne.

Tak czytamy w ostatnim katalogu artysty tekst krytyczny Jagody Barczyńskiej o malarzu: „Malarstwo Wsiołkowskiego łączy w sobie język geometrii i metafory. Ze świata geometrycznych kształtów najczęściej używaną przez artystę formą jest przezroczysty, o regularnych podziałach prostopadłościan...". Formą spinającą niemalże wszystkie serie malarskie Wsiołkowskiego jest tajemniczy plomyk...". „Ta przepojona niedopowiedzeniem i tajemnicą kreacja artystyczna nosi wszelkie znamiona wielkiej rewolucji cywilizacyjnej minionego wieku, uosabia okres przyspieszonej technizacji życia, której byliśmy świadkami i której wciąż doświadczamy".

Marek Burdzy

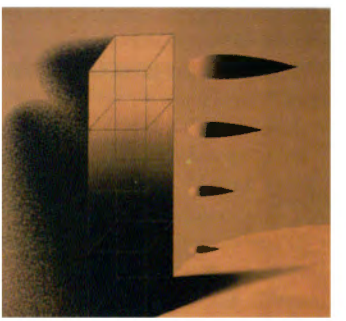

Adam Wsiołkowski, „Zjawisko XII" N – 2002, olej, akryl na płótnie

GALERIA FOTOGRAFII MIASTA RZESZOWA

35-030 Rzeszów, ul. 3 Maja 9
Dyrektor: ***Irena Gałuszka***
tel. (0 17) 853-24-45

do 10 września
Gmina Dydnia w fotografii Igora Witowicza

15 września – 17 października
Bułgaria – Irena Gałuszka

od 23 października
„Wodne harce" – ogólnopolska wystawa pokonkursowa

GALERIA ARP

37-741 Krasiczyn
tel. (0-16) *671-83-21*
www.krasiczyn.motronik.com.pl

Imprezy w ramach
Międzynarodowego Festiwalu Wielokulturowego „GALICJA"

3 – 7 września

Patronat Honorowy Prezydenta RP
Aleksandra Kwaśniewskiego
i Ministra Spraw Zagranicznych
Włodzimierza Cimoszewicza

3 września, godz. 16.00

Otwarcie wystaw (będą czynne do 30 września):

- **„Andy Warhol jako Andrej Varhola"** (Słowacja)
- **„Zderzenia" – J. K. Oraczewski** – wystawa malarstwa
„Złaty Sudok" – Fedor Vico (Słowacja) – wystawa karykatury
- **„Płomienie czasu" – Sławomir Golonko** – wystawa rzeźby
- **godz. 17.30 – „O stworzeniu świata" Teatro Tatro – Teatr Uliczny** (Słowacja) – Park Zamkowy
- **godz. 19.00 – „Trubadur" – Teatr Opery i Baletu we Lwowie** (Ukraina) – dziedziniec

ZABYTKI

PAŃSTWOWA SŁUŻBA OCHRONY ZABYTKÓW DELEGATURA W KROŚNIE

38-400 Krosno, ul. Bieszczadzka 1
tel. (0 13) 432-24-01

Kościoły w Bliznem i Haczowie na liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego

Podczas ostatniej sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego UNESCO, która odbyła się 3 lipca 2003 roku w Paryżu, ogłoszono wpis 6 zabytkowych kościołów drewnianych Małopolski na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Naturalnego. Wśród sześciu wpisanych świątyń drewnianych – obok kościołów w Binarowej, Dębnie Podhalańskim, Sękowej i Lipnicy Murowanej – znalazły się dwa piętnastowieczne kościoły z terenu województwa podkarpackiego, w Bliznem i w Haczowie. Decyzja

Kościół w Bliznem *fot. J. Żygadło*

UNESCO jest w tym przypadku wydarzeniem o znaczeniu historycznym. Jak dotąd bowiem żaden zabytek z terenu województwa podkarpackiego nie był wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa.

Kościół parafialny pw. Wszystkich Świętych w Bliznem został wzniesiony ok. połowy XV wieku. Wieża-dzwonnica pochodzi z I poł. XVII wieku. Drewniany, konstrukcji zrębowej, nawa z zaskrzynieniami, wieża izbicowa konstrukcji słupowo-ramowej, więźba dachowa pierwotna, storczykowa, z czasów budowy, w prezbiterium gotyckie okna zamknięte łukiem oślego grzbietu, analogiczną formę posiada portal prowadzący z prezbiterium do zakrystii.

We wnętrzu zachowała się polichromia figuralna ścian z roku 1549 oraz z roku 1649. Z ważniejszych elementów wyposażenia wymienić wypada drewnianą późnogotycką rzeźbę Marii z Grupy Zwiastowania (pocz. XVI wieku), trzy nastawy ołtarzowe z połowy wieku, uzupełniane w początkach wieku XVIII, renesansową, polichromowaną ambonę z roku 1604 – jedną z najstarszych w naszym kraju, obrazy, sprzęty i me-

III FORUM MALARSTWA POLSKIEGO „Malarstwo – piękno i dobro" Lesko, 3-13 września

Do 3. edycji Forum zostali zaproszeni znakomici polscy artyści i teoretycy sztuki. Prezentowane wystawy pn. „Uczestnicy Forum Malarstwa Polskiego" są współorganizowane przez liczne polskie galerie i muzea (we wrześniu wystawa II Forum będzie prezentowana w krośnieńskim BWA). Sponsorem honorowym Forum jest firma Talens Polska.

I PLENER BIESZCZADZKI W MYCZKOWCACH 6-20 września

Org.: ZPAP w Katowicach, „Polonia-art." Sp. z o.o., tel. (0 32) 253-07-66, e-mail: polonia@polonia-art.pl oraz „Bieszczady" s.c.
Patronat honorowy: Marszałkowie Woj. Śląskiego i Podkarpackiego.
Udział wezmą m.in.: Hanna Bakula, Kiejstut Bereżnicki, Franciszek Starowieyski, Joanna Piecha, Roman Kalarus.

ble kościelne, głównie z XVII i XVIII wieku. W otoczeniu kościoła zachował się unikatowy zespół drewnianej zabudowy plebańskiej z XVII-XIX wieku, w budynku wikarówki (dawnej plebanii z XVII wieku) oraz w dawnym drewnianym spichlerzu plebańskim zorganizowane zostało Muzeum parafialne, przechowujące przedmioty kultu i elementy wyposażenia wycofane z użytku oraz eksponaty etnograficzne.

Od szeregu lat zarówno w obrębie kościoła parafialnego oraz pozostałych elementów zespołu plebańskiego prowadzone są systematyczne prace konserwatorskie oraz realizowany jest model codziennej dbałości o zabytek. Ta codzienna dbałość sprowadza się do sezonowego (w miarę potrzeby) impregnowania gontowych pokryć dachowych, systematycznych prac pielęgnacyjno-chirurgicznych w obrębie starodrzewia wokół kościoła. Wielką uwagę gospodarz świątyni przywiązuje do właściwej aranżacji i ekspozycji otoczenia obiektu zabytkowego, zwracając pilną uwagę na utrzymanie starych (choć niewygodnych dla ruchu kołowego i pieszego) nawierzchni drogi dojazdowej i ścieżek procesyjnych.

Pod względem wartości historyczno-artystycznej zespół kościelno-plebański w Bliznem należy do grupy najstarszych oraz najlepiej zachowanych i utrzymanych założeń tego typu w Polsce. Doskonały stan konserwatorski oraz wysoki poziom utrzymania tego zabytku sprawia, iż jest on największą atrakcją turystyczną w okolicach Brzozowa.

W uzasadnieniu decyzji Komisja Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO zwróciła uwagę na doskonale zachowaną substancję architektoniczną kościoła w Bliznem, niezwykle bogate wyposażenie ruchome, unikatowy zespół malowidel ściennych o wybitnych walorach artystycznych oraz znakomite otoczenie w postaci drewnianej zabudowy plebańskiej.

Dawny kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Matki Boskiej i Św. Michała Archanioła w Haczowie został wzniesiony około połowy XV wieku, wieża-dzwonnica oraz podcienia (soboty) obiegające pełny obwód świątyni, dodane w początkach wieku XVII. Drewniany, konstrukcji zrębowej. Prezbiterium zamknięte trójboczne, nawa z aneksami zaskrzynieniowymi nakrytymi osobnymi daszkami pulpitowymi, wieża izbicowa konstrukcji słupowo-ramowej (o sześciu słupach), więźba dachowa pierwotna, storczykowa, z czasów budowy. Pod okapem dachowym fryz zaczepowy (cztery zaczepy od strony południowej prezbiterium posiadają antropomorficzne formy twarzowe).

We wnętrzu zachowała się unikatowa gotycka polichromia figuralna z roku 1494, odkryta w roku 1955 przez Jerzego i Stanisława Gadomskich i od tamtego czasu sukcesywnie odsłaniana i konserwowana. Malowidła, na które składają się m.in. wyobrażenia z Pasji Chrystusa, przedstawienia świętych, sceny starotestamentowe, są obecnie najstarszą figuralną dekoracją malarską zachowaną w drewnianych budowlach sakralnych w Europie.

Drewniany kościół w Haczowie należy do największych i najstarszych drewnianych budowli zrębowych w Europie. Wykonane przed dwoma laty badania dendrochronologiczne wykazały, iż budowę tej świątyni rozpoczęto w 1459 roku. Wspaniale zachowana architektura kościoła haczowskiego reprezentuje, najwcześniejszy wariant ewolucyjny w obrębie średniowiecznych kościołów drewnianych. Jest to tzw. typ. więźbowo-zaskrzyniowo-zaczepowy, z jedynymi tego typu zaczepami twarzowymi zachowanymi w części prezbiterialnej oraz sekwencjami zaczepów nad daszkami pulpitowymi aneksów zaskrzynieniowych.

Kościół w Haczowie
fot. arch. Urzędu Marsz.

Z ważniejszych elementów wyposażenia wymienić wypada drewnianą rzeźbę Matki Boskiej Bolesnej z końca XIV wieku, późnogotycką rzeźbę Matki Boskiej z Dzieciątkiem z początku XVI wieku, sześć kompletnych nastaw ołtarzowych, instrument i prospekt organowy z początku XVIII wieku i szereg sprzętów i mebli kościelnych z XVII–XVIII wieku.

Pod względem wartości historyczno-artystycznej kościół w Haczowie należy do najcenniejszych, największych i najstarszych drewnianych budowli sakralnych w Europie! Kościół ten to bezsprzecznie największa i jedna z najstarszych na świecie sakralnych budowli drewnianych wzniesionych w konstrukcji zrębowej. Ścienna dekoracja malarska wnętrza świątyni jest największym zespołem malowideł figuralnych z XV wieku w Polsce i jedną z najbardziej okazałych i najstarszych w Europie figuralnych polichromii w świątyniach drewnianych. Motywy ikonograficzno-formalne gotyckich malowideł z 1494 roku stanowią jeden z najwcześniejszych i najbogatszych przykładów szerokiej recepcji wzorów graficznych – zwłaszcza znakomitego rytownika i malarza niemieckiego – Martina Schongauera.

W uzasadnieniu decyzji Komisja Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO zwróciła uwagę, iż kościół w Haczowie to najstarszy, największy i najlepiej zachowany kościół drewniany konstrukcji zrębowej w Europie, praktycznie nie zmieniony pod względem konstrukcyjnym, z bogatym wystrojem malarskim i rzeźbiarskim. Równie istotne okazały się czytelne nawarstwienia form architektonicznych i dekoracyjnych od XV do XIX wieku.

Piotr Łopatkiewicz

WYDARZENIA

Nagrody Zarządu Województwa Podkarpackiego

Uhonorowani nagrodami indywidualnymi Zarządu Województwa, w towarzystwie marszałka Leszka Deptuły: I rząd, od lewej – Edward Kmiecik, Franciszek Frączek, Krystyna Kieferling, Lucyna Mizera, Ludmiła Patała, Aniela Wielgos, Krystyna Trojanowska, Halina Utnicka, Wanda Belcik, Maria Pasieka; II rząd – Henryk Cebula, Maria Szczyrek – odbiera nagrodę w imieniu Jana Borka, Mateusz Pieniążek, Zdzisław Łopatkiewicz, Zenon Piekarz, Maria Tronina, Lesław Wais, Jan Tulik, Józef Witek, Paweł Lis *fot. (x 2) A. Kus*

Przyznane zostały doroczne Nagrody Zarządu Województwa Podkarpackiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki. W gronie uhonorowanych **nagrodami indywidualnymi** znaleźli się: **w dziedzinie muzyki: Paweł Lis** – nauczyciel muzyki, dyrygent odnoszącego wiele sukcesów artystycznych chóru młodzieżowego w I LO w Mielcu, a także tamt. chóru nauczycielskiego „Akord"; **Zenon Piekarz** – zasłużony kapelmistrz orkiestr, obecnie prowadzący Miejską Orkiestrę Dętą w Tarnobrzegu, członek zarządu Polskiego Związku Chórów i Orkiestr – Oddziału w Rzeszowie; **w dziedzinie literatury: Mateusz Pieniążek** – poeta, autor utworów dla dzieci, animator kultury w Łętowni k. Przemyśla; **Jan Tulik** (Krosno) – poeta, prozaik, eseista, autor słuchowisk radiowych, laureat prestiżowych nagród w dziedzinie literatury; **w dziedzinie plastyki: Franciszek Frączek „Słońcesław"** – znany i ceniony artysta senior (obchodzi swoje 95-lecie) związany z ziemią łańcucką, nawiązujący w swej twórczości do kultury ludowej; **Edward Kmiecik** (Przemyśl) – projektant szkła artystycznego, uprawia rysunek, w tym rysunek satyryczny, malarstwo i grafikę użytkową; **Jo-**

Artysta plastyk Franciszek Frączek odbiera nagrodę z rąk marszałka Leszka Deptuły

anna Hasior (Wetlina) – artysta plastyk, uprawia malarstwo i tka gobeliny, twórczyni Pracowni Tkaniny Artystycznej w Cisnej pn. „Wytkajmy Bieszczady"; **Henryk Cebula** (Przeworsk) – artysta plastyk uprawiający rysunek, rzeźbę, malarstwo, projektowanie artystyczne, szczególnie rysunek satyryczny – karykaturę; wiceprezes Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury; **w dziedzinie muzealnictwa i ochrony dóbr kultury: Krystyna Kieferling** – historyk, znawca i popularyzator historii miasta i regionu Jarosławia; **Zdzisław Łopatkiewicz** – wieloletni dyrektor Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, autor wielu publikacji związanych z tą placówką i regionem krośnieńskim; **Lucyna Mizera** – dyrektor Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli, nagrodzonego w tym roku przez Ministra Kultury za projekt pn. „Ocalona przeszłość"; **Ludmiła Patała** – twórczyni „małego skansenu" w Sanoku, laureatka konkursu Ministerstwa Kultury i DN w dziedzinie ochrony zabytkowych założeń ogrodowych; **w zakresie upowszechniania kultury: Jan Borek** – wieloletni animator kultury, twórca monumentalnych widowisk patriotycznych i religijnych w Dębicy; **Renata Budzyńska** (Przemyśl) – kierownik i choreograf Szkolnego Zespołu Ludowego Ziemi Przemyskiej „Trójczyce"; **Krystyna Trojanowska** – instruktor ds. folkloru i sztuki ludowej w Centrum Kulturalnym w Przemyślu, inicjatorka wielu działań na rzecz popularyzacji kultury ludowej w regionie przemyskim; **Maria Tronina** – koordynator działalności programowej i organizacyjnej rzeszowskiego Oddziału Polskiego Związku Chórów i Orkiestr; **Lesław Wais** – uznany animator amatorskiego ruchu artystycznego w województwie, inicjator wielu przedsięwzięć kulturalnych, wieloletni dyrektor Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie; **Aniela Wielgos** – animatorka kultury ludowej rodzinnej wsi Futomy, gdzie prowadzi i opracowuje, dla wielokrotnie nagradzanego Zespołu Regionalnego „Futomianie", widowiska obrzędowe; **Józef Witek** – wieloletni pracownik Wydziału Kultury Urzędu Miasta w Mielcu, zaangażowany w dziedzinach służących rozwojowi kultury w Mielcu i regionie mieleckim; **Halina Utnicka** – dyrektor Domu Kultury „Sokół" w Strzyżowie, inicjatorka i realizatorka wielu przedsięwzięć kulturalnych w tym mieście i regionie; **w dziedzinie bibliotekarstwa: Wanda Belcik** – kierownik Działu Informacyjno-Regionalnego w Krośnieńskiej Bibliotece Publicznej dokumentująca piśmiennictwo o regionie, autorka wielu publikacji regionalnych; **Maria Pasieka** – dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Wiśniowej zaangażowana w dokumentowanie historii i kultury regionu.

W gronie uhonorowanych **nagrodami zbiorowymi** znaleźli się: **Zespół Obrzędowy „Tkacze"** z Wysokiej, gm. Łańcut; **Zespół Obrzędowy „Graboszczanie"** z Grabow-

nicy Starzeńskiej, **Stowarzyszenie Folklorystyczne „Majdaniarze"** w Nowej Sarzynie, **Amatorski Zespół Teatralny** (100-lecie działalności) **w Markowej, Kwartalnik literacko-artystyczny „Fraza"** w Rzeszowie, **Zespół Pieśni i Tańca „Igloopolanie"** w Dębicy, **Kapela Ludowa „Grodziszczoki"** w Grodzisku Dolnym, **Związek Polskich Artystów, Malarzy i Grafików – Okręg w Rzeszowie, Zespół Pieśni i Tańca „Lubenka"** w Lubeni, **Dziewczęca Orkiestra Szałamaistek** w Rzeszowie, **Dziecięcy Zespół Taneczny** w Przyszowie, gm. Bojanów; **Kapela Ludowa „Kamfinioki"** z Jedlicza, Zespół **„Bachórzanie"** z Bachórza, gm. Dynów.

Należy nadmienić, że w roku bieżącym **Nagrody Zarządu Województwa** otrzymali także: z okazji **Międzynarodowego Dnia Teatru: Paweł Wiśniewski** i **Przemysław Tejkowski** z Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, a **Dnia Bibliotekarza – Stanisław Turek** – dyrektor Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie.

Uroczystość wręczenia nagród dopełniły: sympatycznie przyjęty występ Rewii Tanecznej **„Estradka Uszatka"** w Rzeszowie – laureata ubiegłorocznej edycji Nagrody, a potem miłe spotkanie ludzi kultury. A miało to miejsce 27 czerwca w Teatrze im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie.

Cecylia Soja

Konkurs na wydarzenie muzealne roku Edycja 2002

Od czterech lat 18 maja – a więc w Międzynarodowym Dniu Muzeów – społeczność muzealna Polski spotyka się w Sali Balowej Zamku Królewskiego w Warszawie, aby uhonorować najważniejsze wydarzenia muzealne poprzedniego roku. Tegoroczna edycja jest już dwudziestą trzecią, a czwartą w nowej formule, tego najważniejszego konkursu dla muzeów w Polsce.

W bieżącym roku nagrody – **Sybille** (otrzymują je zdobywcy Grand Prix oraz pierwszych nagród w poszczególnych kategoriach) – rzeźby zaprojektowane przez wybitną artystkę Zofię Wolską – zostały rozdane w 11 kategioriach. Towarzyszą im nagrody pieniężne, które otrzymują także zdobywcy drugich i trzecich nagród w poszczególnych kategoriach. Jury w każdej z jedenastu kategorii może przyznać dowolną liczbę wyróżnień, zdobywcy których otrzymują dyplomy.

Z roku na rok do Konkursu zgłaszanych jest coraz więcej wydarzeń. Do bieżącej edycji zostały zgłoszone 224 wydarzenia, to jest o 40 więcej niż w roku ubiegłym i ponad trzykrotnie więcej niż w roku 1999. W ilości zgłoszeń, a także laureatów zawsze dominowały największe muzea. Mniejsze były jednak zawsze wysoko doceniane i często nagradzane.

Jak co roku dominowały zgłoszenia w kategoriach: wystaw sztuki, wystaw historycznych, publikacji i programów promocyjnych. Przede wszystkim są to zgłoszenia pojedyncze; jednakże zostało także nadesłanych kilka zgłoszeń grupowych, tzn. takich, których organizatorami było kilka muzeów.

Celem Konkursu jest uhonorowanie najciekawszych inicjatyw muzealnych zarówno wystawienniczych i naukowych, jak i promocyjnych, oświatowych i organizacyjnych. Nagradzane są muzea, jednakże konkurs jest także najważniejszym forum promocji dla samych muzealników, autorów, twórców i realizatorów dokonań muzealnych.

Pracownicy Muzeum Okręgowego w Rzeszowie: dyr. Sylwester Czopek (z Sybillą), Małgorzata Jarosińska, Jerzy Majka i Krzysztof Szela (I od lewej)

Stanisław Ryś – przew. Rady Miasta w Krośnie, Maria Twaróg i dyr. Jan Garncarski z Muz. Podkarpackiego, Małgorzata i Marek Litawowie – wydawcy albumu „W kręgu światła lampy naftowej"

Osiągnięty przez muzea województwa podkarpackiego wynik jest najlepszy w historii tego konkursu, a w skali regionalnej Podkarpacie wypadło najlepiej w Polsce (poza muzeami warszawskimi). I tak w kategorii „Dokonania z zakresu organizacji" **I nagrodę – Sybilla 2002** otrzymało **Muzeum Okręgowe w Rzeszowie** za otwarcie Muzeum Historii Miasta z ekspozycją „Sześć wieków Rzeszowa" i Podziemnej Trasy Turystycznej, II nagrodę – Muzeum Regionalne w Stalowej Woli za program „Ocalona przeszłość – adaptacja i urządzenie stałej siedziby Muzeum w XVIII-wiecznym Zamku Lubomirskich"; w kategorii „Wydawnictwa" **I nagroda – Sybilla 2002** – przypadła w udziale **Muzeum Podkarpackiemu w Krośnie** za wydawnictwo „W kręgu światła lampy naftowej". Z kolei w kategorii „Wystawy historyczne" II nagrodę otrzymało Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej za wystawę „Szkoła z klasą", a w kategorii „Wystawy archeologiczne" – Muzeum Okręgowe w Rzeszowie – wyróżnienie za wystawę „Czas brązu".

Nagrody im. F. Kotuli w 2003 roku

18 czerwca br. w Muzeum Etnograficznym w Rzeszowie odbyła się uroczystość wręczenia Nagród im. F. Kotuli, będąca podsumowaniem kolejnej – XIX edycji konkursu. Wcześniej jury, pod przewodnictwem prof. dra hab. Józefa Półćwiartka z Uniwersytetu Rzeszowskiego, rozpatrzyło nadesłane zgłoszenia i przyznało regulaminowe nagrody. Dwiema równorzędnymi **nagrodami I stopnia uhonorowa-**

no Alicję Haszczak i Wiktorię Helwin z Rzeszowa, nagrodą II stopnia wyróżniono Piotra Przybosia z Bukowska k. Sanoka. Wniosków o przyznanie nagrody wpłynęło w tym roku niespełna 20, a więc nieco mniej aniżeli w poprzednich latach. Wydaje się, że obok względów finansowo-organizacyjnych, tj. późnego informowania o kolejnej edycji konkursu (na początku roku nie było wiadomo, czy będą pieniądze na jego przeprowadzenie), istotny wpływ na mniejszą ilość zgłoszeń ma właściwe odczytanie przez instytucje typujące kandydatów założeń konkursu oraz kryteriów, jakim kieruje się jury przyznające nagrody. Od lat nagrody otrzymują osoby bądź też instytucje wnoszące istotny wkład w badania i popularyzacje różnorodnych przejawów kultury regionalnej, zarówno jej nurtu wiejskiego, jak też małomiasteczkowego i miejskiego.

Trudno przecenić zasługi **Alicji Haszczak** – etnochoreografa z Rzeszowa dla poznania i popularyzacji folkloru tanecznego w Rzeszowskiem. Laureatka w trakcie wieloletniej pracy zawodowej koncentruje swe wysiłki zarówno wokół działalności organizacyjnej i edukacyjnej, jak też badawczej i dokumentacyjnej. W 1969 roku zainicjowała powstanie Studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca „Połoniny" przy Politechnice Rzeszowskiej, obecnie jednego z najlepszych tego typu zespołów w Polsce, którym kierowała do 1981 roku, przygotowując programy z tańcami rzeszowskimi, przeworskimi, lasowiackimi i pogórzańskimi, prezentowanymi w trakcie licznych koncertów w kraju i poza jego granicami. Z grona członków „Połonin" i wychowanków A. Haszczak rekrutuje się spory zastęp choreografów prowadzących zespoły folklorystyczne działające w wielu instytucjach kulturalnych oraz szkołach. Prace badawcze A. Haszczak zaowocowały wydaniem w 1989 r. pionierskiego studium pt. *Folklor Taneczny Ziemi Rzeszowskiej*. Obecnie A. Haszczak swoja gruntowną wiedzę choreograficzną wykorzystuje w prowadzonym od kilku lat pod patronatem Wspólnoty Polskiej w Rzeszowie Polonijnym Studium Choreograficznym, kształcącym fachowców dla potrzeb zespołów folklorystycznych w większych skupiskach polskiej emigracji, tj. w wielu krajach Europy, Ameryki oraz Australii.

Z kolei zainteresowania **Wiktorii Helwin**, drugiej laureatki nagrody I stopnia, skupiają się wokół problematyki historycznej. Zgłoszone do nagrody opracowanie pt. *Stary Cmentarz w Rzeszowie 1792–1909*, wydane w 2002 r. starannie przez Wydawnictwo Pobitno w Rzeszowie, jest znakomitym przyczynkiem do poznania przeszłości Rzeszowa w XIX i na pocz. XX w.; dodajmy, odczytanej wnikliwie, po wielu latach badań tak wyjątkowego źródła, jakim jest zachowana nekropolia. Warto też dodać, że Wiktoria Helwin kontynuuje wielkie dzieło ochrony Starego Cmentarza w Rzeszowie zapoczątkowane przed wielu laty przez ojca Włodzimierza Kozło. Z jej inicjatywy utworzono Stowarzyszenie Opieki nad Starym Cmentarzem w Rzeszowie im. Włodzimierza Kozło, które przyczyniło się do powstania nagrodzonej publikacji.

Jak już wspomniano, nagrodą II stopnia wyróżniono **Piotra Przybosia**, muzyka ludowego urodzonego w 1921 roku w Gwoźnicy Górnej, od wczesnej młodości mieszkającego w Bukowsku k. Sanoka. Jak wspomina laureat, sam nauczył się grać na fujarce, harmonijce ustnej, harmonii guzikowej, a później na własnoręcznie wykonanych skrzypcach. Przez wiele lat grał na zabawach i weselach. W 1969 roku P. Przyboś założył znany później zespół „Bukowianie". W 1995 roku kapela pod kierownictwem laureata otrzymała trzecią, a w 2000 roku drugą nagrodę w Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu. P. Przyboś przekazał swe umiejętności muzyczne dzieciom i wnukom. Obecnie w kapeli „Bukowianie", znanej z nagrań radiowych i telewizyjnych, grają jego syn i wnuczka.

Obok nagród, w trakcie uroczystości w Muzeum Etnograficznym, wręczono także **Medale im. Franciszka Kotuli**, które w tym roku otrzymali: **Barbara Chmura** z Rzeszowa za propagowanie książek i wydawnictw Franciszka Kotuli; **Tadeusz Inglot ze Słociny** za działalność kulturalną, w szczególności wydawniczą poświęconą rodzinnej wsi; **Stanisław Styś z Czudca** za działalność w Towarzystwie Miłośników Czudca oraz **Towarzystwo Przyjaciół Rzeszowa** w uznaniu zasług i wybitnego dorobku w dziedzinie wydawnictw, działalność kulturalną i organizacyjną. Po uroczystościach w Muzeum Etnograficznym laureaci nagród i medali, jak co roku, złożyli kwiaty na grobie Franciszka Kotuli w Głogowie oraz zwiedzili jego dom rodzinny z zachowanymi pamiątkami i zbiorami, które gromadził ten wybitny regionalista i badacz kultury ludowej.

Krzysztof Ruszel

Mistrz Mowy Polskiej

Konkursowi przyświeca idea promowania wzorów pięknego mówienia. W Gali Regionalnej, która miała miejsce w hotelu „Rzeszów" 31 maja, prezentowali się nominowani do tytułu „Mistrz mowy polskiej" województwa podkarpackiego: **Adam Głaczyński – „Mistrz Mowy Polskiej"** wyłoniony przez Komisję regionalną, **Krzysztof Szczepaniak – „Mistrz Mowy Polskiej" Vox Populi** – wybrany przez czytelników „Nowin", Wojciech Kania, Janusz Koryl, Janusz Szuber, Andrzej Szypuła i Władysław Tabasz (nieobecni byli Mieczysław Ja-

Na zdjęciu od lewej: nominowani i organizatorzy konkursu – Janusz Szuber, Janusz Koryl, Wojciech Kania, Krzysztof Szczepaniak, Grażyna Dzwonkowska – wiceprezes Instytutu Integracji Europejskiej, Jan Kurp – wojewoda podkarpacki, Władysław Tabasz, Andrzej Szypuła, Adam Głaczyński, Ryszard Kapała – dyr. Departamentu Edukacji i Kultury w Urzędzie Marszałkowskim, Romuald Terpin – prezes IIE

fot. arch. IIE

nowski i Rafał Kowalik), którzy „zmagali" się z tematami zaproponowanymi przez prowadzących Galę: red. Marię Kornagę i Łukasza Błąda. Należy nadmienić, że tematy były indywidualnie przygotowane dla każdego z kandydatów. W głosowaniu publiczności zebranej na Gali zwycięskie laury i tytuł **„Mistrz Wymowy Polskiej" zdobył Janusz Szuber**, poeta z Sanoka, za limeryk o... wypalaczu węgla drzewnego w Bieszczadach.

Przypominamy, że koordynatorem edycji wojewódzkiej konkursu, odbywającej się po raz drugi (ogólnopolska już po raz trzeci), był Instytut Integracji Europejskiej w Rzeszowie, a współorganizatorem Urząd Marszałkowski. Patronowali temu przedsięwzięciu: wojewoda podkarpacki, marszałek województwa i prezydent miasta Rzeszowa.

CS

Jak być artystą i pedagogiem

Wciąż od nowa zaskakuje wrodzona ludzkiemu gatunkowi potrzeba tworzenia obrazów. Powstają nowe media: fotografia, film, komputer, a mimo to wcale nie zmniejsza się grono pasjonatów zagruntowanego płótna, pędzla i kolorowych barwników. Każde nowe pokolenie na własną rękę odkrywa przyjemność malowania i rysowania – radość z pokrywania kolorami białej płaszczyzny i z wyłaniania się pierwszych kształtów; człowieka, ulubionego zwierzęcia, domu, drzew, kwiatów, fascynujących przedmiotów. Nad pierwszymi próbami plastycznymi dzieci czuwają rodzice i opiekunowie; to oni podsuwają im papier i kolorowe kredki. Ale wkrótce potem opiekę przejmują nauczyciele i instruktorzy plastyki. Pracują w szkołach różnych szczebli, domach kultury, pracowniach terapii zajęciowej; zarówno w dużych miastach, jak i w małych, wiejskich klubach i w szkolnych świetlicach. Dziś praktycznie nie ma w ich gronie amatorów czy samouków. Najczęściej są absolwentami wydziałów artystycznych wyższych uczelni.

Odbywająca się już po raz dziewiętnasty Ogólnopolska Wystawa Twórczości Pedagogów Plastyki Rzeszów 2003, organizowana przez Wojewódzki Dom Kultury, jest jednak temu rozproszonemu środowisku niezwykle potrzebna. Nierzadko absorbująca praca zawodowa czy sytuacja rodzinna sprawiają, że pozostają oni na uboczu rodzimych środowisk artystycznych. A jeśli dołoży się do tego dłuższa przerwa w działalności twórczej, rodzą się w nich słuszne niepokoje związane z oceną swego dorobku, prawidłowością estetycznych wyborów, a nawet z sensem tworzenia. Oglądany przeze mnie od wielu lat rzeszowski przegląd spełnia ważną rolę. Jest bowiem dla wielu pedagogów plastyki swego rodzaju „castingiem" do elitarnego klubu zawodowych artystów, ostatnim już może i to zdawanym na własne życzenie sprawdzianem, generalną próbą przed wystąpieniem w zaczarowany (i niekiedy nadmiernie mitologizowany) świat sztuki przez duże „S".

Niektórzy uczestnicy pojawiają się jak błyszczące komety; zdobywają główną nagrodę, jako laureaci rok później przedstawiają swe prace na indywidualnej wystawie, a potem znikają i – o czym miałam okazję się niejednokrotnie przekonać – rozwijają indywidualne kariery, z sukcesem uczestnicząc w profesjonalnych ekspozycjach i konkursach. Inni, nie mniej utalentowani, są wierni przeglądowi i przysyłają nań nowe prace od wielu lat, sięgając – jak w tym roku Urszula Olczyńska za znakomity obraz *Władysław Prucnal*, czy w poprzednich „malarskich" edycjach – Anna Ksykiewicz, Marek Czarnołęski, Władysław Luciński, Bartosz Frączek – po kolejne nagrody i wyróżnienia. Organizatorów i przyjaciół wystawy niezmiennie cieszą trafne wybory artystyczne i sukcesy wszystkich uczestników. jednak warunkiem trwania przeglądu są nowe interesujące osobowości artystyczne i ich dzieła, a tych na szczęście w tym roku nie zabrakło.

Zygmunt Trześniowski, „Portret gwiżdżącej na wszystko" – I nagroda

fot. A. Kus

Laureat I nagrody – Zygmunt Trześniowski z Ciechocinka – w ekspresyjnym, wysmakowanym plastycznie, ale też dowcipnym *Portrecie dziewczynki gwiżdżącej na wszystko* potwierdza, jak korzystny, inspirujący wpływ może mieć na nauczyciela ekspresja plastyczna dzieci. Z kolei miniaturowe liryczne dziełko *Zapisana melodia II* laureatki II nagrody Agnieszki Gadzińskiej-Kity z Lublina wyszło spod ręki osoby, która wyciągnęła bardzo osobiste wnioski z trudnej lekcji kubistów. Naładowana plastycznymi emocjami, ekspresyjna praca laureata III nagrody Tadeusza Szymańskiego ze Stalowej Woli stanowi przykład borykania się współczesnego twórcy z niełatwym, wręcz karkołomnym zadaniem wyrażenia plastycznymi środkami skomplikowanych emocji, jakie wywołały wydarzenia 11 września w Nowym Jorku (praca nosi tytuł *11.09.01 – Schody*).

Wyróżnione prace Eweliny Błońskiej-Rybarczyk, Dariusza Chojnackiego, Tatiany Niskiej, Marii Paszczyńskiej i Anny Szarek zwracają uwagę różnorodnością stylistyczną i odmiennością penetrowanych obszarów plastycznej ekspresji. Obrazy zainspirowane pięknem natury spotykają się z kreacją czystej formy i pogłębioną refleksją na temat człowieka. Także pozostałe, starannie wybrane na ekspozycję prace, są świadectwwem zainteresowań i możliwości twórców tego środowiska. Warto zwrócić uwagę, że często są one odzwierciedleniem problemów artystycznych, które stawiają swoim uczniom. Stąd wynika pewna zachowawczość formalna (dominują klasyczne techniki malarskie) i częste podejmowanie popularnych tematów pejzażu, martwej natury i wizerunków człowieka. W tym roku poprzeczka została wysoko podniesiona, dokonano surowej selekcji, która w intencji jury stanowić ma dla autorów odrzuconych prac wyraźną wskazówkę, że „nie tędy droga". Mamy nadzieję, że tak skomponowana ekspozycja XIX Wystawy Pedagogów Plastyki Rzeszów 2003 przyniesie satysfakcję jej uczestnikom i dostarczy oglądającym wielu estetycznych wrażeń.

Magdalena Rabizo-Birek

Biennale grafiki

II edycja Karpackiego Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży „Wczoraj – Dziś – Jutro" jest wynikiem zapoczątkowanego w 2001 r. międzynarodowego projektu konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży. Jego głównym pomysłodawcą i organizatorem było Centrum Kulturalne w Przemyślu, które nawiązało współpracę z Vihorlatstkim Osvetowym Strediskiem w Humennem (Słowacja), Centrum Twórczości Dzieci i Młodzieży „Galicja" we Lwowie (Ukraina) oraz z Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Egerze (Węgry). Dzięki umowom z tymi ośrodkami konkurs organizowany będzie co dwa lata w innym kraju.

W tegorocznym konkursie, którego finał odbył się w Humennem na Słowacji, brały udział dzieci i młodzież w wieku 6–19 lat. Napłynęło 396 prac, co świadczy o niewątpliwym zainteresowaniu tą dziedziną sztuki wśród młodych twórców.

Międzynarodowe jury spośród uczestników Biennale przyznało nagrody i wyróżnienia także kilkunastu osobom z Polski; i tak nagrodzono prace: Pauliny Chołowienko, Agnieszki Pietryki i Agnieszki Żołnierz – uczennic SP w Dobkowicach, Małgorzaty Wiejacz i Katarzyny Kasicy – uczestniczek Warsztatów Plastycznych CK w Przemyślu, Patrycji Pich, Jolanty Łozy, Małgorzaty Szurdak i Eweliny Białoch z MDK w Przemyślu oraz Aurelii Kociańskiej i Katarzyny Piechoty z Mielca.

Warto podkreślić, że w porównaniu z poprzednią, uczestnicy tej edycji konkursu zastosowali bardzo różnorodne techniki graficzne. Oprócz najliczniej reprezentowanego linorytu jedno- i wielobarwnego, suchej igły, mezzotinty, drzeworytu, wystąpiły też techniki alternatywne bliższe dzieciom, takie jak papierotyt czy kolografia. Są one najprawdziwsze, wykonane według wszelkich reguł warsztatu graficznego, który wymaga dyscypliny i biegłej znajomości procesu powstawania dzieła graficznego: od projektu przez opracowanie matrycy do wykonania dobrej odbitki.

Uczestnicy Biennale, nadsyłając tak wiele prac graficznych, udowodnili po raz drugi, jak ważną rolę spełnia ten konkurs. W swoich pracach graficznych przekazali swoje myśli i marzenia, zaprezentowali swój region, miejscowość w której mieszkają, jej tradycje i kulturę. Konkurs ma na celu zachęcić dzieci, młodzież i ich instruktorów do poznania tajemnic warsztatowych różnorodnych technik graficznych. Daje możliwość artystycznej konfrontacji, pomoże młodym ludziom znaleźć wspólny język oraz poznać i uszanować kulturę innych krajów. Idea konkursów o zasięgu międzynarodowym służy budowaniu więzów i wzajemnemu poznaniu. Dzięki temu młode pokolenie z krajów uczestniczących w Biennale uczy się tolerancji, poszerzając jednocześnie swoją wiedzę, rozbudzając zainteresowania.

Podsumowaniem konkursu była wystawa zorganizowana w czerwcu w Vihorlatstkim Osvetowym Strediskiu w Humennem, do której zostało wybranych 134 grafik 118 uczestników. Wystawa pokonkursowa przedstawiana będzie także w pozostałych państwach uczestniczących w projekcie. Tak więc kolejne wystawy tegorocznej edycji Karpackiego Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży będzie można obejrzeć we wrześniu w Przemyślu, w październiku w Egerze oraz w grudniu we Lwowie.

Halina Paszkowska

Humenne – dyrektor Jan Duplak wręcza nagrody laureatom Biennale. Za nim dyrektor CK Janusz Czarski fot. arch. CK

Tańcowali młodzi Polonusi

Trzynaście zespołów z dziesięciu państw świata wzięło udział w 5. Polonijnym Festiwalu Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych.

Tradycyjnie już impreza odbyła się w Iwoniczu Zdroju. Najwięcej polonijnych reprezentacji, bo aż trzy, przyjechało z USA. Północną

Wręczenie kluczy do bram miasta z udziałem młodych Litwinów fot. P. Grudysz

Amerykę reprezentowali „Polanie", „Wesoły Ludek" i „Północno-Zachodnie Centrum Polskich Tańców ZRPK". Dwie reprezentacje: „100 uśmiechów" i „Zgoda" przyjechały z Litwy. Ponadto po jednym z Białorusi („Karolinka"), Czech („Lipka"), Kanady („Mazur"), Łotwy („Kukułeczka"), Rosji („Gaik"), Ukrainy („Polskie Malwy"), Wielkiej Brytanii („Młoda Karolinka") i Węgier („Polonez").

Oficjalna inauguracja Festiwalu, przygotowanego przez władze Iwonicza Zdroju i rzeszowski Oddział Stowarzyszenia „Wspólna Polska", miała miejsce 18 lipca tego roku, rozpoczynając się barwnym korowodem na Placu Dietla. W czasie pięciu festiwalowych dni zespoły odwiedziły także Jasło, Krosno, Polańczyk, Solinę, Dąbrowę Tarnowską i Sanok, zaś do Iwonicza przyjechali w odwiedziny uczestnicy Studium Tańców Polskich odbywającego się w pobliskim Rymanowie Zdroju.

Festiwal trwał do 22 lipca, został zakończony hucznym Koncertem Galowym z udziałem wszystkich uczestników tegorocznego spotkania. Patronat honorowy objęli nad nim prof. Longin Pastusiak, Marszałek Senatu RP i Marszałek Województwa Podkarpackiego.

„Boryna" w Haczowie

Podczas uroczystej gali VII Festiwalu Obrzędów Weselnych „Europejska Biesiada Weselna", który

odbył się 24 maja 2003 r. na węgrowskim rynku, zespół obrzędowy „Haczowskie Wesele" otrzymał statuetkę „Boryny" w kategorii zespołów prezentujących folklor autentyczny – za wierność obrzędowi weselnemu z regionu rzeszowskiego oraz za czystość zwyczaju tanecznego.

Wiosną 2003 r. pani Anna Bytnar z Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie zaproponowała naszemu zespołowi udział w eliminacjach wstępnych do majowego festiwalu w Węgrowie. Swój udział zgłosiło 26 zespołów z całej Polski, z których komisja kwalifikacyjna wybrała tylko 8. Byliśmy jedynym zespołem reprezentującym region podkarpacki.

Członkowie zespołu dołożyli wszelkich starań, aby dobrze przygotować się do występu. Najwięcej czasu trzeba przecież poświęcić kobiecym białym strojom. Wiele godzin zajmuje pranie, krochmalenie i prasowanie ręcznie haftowanych fartuchów. Ale trud został nagrodzony. Zespół oczarował wszystkich wspaniałym wyglądem, śpiewem, ale przede wszystkim autentycznością, czystością obrzędu tańca. Największy zachwyt wzbudził pięknie wykonany taniec pani Bożeny Antosz i pana Stanisława Fydrycha.

Gdy przewodnicząca jury pani Małgorzata Orlewicz, etnograf z Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie powiedziała: *I nagrodę – „Statuetkę Boryny" – otrzymuje zespół „Haczowskie Wesele"*, nikt nie krył wzruszenia. Marzyliśmy o skromnym wyróżnieniu, a tu pierwsze miejsce!

Węgrowską biesiadę, której organizatorami byli: Urząd Integracji Europejskiej, II program TVP, Węgrowski Ośrodek Kultury oraz Samorząd Powiatu i Miasta Węgrowa, transmitowała na żywo TVP 2. Gościem honorowym była pani Danuta Hübner – minister ds. integracji europejskiej.

Oprócz zespołów polskich gościnnie koncertowały zespoły z Włoch, Macedonii, Węgier i Słowacji. Festiwal dostarczył nam wielu niezapomnianych wrażeń. Nikt nie czuł zmęczenia mimo tego, że uroczysta gala poprzedzona była wielogodzinnymi próbami.

Na nasz sukces składa się praca wielu pokoleń mieszkańców Haczowa. Zespół bowiem istnieje nieprzerwanie od 1937 r., kiedy to mieszkaniec Haczowa pan Stanisław Wysocki napisał sztukę „Haczowskie Wesele". Jego ogromne zamiłowanie do folkloru odziedziczyła córka pani Bożena Antosz.

Pragnę podziękować całemu zespołowi za duży wkład pracy oraz tym wszystkim osobom, dzięki którym mogliśmy zaprezentować się szerokiej polskiej publiczności.

Moment wręczania nagrody
fot. GOK Haczów

Maria Rygiel

Święto Szałamaistek

21 czerwca br. miało w Rzeszowie miejsce atrakcyjne wydarzenie muzyczne, jakim było Święto Szałamaistek – koncert galowy i spotkanie pokoleń, dziewcząt grających obecnie i pań dawniej muzykujących na tych oryginalnych instrumentach, jakimi są szałamaje.

Okazją do tej uroczystości był jubileusz Orkiestry Szałamaistek, która działa już od ponad 25 lat w Wojewódzkim Domu Kultury w Rzeszowie jako efekt współpracy z miejscowymi szkołami, najpierw z III Liceum Ogólnokształcącym, Studium Nauczycielskim, a od 1992 r. z II Liceum Ogólnokształcącym, które obok WDK jest obecnie drugą instytucją patronującą Orkiestrze.

Orkiestra ta jest obecnie jedyną tego typu w kraju, a z racji że jej skład tworzą same dziewczęta, jest też prawdopodobnie, co potwierdzają liczne koncerty zagraniczne, jedyną dziewczęcą orkiestrą szałamajową w Europie.

Orkiestrze towarzyszy grupa taneczna Mażoretek, która wykonuje układy marszowo-taneczne do jej repertuaru. Prezentuje również efektowne popisy z buławami. Cały zespół wykonuje również musztrę paradną.

Z racji na swą aktywność Orkiestra Szałamaistek jest od lat najbardziej reprezentacyjnym zespołem nie tylko Wojewódzkiego Domu Kultury, ale także miasta Rzeszowa i województwa podkarpackiego.

W okresie ćwierćwiecza swej działalności popularnych Szałamaistek, zespół wykonał prawie 700 koncertów na terenie Rzeszowa, województwa i kraju oraz 168 na granicą, w takich krajach jak: Austria, Belgia, Bułgaria, Czechosłowacja, Francja, Hiszpania, Luksemburg, Niemcy, Słowacja, Węgry i Włochy.

Szczególnie serdecznie na jubileuszowej gali witano założyciela i wieloletniego kierownika artystycznego Orkiestry, byłego wicedyrektora WDK – Jerzego Gołąba. Wspominano też pozostałych, pracujących z Orkiestrą w różnych okresach muzyków.

Na koncert galowy złożyły się występy trzech współpracujących ze sobą od ćwierć wieku orkiestr: Dziewczęcej Orkiestry Szałamaistek pod kierownictwem Edwarda Laski, Dziewczęcej Orkiestry Dętej ZS Nr 1 i WDK, którą prowadzi Bronisław Borciuch i Wojskowej Orkiestry Garnizonu Rzeszów, której kapelmistrzem jest Stanisław Zając.

Jak zwykle na jubileuszach, i tu nie brakło nagród i wyróżnień. Orkiestra Szałamaistek otrzymała Dyplom Ministra Kultury oraz nagrodę pieniężną Zarządu Województwa Podkarpackiego. Były też odznaki „Zasłużony Działacz Kultury", odznaki PZChiO i Dyplomy Ministra Kultury dla instruktorów.

Orkiestrze i sympatycznym dziewczętom w niej grającym, a także kadrze instruktorskiej z racji jubileuszu serdecznie gratulujemy i życzymy wielu dalszych wspaniałych koncertów.

Lesław Wais

Szałamaistki i Mażoretki z opiekunami
fot. A Kus

Międzynarodowa Federacja Sztuki Fotograficznej „FIAP”
Fotoklub Rzeczypospolitej Polskiej
Fundacja „Fotografia dla przyszłości”

FOTO Odlot

Anna Grecka (Kraków), z zestawu „Martwa natura”
- I nagroda i Złoty Medal FIAP

VI Międzynarodowy Niekonwencjonalny Konkurs Fotograficzny

Galeria Wojewódzkiego Domu Kultury w Rzeszowie
4-30 października 2003 r.